

## Almindelige bemærkninger

### 1. Indledning

Den gældende landstingsforordning om smitsomme sygdomme har været i kraft siden den 1. januar 2002. Håndteringen af epidemier og andre smitsomme sygdomme reguleres aktuelt efter reglerne i landstingsforordning om civile foranstaltninger mod smitsomme sygdomme som ændret ved Inatsisartutlov nr. 18 af 27. november 2018 (Ændring af fremgangsmåden for udpegning af medlemmer til epidemikommissionen efter KANUKOKAs nedlæggelse, samt indsættelse af hjemmel til at idømme juridiske personer bøde) og Inatsisartutlov nr. 1 af 1. april 2020 (Udvidelse af foranstaltninger til at forebygge og inddæmme smitte samt sikring af kapacitetsmæssige ressourcer m.v.).

Forordningen omfatter efter § 2, stk. 1, de alment farlige sygdomme og de øvrige smitsomme sygdomme, der er optaget på liste A og B som bilag til forordningen.

Liste A – de alment farlige sygdomme – omfatter blandt andet kopper og SARS., mens Liste B bl.a. omfatter kolera og tuberkulose.

Efter § 2, stk. 2, kan Naalakkersuisut efter høring af Landslægeembedet ændre i de nævnte lister.

Ved Selvstyrets bekendtgørelse nr. 3 af 2. marts 2020 blev Coronavirussygdom 2019 (Covid - 19) optaget på liste A med virkning fra den 3. marts 2020.

I foråret, den 1. april 2020, blev forordningen ændret i forbindelse med den ekstraordinære situation i Grønland, der indtraf i forbindelse med udbredelsen af Covid-19 smitten i Europa. Inatsisartut blev forelagt en haste-lovændring for at sikre, at Naalakkersuisut, Epidemikommissionen, Landslægeembedet og andre offentlige myndigheder fik de beføjelser, som var og fortsat er nødvendige for at bekæmpe udbredelse af Covid-19 smitten.

På grund af de meget vidtgående beføjelser, som ændringsloven medførte, blev hastelovgivningen omfattet af en solnedgangsklausul.

Solnedgangsklausulen indebærer, at landstingsforordningen om civile foranstaltninger mod smitsomme sygdomme i sin helhed ophæves den 31. december 2021.

Det har derfor været planen, at der på EM 2021 skulle fremsættes et forslag til en ny Inatsisartutlov om civile foranstaltninger mod smitsomme sygdomme, der erstatter den gældende forordning.

Arbejdet med den nye Inatsisartutlov er imidlertid blevet forsinket på grund af valget til Inatsisartut i foråret 2021.

Den gældende Landstingsforordning om civile foranstaltninger mod smitsomme sygdomme med senere ændringer blev derfor forlænget, således at Landstingsforordningen i sin helhed ophæves den 1. juli 2022 i stedet for den 31. december 2021.

Det fremlagte forslag til en ny Inatsisartutlov om civile foranstaltninger mod smitsomme sygdomme, skal derfor have virkning fra den 1. juli 2022.

### Hovedlinjer i lovforberedelsen

Der blev ultimo 2020 indledt forberedelser af en ny Inatsisartutlov om civile foranstaltninger mod smitsomme sygdomme.

Der blev i den forbindelse nedsat en styregruppe, bestående af departementschefen i Departementet for Sundhed, Landslægen og Politimesteren.

Der blev ligeledes nedsat en arbejdsgruppe med deltagelse af repræsentanter for Sundhedsledelsen, Landslægeembedet, Politiet, Sermersooq Kommune, Departementet for Boliger og Infrastruktur, Departementet for Uddannelse, Kultur og Kirke samt en beredskabsrepræsentant fra Departementet for Sundhed.

Arbejdsgruppen blev sammensat bredt for at dække de problematikker, der kan opstå ved udbrud af alment farlige og samfundskritiske sygdomme.

Arbejdsgruppen har arbejdet med fastsættelse af Epidemikommissionens sammensætning og Naalakkersuisut beføjelser i forbindelse med epidemisk udbrud af sygdomme (samfundskritiske sygdomme), herunder Landslægeembedets adgang til administrativ frihedsberøvelse i forhold til restriktioner for enkeltpersoner i forbindelse med alment farlige sygdomme og foranstaltninger iværksat over for samfundet som helhed, samt med sanktioner for overtrædelse af påbud og forbud.

Arbejdsgruppen er på baggrund heraf fremkommet med flere anbefalinger til indholdet af en ny Inatsisartutlov om civile foranstaltninger mod smitsomme sygdomme.

Arbejdsgruppen drøftelser og overvejelser herom er blevet forelagt Styregruppen.

## **2. Hovedpunkter i forslaget**

Nærværende forslag til en ny Inatsisartutlov indeholder dels en videreførelse af en række gældende regler fra landstingsforordningen om smitsomme sygdomme med senere ændringer, dels nye regler, der er fastsat på baggrund af de erfaringer, der er gjort under Covid-19 pandemien i såvel Danmark som herhjemme.

Reglerne følger derfor i vid udstrækning de danske regler, idet udfordringerne med de deraf afledte behov for indførelse af restriktioner, begrænsninger og forbud under Covid-19 pandemien på flere områder har været de samme, ligesom afvejningen af hensynet til den enkelte borgers grundlovssikrede rettigheder, sammenholdt med hensynet til beskyttelse af samfundet i sin helhed, hviler på samme lovgrundlag og retsprincipper.

Foranstaltninger, der har været iværksat under Covid-19 pandemien, har været vigtige redskaber i forebyggelsen og udbredelsen mod smitte med Covid-19. Det er Naalakkersuisuts opfattelse, at det også fremadrettet skal være muligt at iværksætte disse foranstaltninger.

En væsentlig ændring i forhold til de tidligere regler om civile foranstaltninger mod smitsomme sygdomme er, at Epidemikommisionen ikke, som tidligere, har selvstændig kompetence til at fastsætte forbud mv. Denne kompetence er flyttet til Naalakkersuisut.

I den periode, hvor landet har været ramt af Covid-19, har der været et tæt samarbejde mellem Naalakkersuisut, Epidemikommisionen og den rådgivende stabsfunktion. Samtidig har Naalakkersuisut haft løbende kontakt med partiernes formænd og i den forbindelse drøftet forslag til foranstaltninger til bekæmpelse af Covid-19.

Med udgangspunkt heri synes det naturligt at flytte kompetencen fra Epidemikommisionen til Naalakkersuisut, således at der ved beslutninger om forbud og andre foranstaltninger herved kan indgå større demokratiske hensyn.

Epidemikommisionens vil efter forslaget være et rådgivende organ. Epidemikommisionens faste medlemmer sammensættes af repræsentanter for departementer og myndigheder m.v. med sundhedsfaglige såvel som samfundsmæssige og økonomiske kompetencer.

#### Hovedpunkterne i forslaget udgør:

Kapitel 1, Fastlæggelse af anvendelsesområdet for smitsomme sygdomme.

Kapitel 2, Ansvar for forebyggende tiltag og foranstaltninger mod udbredelse af samfundskritiske sygdomme.

- Epidemikommisionens sammensætning og opgaver.
- Offentlige myndigheder og offentligt ejede selskaber forpligtes til at bistå Naalakkersuisut i udøvelsen af dennes pligter og beføjelser efter Inatsisartutloven. Kommunalbestyrelserne pålægges at bistå Naalakkersuisut med hensyn til udøvelse af forebyggende foranstaltninger mv.
- Private kan i særlige tilfælde bistå med at varetage myndighedsopgaver.

Kapitel 3, Foranstaltninger mod enkeltpersoner ved alment farlige eller samfundskritiske sygdomme.

- Mulighed for, at Landslægeembedet kan påbyde foranstaltninger over for enkeltpersoner om at lade sig undersøge, indlægge, isolere, behandle mv.
- Mulighed for, at Naalakkersuisut kan fastsætte regler om foranstaltninger rettet mod en gruppe af enkeltpersoner om at lade sig undersøge, indlægge, isolere, behandle mv.

Kapitel 4, Foranstaltninger ved samfundskritiske sygdomme.

- Mulighed for, at Naalakkersuisut kan fastsætte regler om foranstaltninger, herunder bl.a. restriktioner og forbud mod forsamlinger, restriktioner eller forbud mod brugen af offentlige faciliteter, som f.eks. sportshaller, kirker, restriktioner for erhvervslokaler og lokaliteter, som f.eks. butikker og cafeer mv., restriktioner for dagtilbud, skoler og

uddannelsesinstitutioner, restriktioner for transportmidler, samt anvendelse af personlige smitteforebyggende midler.

Kapitel 5, Foranstaltninger mod smitsomme sygdommes indførelse her i landet.

- Skibe og luftfartøjer har pligt til at underrette Landslægeembedet, hvis der er personer om bord, der lider af – eller formodes at lide af - en alment farlig eller samfundskritisk sygdom.
- Personer om bord på et skib eller luftfartøj, der lider af - eller formodes at lide af - en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, skal afvente Landslægeembedets tilladelse eller betingelser for frit samkvem med personer i land.
- Naalakkersuisut kan fastsætte regler om betingelser for indrejse og om foranstaltninger over for gods, bagage mv samt foranstaltninger for at hindre, at rotter eller lign. spreder smitte.
- Regler om landsætning af syge og afdøde.

Kapitel 6, Foranstaltninger med henblik på smittehåndtering, obduktion m.v.

- Naalakkersuisut kan fastsætte regler om håndtering af smitsomt stof, samt ind- og udførsel af lig.
- Landslægeembedet kan påbyde, at der skal ske obduktion.
- Landslægeembedet kan foranledige undersøgelser af bakteriologisk art, mm.

Kapitel 7, Behandling af personoplysninger i forbindelse med smitteopsporing og overvågning af smitsomme sygdomme m.v.

- Oplysningspligt for fysiske og juridiske personer efter anmodning fra Landslægeembedet.
- Naalakkersuisut kan fastsætte regler om anmeldelsesordning vedr. smitsomme sygdomme.
- Landslægeembedet kan udveksle personoplysninger med Statens Serum Institut.
- Landslægeembedet kan videregive relevante personoplysninger, hvis dette er nødvendigt for at iværksætte foranstaltninger efter kapitel 3.
- Kommunalbestyrelsen skal videregive personoplysninger til Landslægeembedet i forbindelse med smitteopsporing.

Kapitel 8, Fravigelse af det offentliges forpligtelser og privates rettigheder ifølge anden lovgivning samt sikring af forsyningen.

- Naalakkersuisut kan fastsætte regler for en bestemt periode om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige, når det – som følge af en samfundskritisk sygdom – er nødvendigt at sikre kapacitet til behandling og pleje af personer med et akut eller kritisk behov.
- Naalakkersuisut kan fastsætte regler for en bestemt periode om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates forpligtelser og rettigheder over for det

offentlige, når de pågældende forpligtelser og rettigheder bliver umulige eller uforholdsmæssig vanskelige at opfylde som følge af foranstaltninger mod samfundskritiske sygdomme.

- Naalakkersuisut kan fastsætte regler for en bestemt periode, når det - som følge af en samfundskritisk sygdom - er nødvendigt at sikre forsyning af varer.

#### Kapitel 9, Ekspropriation

- Naalakkersuisut kan iværksætte ekspropriation af privat ejendom for at kunne gennemføre foranstaltninger efter loven.

#### Kapitel 10, Klage og indbringelse for domstolene.

#### Kapitel 11, Ransagnings- og sanktionsbestemmelser.

#### Kapitel 12, Ikrafttrædelsesbestemmelser.

Inatsisartutloven skal hindre, at smitsomme sygdomme kommer ind i landet og at disse spredes i befolkningen, særligt hvor der er tale om sygdomme, der er kritiske for samfundet, som for eksempel en epidemi.

Det er af stor betydning for håndteringen af en epidemi, at Naalakkersuisut kan agere i forhold til udviklingen i krisen, hvis befolkningen i sådanne situationer skal kunne beskyttes mod smitte.

Derfor er der i forslaget - ved bemyndigelse - givet adgang til, at Naalakkersuisut nærmere kan udfylde og regulere et område.

Derudover er der i nærværende forslag præciseret et princip om proportionalitet og et mindstemiddelsprincip.

Kategorisering af de sygdomme, der er omfattet af forslaget, omfatter smitsomme sygdomme, alment farlige sygdomme og samfundskritiske sygdomme.

Med en smitsom sygdom forstås en sygdom eller tilstand, som er forårsaget af mikroorganismer eller andre smittestoffer, som kan overføres fra, til eller imellem mennesker. Af eksempler på smitsomme sygdomme, der ikke på nuværende tidspunkt samtidigt vil skulle høre til kategorien alment farlige og samfundskritiske sygdomme kan bl.a. nævnes fnat (scabies), blærebetændelse forårsaget af kolibakterier, halsbetændelse forårsaget af streptokokker med flere.

Ved en alment farlig sygdom forstås en smitsom sygdom, der er særligt smitsom, forekommer hyppigt, har høj dødelighed eller kan give alvorlige eller varige skader, og som enten kan

medføre langvarig behandling, sygefravær eller rehabiliteringsforløb, få så stor udbredelse, at sygdommen bliver en væsentlig trussel mod folkesundheden, eller give en særlig stor sygdomsbyrde, fordi der ikke findes effektiv forebyggelse eller behandling.

Som eksempler på alment farlige sygdomme kan nævnes tuberkulose, kopper, svært akut respiratorisk syndrom (SARS) og pest.

Ved en samfundskritisk sygdom forstås en alment farlig sygdom, hvis udbredelse medfører eller risikerer at medføre alvorlige forstyrrelser af vigtige samfundsfunktioner.

Som eksempel på en sygdom, som aktuelt vil blive betragtet som en samfundskritisk sygdom, kan nævnes Coronavirussygdom (Covid-19), da dens manglende flokimmunitet og manglen på vaccine eller effektiv specifik behandling kan true opretholdelse af centrale samfundsfunktioner som f.eks. sundhedsvæsen, transport og politi.

Kategoriseringen af smitsomme sygdomme og alment farlige sygdomme forudsætter en sundhedsfaglig vurdering af bl.a. sygdommens dødelighed, sygdommens smitsomme karakter m.v.

Fastsættelse af, hvilke sygdomme der skal høre til disse kategorier, sker derfor på et sundhedsfagligt grundlag efter indstilling fra Landslægeembedet.

Fastsættelse af, hvornår der er tale om en samfundskritisk sygdom, træffes af Naalakkersuisut efter samråd med Epidemikommissionen. Beslutningen om, hvorvidt en alment farlig sygdom *tillige* vil få negative konsekvenser for samfundet, som er forudsætningen for sygdommens kategorisering som en samfundskritisk sygdom, er således en politisk vurdering.

Den foreslåede kategorisering vil have betydning for, hvilke af de foreslåede foranstaltninger, der kan bringes i anvendelse.

Der nedsættes en Epidemikommission, der skal rådgive Naalakkersuisut i tilfælde af udbrud af en epidemi eller pandemi.

Kommissionen vil på baggrund af overvågning, risikovurderinger, og oplysninger i øvrigt om det aktuelle smitteudbrud bl.a. kunne komme med konkrete indstillinger om modvirkende tiltag m.v.

Kommissionen vil løbende vurdere, om de iværksatte tiltag er tilstrækkelige eller bør ophæves, forlænges eller suppleres af yderligere tiltag.

Forslagets altoverskyggende formål er at forebygge, hindre og begrænse indførelse og udbredelse af smitsomme sygdomme her i landet.

I den forbindelse er det helt afgørende, at samfundet og myndighederne er rustet til at håndtere både mindre og større forekomster af smitsomme sygdomme, herunder den fortsatte håndtering af Covid-19.

Naalakkersuisut må derfor have værktøjer til effektivt at sætte ind mod både den nuværende covid-19-epidemi og andre fremtidige epidemier. Der skal derfor sikres de nødvendige

beføjelser til at kunne inddæmme og forebygge eksisterende og fremtidige smitsomme sygdomme, herunder et grundlag for effektivt at kunne udnytte og styre ressourcer.

Naalakkersuisut er opmærksom på, at der er tale om vidtgående og brede bemyndigelser til at iværksætte foranstaltninger for samfundet, borgere og erhvervslivet.

Der vil på en række områder, som har relation til grundlæggende demokratiske principper og rettigheder, kunne blive behov for restriktioner, der f.eks. rammer borgernes muligheder for at mødes i større grupper.

Naalakkersuisut er af den opfattelse, at iværksættelse af enhver foranstaltning bør følge almindelige, generelle principper om proportionalitet og mindstemiddelsprincippet.

Det foreslås derfor, at der fastsættes udtrykkelige regler om, at foranstaltninger alene kan iværksættes, hvis foranstaltningen er nødvendig og egnet til at hindre udbredelse af smitte af den pågældende sygdom, og at enhver foranstaltning skal være så skånsom og kortvarig som muligt og stå i rimeligt forhold til formålet med foranstaltningen.

Den mindst indgribende foranstaltning skal anvendes, hvis denne er tilstrækkelig til at opnå formålet, og foranstaltninger skal ophæves straks, når der ikke længere er et begrundet behov herfor.

Særligt gælder der i henhold til grundlov og i regler om menneskerettigheder et krav om proportionalitet, der indebærer, at et indgreb skal være egnet og nødvendigt, ligesom der skal være et rimeligt forhold mellem formål og det anvendte middel.

Borgernes friheds- og menneskerettigheder er beskyttet efter såvel grundloven som Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK).

Der kan dog gøres indgreb i disse rettigheder, når visse betingelser er opfyldt.

## **Forholdet til grundloven**

### Grundlovens § 67

Ifølge grundlovens § 67 har borgerne ret til at forene sig for at dyrke Gud på den måde, der stemmer med deres overbevisning, dog at intet læres eller foretages, som strider imod sædeligheden eller den offentlige orden.

Anvendelsesområdet for § 67 er ”gudsdyrkelsen”.

Bestemmelsen omfatter først og fremmest egentlige rituelle og religiøse handlinger, såsom forkyndelse, bøn, gudstjeneste, dåb m.v.

Bestemmelsen sikrer borgerne en religiøs forenings-, forsamlings- og ytringsfrihed.

Lovgiver er afskåret fra at begrænse eller forbyde religiøs udfoldelse, så længe der ikke foretages handlinger eller læres noget, der strider mod sædeligheden eller den offentlige orden. Religionsfriheden efter § 67 er således ikke ubegrænset, idet lovgiver har adgang til at fastsætte sådanne rammer for religionsfriheden, som hensynet til sædeligheden eller den offentlige orden tilsiger.

Men der kan ikke gribes ind over for borgernes gudsdyrkelse i religiøse samfund, hvis denne indgriben – alene – er begrundet i, at der tages afstand fra den pågældende trosretning.

Lovgiver er derimod ikke afskåret fra at gennemføre lovgivning, der berører gudsdyrkelse, når lovgivningen ikke har til hensigt at modvirke gudsdyrkelse, men er begrundet i varetagelsen af andre hensyn (beskyttelse af sædeligheden eller den offentlige orden).

Ifølge den foreslåede § 25 kan Naalakkersuisut efter rådføring med Epidemikommissionen, når det er nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en samfundskritisk sygdom, fastsætte regler om forbud mod eller restriktioner for adgangen til lokaler og andre lokaliteter, hvortil offentligheden har adgang.

I det omfang, der er tale om lokaler eller lokaliteter, der benyttes til personers gudsdyrkelse, vil sådanne forbud eller restriktioner efter omstændighederne kunne udgøre et indgreb efter grundlovens § 67.

De forbud og restriktioner, der kan fastsættes med hjemmel i bestemmelsen i § 25 i forslaget, vil blive fastsat med henblik på at forebygge og inddæmme udbredelse af samfundskritiske sygdomme (og efter omstændighederne tillige de alment farlige sygdomme, jf. § 19, stk. 2), og vil således ikke være begrundet i gudsdyrkelsen, men vil varetage hensyn til den offentlige orden. Bestemmelsen i § 25 er efter Naalakkersuisuts opfattelse derfor ikke i strid med grundlovens § 67.

### Grundlovens § 71

Grundlovens beskyttelse af den personlige frihed består først og fremmest i, at indespærring kræver lovhjemmel.

Grundloven forbyder indespærring, der er begrundet i politisk eller religiøs overbevisning eller i afstamning, men derudover kan lovgiver regulere den personlige frihed. Dette skal ske ved lov, jf. grundlovens § 71, stk. 2, hvorefter frihedsberøvelse kun kan finde sted med hjemmel i lov.

Fysisk indespærring udgør kerneområdet for frihedsberøvelse omfattet af grundlovens § 71. Omfattet af bestemmelsen er ikke blot fysisk indespærring i et mindre rum som for eksempel anbringelse af en person i et aflåst rum.

Frihedsberøvelse kan også foreligge uden fysisk indespærring, hvis den pågældende ikke uden tilladelse må forlade en lokalitet, og der kan eftersøges med henblik på at bringe personen tilbage, hvis personen forlader området uden tilladelse eller pålæg af en sanktion, se herved Jens Peter Christensen m.fl., Grundloven med Kommentarer (2015), side 422 f.

Det er ikke muligt at foretage en entydig bestemmelse af, hvornår der foreligger frihedsberøvelse omfattet af grundlovens § 71. Spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om en frihedsberøvelse vil i en række tilfælde vil bero på en konkret vurdering.

Forslaget indeholder flere bestemmelser, der giver hjemmel til frihedsberøvelse.



Det drejer sig for eksempel om forslaget § 10 om indlæggelse § 11 om isolation og § 16 om fysisk fastholdelse, tilbageholdelse og tilbageførsel og aflåsning af lokaler, hvori den pågældende befinder sig.

Ligeledes vil der efter den foreslåede bestemmelse i § 23 om muligheden for afspærring af et område, hvor en almenfarlig sygdom eller samfundskritisk sygdom optræder, og hvor der er risiko for, at en sådan sygdom forekommer eller bringes ind - efter omstændighederne kunne opstå spørgsmål om, hvorvidt der er tale om frihedsberøvelse.

Lovligheden af frihedsberøvelse uden for strafferetsplejen vil efter begæring skulle forelægges domstolene. Det følger af grundlovens § 71, stk. 6, at lovligheden af en frihedsberøvelse uden for strafferetsplejen, der ikke er besluttet af en dømmende myndighed, og som ikke har hjemmel i lovgivningen om udlændinge, på begæring af den frihedsberøvede eller den, der handler på hans vegne, skal forelægges de almindelige domstole eller anden dømmende myndighed.

Efter den foreslåede § 54 kan en borger eller dennes repræsentant få spørgsmålet om beslutninger, som har karakter af frihedsberøvelse forelagt for retten efter reglerne i retsplejelov for Grønland.

#### Grundlovens § 72

Det følger af grundlovens § 72, at boligen er ukrænkelig. Husundersøgelse, beslaglæggelse og undersøgelse af breve og andre papirer samt brud på post-, telegraf- og telefonhemmeligheden må, hvor ingen lov hjemler en særegen undtagelse, alene ske efter en retskendelse.

Det er dermed udgangspunktet i grundloven, at indgreb efter bestemmelsen kræver retskendelse.

Kravet om retskendelse kan dog fraviges, hvis indgrebet sker med hjemmel i lov.

Der bør imidlertid iagttages en vis proportionalitet mellem mål og middel, således at tvangsindgreb i privatsfæren kun bør hjemles, hvor det er påkrævet af den almene interesse, og hvor mindre indgribende midler ikke, eller ikke længere, kan antages at tilgodese samme formål.

Efter forslaget er der i § 20, stk. 5, adgang til, at Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere regler om adgang uden rettens beslutning til lokaler og andre lokaliteter med henblik på kontrol af overholdelsen af regler om forsamlingsforbud.

En adgang uden rettens beslutning forudsættes alene anvendt i situationer, hvor det viser sig påkrævet, for eksempel i tilfælde, hvor private boliger benyttes til sammenkomster med personer uden for husstanden, der er forsamlet på en sådan måde, at det skønnes at udgøre en særlig fare for smitte med en samfundskritisk sygdom.

#### Grundlovens § 73

Efter § 53, kan Naalakkersuisut - til brug for gennemførelse af foranstaltninger efter loven eller regler fastsat i medfør heraf - iværksætte ekspropriation af privat ejendom.

Bestemmelsen indebærer, at der er hjemmel til, i forbindelse med foranstaltninger efter loven

eller efter regler fastsat i medfør af loven, at iværksætte ekspropriation af både fysiske og juridiske personers ejendom.

Det følger af grundlovens § 73, stk. 1, at 2 helt overordnede betingelser skal være opfyldt, for at der er tale om ekspropriation i grundlovens forstand. For det første skal indgrebet være rettet mod "ejendom", som er beskyttet efter grundlovens § 73. For det andet skal indgrebet være ekspropriativt, det vil sige, der skal være tale om afståelse.

Hvis der er tale om et indgreb, der har karakter af ekspropriation i grundlovens forstand, skal yderligere 3 betingelser være opfyldt, for at indgrebet er i overensstemmelse med grundloven: Indgrebet skal være krævet af almenvellet, det skal ske ifølge lov, og der skal ydes fuldstændig erstatning til den berørte ejer.

Grundlovens § 73 beskytter ikke blot fysiske personer, men også alle typer af juridiske personer, som er etableret (eller overtaget) af private – selskaber, foreninger, selvejende institutioner m.v.

Det er i den forbindelse almindeligt antaget i den forfatningsretlige litteratur og i praksis, at lovgiver – uden at der foreligger ekspropriation – kan regulere udøvelsen af de rettigheder, der er beskyttet af grundlovens § 73, idet lovgivningsmagten bl.a. kan opstille almindelige regler om begrænsninger i borgernes handlefrihed og råden over, hvad de ejer.

Afgrænsningen mellem på den ene side de indgreb, der er tvangsmæssig afståelse og som derved udløser ret til erstatning efter grundlovens § 73, og på den anden side indgreb, der kan foretages ved erstatningsfri, generel regulering, kan i en række tilfælde give anledning til tvivl.

I tilfælde, hvor det vurderes, at der ved gennemførelse af en af de med forslaget foreslåede foranstaltninger vil være tale om et ekspropriativt indgreb i grundlovens forstand, følger det af § 53, stk. 2, at der skal ydes fuldstændig erstatning til den eller de berørte ejere.

### Grundlovens § 79

Ifølge grundlovens § 79 har borgerne ret til uden forudgående tilladelse at forsamle sig ubevæbnede. Offentlige forsamlinger har politiet ret til at overvære.

Forsamlinger under åben himmel kan forbydes, når der af dem kan befrygtes fare for den offentlige fred.

Det er almindeligt antaget i den forfatningsretlige litteratur, at grundlovens § 79, 3. pkt., ikke udtømmende gør op med de indgreb, der kan gøres over for forsamlinger.

Det er således bl.a. antaget, at der – i det omfang der er hjemmel hertil i anden lovgivning – uafhængigt af grundlovens § 79, 3. pkt., kan foretages indgreb af hensyn til andre væsentlige offentlige eller private interesser, forudsat at der ikke dermed er tilsigtet et indgreb i forsamlingens ytringstilkendegivelse som sådan.

Højesteret tog ved dom af 16. august 1999 (optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1999, s. 1798) stilling til en bestemmelse i lov nr. 907 af 15. oktober 1996 om forbud mod ophold i bestemte ejendomme (rockerloven), der indeholder hjemmel for politiet til at forbyde en person at opholde sig i en bestemt ejendom under nærmere angivne betingelser.

Højesteret anfører i dommens præmisser bl.a., at grundlovens § 79 om forsamlingsfrihed af hensyn til muligheden for gennem forsamlinger at befordre meningstilkendegivelser sikrer, at forsamlinger kan afholdes uden forudgående tilladelse fra en offentlig myndighed og ikke vilkårligt kan forbydes.

Bestemmelsen hindrer imidlertid ikke, at der ved Inatsisartutlov fastsættes regler, som – uden at være rettet mod en forsamlings meningstilkendegivelser – begrænser forsamlingsfriheden, når dette sker til beskyttelse af andre væsentlige interesser, herunder andres liv og velfærd, idet sådanne begrænsninger dog ikke må gå videre end, hvad der er nødvendigt for en sådan beskyttelse, jf. herved også EMRK artikel 11, nedenfor.

Navnlig bestemmelsen i den foreslåede § 20 om forbud mod, at flere personer befinder sig på samme sted, vil efter omstændighederne kunne benyttes til at fastsætte regler om indgreb mod visse forsamlinger.

Naalakkersuisut er af den opfattelse, at den foreslåede ordning ikke vil udgøre et indgreb i strid med forsamlingsfriheden efter grundlovens § 79.

Der er herved lagt vægt på, at den foreslåede ordning ikke giver mulighed for at fastsætte regler eller i øvrigt foretage indgreb rettet mod meningstilkendegivelser, men at eventuelle indgreb vil blive fastsat af hensyn til at beskytte et vægtigt hensyn til den offentlige sundhed, herunder hensynet til at mindske eller forhindre udbredelse af samfundskritiske sygdomme her i landet.

Det bemærkes i den forbindelse, at bestemmelsen alene kan finde anvendelse ved sygdomme, der er kvalificeret som samfundskritiske.

Endvidere er det efter bestemmelse i § 18, bl.a. en forudsætning for iværksættelse af en foranstaltning efter § 20, at foranstaltningen er nødvendig, så kortvarig som muligt og står i rimeligt forhold til formålet med foranstaltningen. Den mindst indgribende og mest skånsomme foranstaltning skal anvendes, hvis denne er tilstrækkelig til at opnå formålet, og foranstaltninger skal ophæves, når de ikke længere er nødvendige.

## **Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK)**

### EMRK artikel 5

Det følger af EMRK artikel 5, stk. 1, litra e, at der bl.a. kan ske *lovlig frihedsberøvelse af personer for at forhindre spredning af smitsomme sygdomme*. Det følger af praksis fra Domstolen, at det ved vurderingen af, om der lovligt kan ske frihedsberøvelse for at hindre spredning af smitsomme sygdomme, er afgørende, om spredning af den smitsomme sygdom er farlig for den offentlige sundhed eller sikkerhed, og om frihedsberøvelse af den smittede

person er den sidste udvej for at forhindre spredning af den smitsomme sygdom, idet mindre indgribende foranstaltninger er vurderet utilstrækkelige til at sikre offentlighedens interesser.

Forslaget indeholder flere bestemmelser, der giver hjemmel til indgreb, der vil kunne udgøre frihedsberøvelse. Det drejer sig om den foreslåede § 10 om indlæggelse, § 11 om isolation og om § 16 om fysisk fastholdelse m.v. og aflåsning af lokaler, hvor den pågældende befinder sig.

Efter bestemmelserne vil frihedsberøvelse være betinget af, at det enten er konstateret, at den pågældende er smittet med en alment farlig sygdom eller en samfundskritisk sygdom, eller at der er en formodning for, at den pågældende er smittet med en sådan sygdom.

Efter forslaget § 8 vil anvendelse af de nævnte bestemmelser tillige være betinget af, at foranstaltningen er nødvendig for at forebygge, inddæmme eller udrydde alment farlige eller samfundskritiske sygdomme.

Enhver foranstaltning skal være så skånsom og kortvarig som muligt, stå i rimeligt forhold til formålet med foranstaltningen, og den mindst indgribende foranstaltning skal anvendes, hvis denne er tilstrækkelig til at opnå formålet. Foranstaltninger skal ophæves, når de ikke længere er nødvendige.

Frihedsberøvelse efter de nævnte bestemmelser vil således alene kunne ske i det omfang, det er nødvendigt for at mindske eller forhindre spredning af en alment farlig sygdom eller en samfundskritisk sygdom.

På den baggrund kan den foreslåede ordning efter Naalakkersuisuts opfattelse gennemføres inden for rammerne af EMRK artikel 5.

#### EMRK artikel 11

Det følger bl.a. af EMRK artikel 11, stk. 1, at enhver har ret til frit at deltage i fredelige forsamlinger. Bestemmelsen omfatter både udendørs og indendørs forsamlinger.

Denne ret er imidlertid ikke absolut.

*Der kan gøres indgreb i den nævnte rettighed, hvis indgrebet er foreskrevet ved lov og er nødvendigt (opfylder kravet om proportionalitet) af hensyn til den nationale sikkerhed eller den offentlige tryghed, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder, jf. EMRK artikel 11, stk. 2.*

Der vil i den foreslåede bestemmelse i § 20 etableres hjemmel til, at Naalakkersuisut efter rådføring med Epidemikommisionen, når det er nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en samfundskritisk sygdom, kan fastsætte regler for hele eller dele af landet om forbud mod, at flere personer befinder sig på samme sted, herunder i forbindelse med større eller mindre forsamlinger, arrangementer og begivenheder m.v.

Regler om påbud og forbud af den nævnte karakter vil have hjemmel i lov og vil blive udstedt med henblik på at forfølge vægtige hensyn til at beskytte den offentlige sundhed, herunder hensynet til at forebygge eller inddæmme smitte her i landet.

Endelig følger det af forslaget § 18, at enhver foranstaltning skal være nødvendig, så kortvarig som muligt og stå i rimeligt forhold til formålet med foranstaltningen. Den mindst indgribende og mest skånsomme foranstaltning skal anvendes, hvis denne er tilstrækkelig til at opnå formålet, og foranstaltninger skal ophæves, når de ikke længere er nødvendige.

Det forudsættes, at der ved fastsættelsen af regler, påbud og forbud af denne karakter i videst muligt omfang tages hensyn til borgernes mulighed for at forsamle sig i det omfang sådanne hensyn lader sig forene med hensynet til den offentlige sundhed.

På baggrund heraf vurderes det, at foranstaltninger, der begrænser mulighederne for at samles, kan gennemføres inden for rammerne af EMRK artikel 11 om forsamlingsfriheden.

#### EMRK artikel 8, EMRK artikel 9 og artikel 2 i 4. tillægsprotokol til EMRK

Efter artikel 8, stk. 1, i EMRK, har enhver ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance.

Efter artikel 9, stk. 1, i EMRK, har enhver ret til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed. Retten omfatter bl.a. frihed til alene eller sammen med andre, offentligt eller privat at udøve sin religion eller tro gennem gudstjeneste, undervisning, andagt og overholdelse af religiøse skikke.

Efter artikel 2, stk. 1, i 4. tillægsprotokol til EMRK, skal enhver, der lovligt befinder sig på en stats område, have ret til inden for dette område at færdes frit og til frit at vælge sit opholdssted.

Disse rettigheder er imidlertid ikke ubetingede.

Der kan gøres indgreb i de nævnte rettigheder, hvis indgrebet sker ved lov og er nødvendigt til *varetagelse af nærmere bestemte anerkendelsesværdige formål, herunder hensynet til at beskytte sundheden*, jf. EMRK artikel 8, stk. 2, EMRK artikel 9, stk. 2, og artikel 2, stk. 3, i 4. tillægsprotokol til EMRK.

#### Behandling uden samtykke

Med hensyn til behandling uden samtykke efter § 12, bemærkes det, at tvangsmæssig behandling vil udgøre et indgreb i retten til privatliv efter EMRK artikel 8.

Tvangsmæssig behandling af en person udgør et indgreb i retten til respekt for privatlivet efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8.

Med den foreslåede bestemmelse vil indgrebet blive foreskrevet ved lov, og bestemmelsen vil have til formål at beskytte sundheden i hele befolkningen.

Bestemmelsen kan alene anvendes i ekstraordinære situationer, hvor formålet - at stoppe eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom, ikke kan opnås ved den mindre vidtgående isolation.

Det vurderes herefter, at forslaget ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at varetage de nævnte hensyn.

#### Artikel 1 i 1. tillægsprotokol til EMRK

Det følger af artikel 1 i 1. tillægsprotokol til EMRK, at enhver fysisk eller juridisk person har ret til respekt for sin ejendom, og at ingen må berøves sin ejendom undtagen i samfundets interesse og i overensstemmelse med de betingelser, der er fastsat ved lov og følger af folkerettens almindelige principper.

Det er efter EMRK muligt at gøre indgreb i ejendomsretten, herunder begrænse adgangen til ejendomme, hvis indgrebet har hjemmel i lov og forfølger en legitim interesse, og indgrebet er udtryk for en rimelig balance mellem hensynet til samfundets generelle interesse og beskyttelsen af individets grundlæggende rettigheder.

Flere af de foreslåede bestemmelser, herunder navnlig den foreslåede § 28 om restriktioner for eller forbud mod brugen af eller adgangen til lokaler og andre lokaliteter, som fysiske eller juridiske personer råder over, og hvortil offentligheden har adgang, vil efter omstændighederne kunne udgøre indgreb i ejendomsretten.

Eventuelle indgreb i ejendomsretten vil have hjemmel i lov og vil alene kunne anvendes med henblik på at varetage vægtige samfundshensyn, herunder hensynet til at forhindre udbredelse samfundskritiske sygdomme.

Der henvises endvidere til forslagets § 18, hvorefter enhver foranstaltning skal være nødvendig, så kortvarig som mulig og stå i rimeligt forhold til formålet med foranstaltningen. Den mindst indgribende og mest skånsomme foranstaltning skal anvendes, hvis denne er tilstrækkelig til at opnå formålet, og foranstaltninger skal ophæves, når de ikke længere er nødvendige.

På baggrund heraf vurderes det, at foranstaltninger, der begrænser mulighederne for brugen af lokaler mv., kan gennemføres inden for rammerne af artiklen om ejendomsretten.

### **3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige**

Det er ikke muligt at fastlægge, hvor store økonomiske konsekvenser eventuelle foranstaltninger vil påføre det offentlige.

Der kan opstå midlertidige udgifter som følge af forslaget. De midlertidige udgifters størrelse afhænger blandt andet de konkrete politiske beslutninger, der måtte blive truffet i den aktuelle situation.

Dette vil blandt andet afhænge af foranstaltningernes intensitet og længden af den periode, hvor det vil være nødvendigt at opretholde foranstaltninger.

I forbindelse med en beslutning om iværksættelse af foranstaltninger vil der indgå en afvejning af, hvilke konsekvenser det vil afstedkomme, hvis der ikke iværksættes foranstaltninger, herunder de økonomiske konsekvenser for det offentlige.

Forslaget giver mulighed for at forpligte alle relevante myndigheder til at bistå Naalakkersuisut i udøvelsen og gennemførelsen af foranstaltninger. Det drejer sig blandt andet om Told- og skattemyndigheder, lufthavnsvæsen og havnemyndigheder, Landslægeembedet med flere.

Sundhedsvæsenet vil kunne blive nødsaget til at ændre prioriteringen af sundhedsydelse, og vil i øvrigt kunne blive udsat for stor belastning, herunder mangel på personale.

Derudover vil kommunerne kunne blive påvirket af restriktioner, som for eksempel periodisk lukning af offentlige sportsfaciliteter, skoler, daginstitutioner og døgninstitutioner mv., ligesom kommunerne efter omstændighederne kan blive pålagt at bidrage med faciliteter til at isolere smittede borgere.

Endelig vil undervisningen på uddannelsesinstitutioner kunne blive påvirket af rejserestriktioner og periodisk lukning.

#### **4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet**

Hvis der gennemføres foranstaltninger efter forslaget, kan dette have negative økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

Omfanget af negative økonomiske konsekvenser vil blandt andet afhænge af foranstaltningernes intensitet og længden af den periode, hvor det vil være nødvendigt at opretholde foranstaltninger.

Forslaget kan, i det omfang landet rammes af en epidemi eller en pandemi, ændre vilkårene for at kunne drive erhvervsvirksomhed.

Virksomhederne vil kunne pålægges at opfylde bestemte sikkerhedskrav, f.eks. restriktioner for, hvor mange personer, der må opholde sig i et lokale. Dette vil kunne indvirke eller begrænse restaurations- og detailbutikkernes muligheder for salg.

Ligeledes vil regler, der pålægger virksomheder særlige regler om f.eks. hygiejne mv. kunne øge virksomhedernes omkostninger.

Derudover vil restriktioner for indrejse, herunder restriktioner for turisternes adgang til at indrejse, kunne påvirke turistbranchen indtjening.

Endelig vil det for visse brancher kunne få administrative konsekvenser, f.eks. ændrede indberetningspligter, krav om myndighedsgodkendelser, dokumentationspligter m.v.

#### **5. Konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed**

Forslaget har ikke miljø- eller naturmæssige konsekvenser.

Forslaget fremsættes med henblik på at kunne beskytte samfundet mod smitsomme sygdomme og det har derfor meget stor betydning for folkesundheden.

## **6. Konsekvenser for borgerne**

Forslagets helt overordnede formål er at beskytte befolkningen mod smitte ved at forebygge, hindre og begrænse indførelse og udbredelse af smitsomme sygdomme her i landet.

Forslaget indeholder en række bestemmelser, der i en periode kan få vidtrækkende konsekvenser for den enkelte borger.

Det gælder både de foreslåede foranstaltninger over for enkeltpersoner, de foreslåede bestemmelser om samfundsmæssige foranstaltninger og forslaget del om foranstaltninger mod indførelse af smitte i landet, herunder indrejserestriktioner.

Det bemærkes i den forbindelse, at indgreb over for enkeltpersoner og samfundet skal ske under iagttagelse af mindstemiddels- og proportionalitetsprincippet. De foreslåede mulige foranstaltninger vil alene få konsekvenser for borgerne i situationer, hvor foranstaltningerne vurderes at være helt nødvendige for at beskytte borgerne.

Der er med forslaget adgang til domstolsprøvelse efter reglerne i retsplejelov for Grønland.

## **7. Andre væsentlige konsekvenser**

Forslaget har som udgangspunkt ingen konsekvenser for forholdet til rigsfællesskabet eller ændringer i øvrigt i forhold til statslige myndigheder. Iværksættelse af foranstaltninger for f.eks. skibe og luftfart vil dog i en periode kunne få indvirkning på kontakten og samarbejdet i øvrigt i rigsfællesskabet og med andre lande.

## **8. Høring af myndigheder og organisationer m.v.**

Forslaget blev den 1. oktober 2021 offentliggjort på høringsportalen på [www.naalakkersuisut.gl](http://www.naalakkersuisut.gl) med høringsfrist den 29. oktober 2021.

Høringssvar med bemærkninger til forslaget er gengivet i deres fulde ordlyd og kommenteret i relevant omfang i forslagets Bilag 1. Kommentarerne til høringssvarene er skrevet med kursiv.



## Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

### *Til § 1*

Formålet med Inatsisartutloven er at beskytte samfundet og personer mod de sygdomme, der er nævnt i § 2, ved at forebygge, forhindre, inddæmme og begrænse udbredelsen og indførelsen af sygdommene her i landet.

Med personer menes enhver person, som befinder sig i, eller vil rejse ind i landet. Inatsisartutloven finder således anvendelse på enhver der opholder sig i landet eller er tilrejsende, uanset vedkommendes opholdsstatus og uanset, om vedkommende er bopælsregistreret her i landet.

### *Til § 2*

Bestemmelsen i § 2, stk. 1, lægger som den hidtidige Inatsisartutlov op til en graduering af sygdomme, således at mulighederne for at iværksætte restriktioner m.v. ifølge loven afhænger af, hvilken af 3 kategorier en sygdom tilhører. Der skelnes således mellem smitsomme sygdomme, alment farlige sygdomme og samfundskritiske sygdomme.

En liste over, hvilke former for smitsomme sygdomme, der tilhører kategorien alment farlige sygdomme og samfundskritiske sygdomme foreslås nærmere fastsat ved bekendtgørelse, jf. stk. 5 og 6.

Kønssygdomme omfattes efter bestemmelsen ikke af Inatsisartutloven.

#### Smitsom sygdom

Efter § 2, stk. 2, forstås ved en smitsom sygdom en sygdom eller en tilstand, som er forårsaget af mikroorganismer eller andre smittestoffer, som kan overføres fra, til eller imellem mennesker.

Med tilstand forstås, at den smittede person kan være bærer af smitte uden at have egentlige symptomer og tegn på sygdom.

Det er en forudsætning, at sygdommen eller tilstanden enten skyldes mikroorganismer eller andre smitstoffer.

Ved mikroorganismer forstås en samlebetegnelse for organismer, der består af en eller få celler, som ikke kan ses med det blotte øje, og som blandt andet omfatter vira, bakterier, parasitter og svampe.

Begrebet andre smittestoffer sikrer, at der også kan være tale om at smitte og sygdom kan overføres uden at der er tale om egentlige mikroorganismer. Det kan f.eks. være visse

parasitter (f.eks. fnat) der ikke er egentlige mikroorganismer, da de kan ses med det blotte øje, men som i kraft af sygdommens karakter, smitemåde m.v. bør ligestilles med øvrige smitsomme sygdomme, og derfor være omfattet af Inatsisartutloven efter Landslægeembedets nærmere bestemmelse.

At smitte kan overføres fra, til og imellem mennesker indebærer, at det er en forudsætning for, at sygdommen omfattes af loven, at sygdommen kan ramme mennesker, men at smitten kan overføres fra et andet menneske til et andet menneske eller dyr, fra et dyr (zoonose) til et menneske eller fra det omgivende miljø til et menneske.

Som eksempler på smitsomme sygdomme, der ikke på nuværende tidspunkt samtidigt vil skulle høre til kategorien alment farlige og samfundskritiske sygdomme, kan bl.a. nævnes fnat, halsbetændelse forårsaget af streptokokker, lungebetændelse forårsaget af pneumokokker, svamp i huden, samt sæson-influenza.

#### Alment farlig sygdom

Ved en alment farlig sygdom forstås en smitsom sygdom, der er særligt smitsom, har høj dødelighed eller kan give alvorlige eller varige skader, og som kan medføre langvarig behandling, sygefravær eller rehabiliteringsforløb, få så stor udbredelse, at sygdommen bliver en væsentlig trussel mod folkesundheden, eller give en særlig stor sygdomsbyrde, fordi der ikke findes effektiv forebyggelse eller behandling.

Bestemmelse i § 2, stk. 3 fastslår for det første, at en alment farlig sygdom samtidigt er en smitsom sygdom.

Derudover skal der være tale om, at den smitsomme sygdom er særlig smitsom, har høj dødelighed *eller* kan give alvorlige eller varige skader.

*Derudover* er det en betingelse, at sygdommen enten kan medføre langvarig behandling, sygefravær eller rehabiliteringsforløb, og få så stor udbredelse, at sygdommen bliver en væsentlig trussel mod folkesundheden, *eller* at den kan give en særlig stor sygdomsbyrde, fordi der ikke findes effektiv forebyggelse eller behandling.

Som eksempler på alment farlige sygdomme kan nævnes meningokoksygdom, tuberkulose, pest, ebola, kopper og svært akut respiratorisk syndrom (SARS). Aktuelt vil Corona virussygdom (Covid-19) ligeledes høre til kategorien alment farlige sygdomme.

#### Samfundskritisk sygdom

Efter det foreslåede § 2, stk. 4, forstås ved en samfundskritisk sygdom en alment farlig sygdom, hvis udbredelse medfører *eller* risikerer at medføre alvorlige forstyrrelser af vigtige samfundsfunktioner.

En samfundskritisk sygdom er i modsætning til en sygdom, der alene er smitsom eller alment farlig, sværere at kategorisere på forhånd.

Kategoriseringen afhænger ikke alene af sundhedsfaglige vurderinger af sygdommens dødelighed eller konsekvenser for den enkelte, men også af politiske vurderinger af sygdommens samfundsmæssige konsekvenser og potentielle skadelige virkninger.

Som eksempel på sygdomme, som aktuelt vil blive betraget som en samfundskritisk sygdom, kan nævnes pest, kopper, SARS og Corona virussygdom (Covid-19).

#### Kategoriseringen af sygdommen

Kategoriseringen vil have betydning for, hvilke af de foreslåede foranstaltninger, der kan bringes i anvendelse:

*For smitsomme sygdomme* er det særligt Inatsisartutlovens regler om anmeldelsespligt, der skal finde anvendelse.

Idet en alment farlig sygdom også med den foreslåede kategorisering er en smitsom sygdom, vil Inatsisartutlovens regler om anmeldelsespligt ligeledes finde anvendelse for alment farlige sygdomme.

En større del af Inatsisartutlovens tiltag kan bringes i anvendelse i forhold til alment farlige sygdomme, herunder alle tiltag over for enkeltpersoner og enkelte af de samfundsmæssige foranstaltninger.

For de individrettede foranstaltninger i kapitel 3 er det Landslægeembedet, der efter en sundhedsfaglig vurdering beslutter, om en foranstaltning skal kunne finde anvendelse. Bestemmelserne i kapitel 3 kan finde anvendelse på såvel alment farlige som samfundskritiske sygdomme.

Efter § 2, stk. 5, fastsætter Naalakkersuisut efter indstilling fra Landslægeembedet nærmere regler om, hvilke sygdomme, der omfattes af stk. 2 og 3.

Landslægeembedet vil på baggrund af sin sundhedsfaglige viden indstille til Naalakkersuisut, hvilke sygdomme, der omfattes af kategorien smittesomme sygdomme og hvilke sygdomme, der omfattes af kategorien alment farlige sygdomme.

Kategoriseringen af smitsomme sygdomme og alment farlige sygdomme sker på baggrund af sundhedsfaglige vurderinger af bl.a. sygdommens dødelighed, smitsomme karakter m.v.

Kategoriseringen vil kunne ændre sig løbende og i takt med eksempelvis sygdommens udvikling, forskning i sygdommen, udviklingen af forebyggende og behandlende metoder og midler, herunder den medicinske udvikling, omfanget af immunitet i befolkning m.v.

Med § 2, stk. 6, fastsætter Naalakkersuisut nærmere regler om, hvilke sygdomme der omfattes af stk. 4, samfundskritisk sygdom.

Efter bestemmelsen sker kategoriseringen af sygdommen i samråd med Epidemikommissionen. Det er en forudsætning for Naalakkersuisuts beslutning om, hvorvidt en sygdom er samfundskritisk, at Landslægen tillige har kategoriseret sygdommen som en alment farlig sygdom.

Herved sikres det, at ansvaret for vurderingen af sygdommens potentielt negative konsekvenser for samfundet placeres politisk.

Når det er åbenbart, at risikoen for at sygdommen medfører eller forsat risikerer at medføre alvorlige forstyrrelser af vigtige samfundsfunktioner ikke længere er til stede, er sygdommen ikke længere en samfundskritisk sygdom.

I § 2, stk. 7 foreslås det, at kønssygdomme ikke er omfattet af Inatsisartutloven. Dette er begrundet i, at kønssygdomme, til forskel fra de smitsomme sygdomme der er omfattet af Inatsisartutloven, alene spredes ved seksuelt samvær.

Det er derfor den enkelte borger og dennes adfærdsmønster, der som udgangspunkt er det bedste værn mod smitte med en kønssygdom.

Efter § 2, stk. 8, kan Naalakkersuisut fastsætte regler om skolers og institutioners forhold i tilfælde af smitsomme sygdomme, der kan indebære en særlig risiko ved udbredelse på skoler og institutioner.

Bestemmelsen giver adgang til for eksempel at fastsætte regler for anmeldelse af smitsomme sygdomme til Landslægeembedet, regler om at børn med en smitsom sygdom ikke må modtages i skolen, eller regler om at skolen lukkes for en periode på grund af forekomst af en smitsom sygdom, der udgør en særlig risiko for udbredelse.

### *Til § 3*

Det foreslås, at der nedsættes en Epidemikommission for hele landet. Epidemikommissionens opgaver består i efter anmodning eller af egen drift at rådgive Naalakkersuisut om tiltag, som er relevante for den nationale håndtering af samfundskritiske sygdomme eller alment farlige sygdom, der uden foranstaltninger formodes at kunne udvikle sig til en samfundskritisk sygdom. Kommissionen kan herunder indstille, at Naalakkersuisut fastsætter regler i medfør af denne lov, eller at allerede fastsatte regler ændres eller ophæves.

Epidemikommissionen skal løbende vurdere smitteudvikling og andre relevante forhold og på baggrund heraf indstille til Naalakkersuisut, hvorvidt de iværksatte tiltag er tilstrækkelige, skal ophæves, forlænges eller suppleres med yderligere tiltag.

Der er derfor behov for, at kommissionen ikke blot besidder viden om smitteforebyggende tiltag, sundhedsberedskabet, smitteopsporing og overvågning af smitsomme sygdomme, men også om det samfundsøkonomiske grundlag for iværksættelse af tiltag efter loven og konsekvenserne af sådanne tiltag.

Endelig er det vigtigt, at kommissionen kan agere hurtigt, hvorfor det er nødvendigt med en umiddelbar adgang til det politiske niveau, ligesom det er afgørende, at beslutninger hurtigt kan kanaliseres ud i organisationen og i samfundet som helhed.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at Epidemikommisionen sammensættes af repræsentanter for departementer og myndigheder m.v. med sundhedsfaglige såvel som samfundsmæssige og økonomiske kompetencer.

Dette skal ses i lyset af den opgave, som kommissionen efter den foreslåede bestemmelse vil skulle varetage.

Efter stk. 2 vil Epidemikommisionen træde sammen i forbindelse med den nationale håndtering af samfundskritiske sygdomme eller alment farlige sygdom, der uden foranstaltninger formodes at kunne udvikle sig til en samfundskritisk sygdom. Der vil således være tale om en kommission, der aktiveres i forbindelse med håndteringen af konkrete udbrud af sådanne sygdomme.

Epidemikommisionen holder dog møde mindst én gang om året, blandt andet for at eventuelt nye medlemmer kan orientere sig om kommissionens arbejde.

Epidemikommisionens sammensætning fremgår af stk. 3. Departementschefen fra Departementet for Sundhed er formand for Epidemikommisionen, jf. stk. 8. De øvrige medlemmer repræsenterer områder, hvor det i en krisepræget situation kan blive nødvendigt at handle hurtigt; dvs. sundhedsvæsenet, havne og lufthavne, erhverv, uddannelse og daginstitutionsområdet samt finansområdet.

Den sundhedsfaglige ekspertise er repræsenteret ved Landslægen og direktøren fra Sundhedsvæsenet. Ligeledes er det fundet formålstjenligt, at kommunerne er repræsenteret i Epidemikommisionen, da flere tiltag vil kræve kommunalt kendskab og medvirken.

Overtrædelse af foranstaltninger giver adgang til sanktion, og indebærer derved opgaver af politimæssig karakter. Det er derfor fundet naturligt, at Politidirektøren er medlem af Epidemikommisionen.

Efter stk. 4 og 5 skal kommunerne i fællesskab indstille et medlem. I tilfælde af uenighed indstiller hver kommune én person, hvorefter Naalakkersuisut udpeger ét medlem blandt de af kommunerne indstillede personer.

Det medlem, som repræsenterer kommunerne, må ikke være medlem af en kommunalbestyrelse.

Medlemmet forbliver medlem af Epidemikommisionen indtil kommunalbestyrelserne på opfordring fra én eller flere kommunalbestyrelser udpeger eller indstiller et nyt medlem, eller medlemmet selv ønsker at udtræde.

Det bestemmes i stk. 6, at et medlem af Epidemikommisionen kan sende en suppleant, hvis medlemmet selv er forhindret i at deltage. Medlemmet vælger selv sin suppleant til det konkrete møde.

Efter stk. 7. kan Epidemikommisionen invitere andre relevante deltagere til at deltage i møderne.

I stk. 9 bestemmes, at Landslægens oplysninger om udvikling mv. i smittespredningen og sundhedsfaglige vurderinger afledt heraf, danner det sundhedsfaglige udgangspunkt for Epidemikommisionens rådgivning og indstillinger til Naalakkersuisut.

Derfor foreslås det, at Landslægens oplysninger om udvikling i smittespredning mv. samt de sundhedsfaglige vurderinger tydeligt fremgår af grundlaget for rådgivningen af - og indstillinger til - Naalakkersuisut.

Dette vil bidrage til at skabe større klarhed om de overvejelser og afvejninger, der ligger til grund for Epidemikommisionens rådgivning og indstillinger til Naalakkersuisut.

#### *Til § 4*

Bestemmelsen i stk. 1 fastsætter, at alle offentlige myndigheder er forpligtet til at bistå Naalakkersuisut i udøvelsen af dennes pligter og beføjelser ifølge Inatsisartutloven.

Bestemmelsen omfatter både de myndigheder, der hører under Naalakkersuisut, og de, der hører under kommunerne.

Alle kommunale myndigheder, herunder kommunale fællesskaber samt lokale myndigheder med selvstændig kompetence, vil være omfattet af bestemmelsen.

Bestemmelsen omfatter ikke rigsmyndighederne eller udenlandske myndigheder, der f.eks. har kontor i Grønland.

Bestemmelsen gælder heller ikke Inatsisartut eller organer tilknyttet Inatsisartut, f.eks. Ombudsmanden for Inatsisartut,

Pligten vil efter bestemmelsen for det første omfatte vejledning.

Herved sikres det, at de myndigheder, der varetager opgaver efter loven, kan anmode andre myndigheder, som eksempelvis har en særlig viden inden for et område eller erfaring med håndtering af særlige situationer, om vejledning til, hvordan en sådan situation kan håndteres.

Pligten vil også omfatte bistand.

Med bistand forstås praktisk hjælp til at gennemføre, udføre, effektuere og opretholde de beslutninger, som træffes af Naalakkersuisut.

Pligten vil for eksempel omfatte bistand til at gennemføre beslutninger om at afspærre områder, f.eks. ved at brandmyndighederne stiller personale, redskaber og materiale til rådighed.

Den foreslåede pligt omfatter som udgangspunkt offentlige myndigheder, herunder nævn og råd. Dog kan denne pligt også pålægges private organisationer, selskaber og andre juridiske personer, jf. stk. 2.

Bestemmelsen fastsætter i stk. 2, at også private i særlige tilfælde kan bistå med at varetage myndighedsopgaver.

Som eksempel på myndighedsopgaver, som private efter forslaget vil kunne bistå med at varetage, kan nævnes nødselads mellem bygder. I sådanne tilfælde vil de være underlagt det relevante departements ledelse og ansvar.

#### *Til § 5*

Det foreslås med § 5, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal træffe foranstaltninger for at forebygge og sikre sig mod udbredelsen af alment farlige sygdomme eller samfundskritiske sygdomme, herunder udarbejde planer for forebyggelse og håndtering af disse sygdomme og i øvrigt bistå i udøvelsen af foranstaltninger fastsat i henhold til Inatsisartutloven eller fastsat i medfør heraf.

Det betyder for eksempel, at kommunalbestyrelsen vil skulle sørge for, at der er de nødvendige faciliteter til sikre, at en beboer på et plejecenter - om nødvendigt - kan isoleres fra de øvrige beboere, for således at undgå smittespredning.

#### *Til § 6*

I § 6, stk. 1 foreslås det, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at isolation kan ske i en egnet facilitet, hvis isolation i eget hjem ikke er muligt.

En facilitet vil være egnet til isolation, hvis der er mulighed for overnatning og adgang til alle basale fornødenheder, herunder mad og drikke. Dette kan f.eks. være sygehuse eller hoteller.

Behov for faciliteter til frivillig isolation gælder blandt andet borgere, som deler husstand med mange personer på et lille areal eller uden optimal rumadskillelse, og borgere, der deler husstand med en eller flere, som har vanskeligt ved at samarbejde med den smittede om at følge myndighedernes anbefalinger om isolation i hjemmet, f.eks. på grund af sociale problemer eller kognitiv funktionsnedsættelse, hvorfor risiko for smitte øges. Endelig gælder det borgere, der deler husstand med en eller flere personer i risikogrupper, som det er vanskeligt at sikre hensigtsmæssig isolation fra.

Det bemærkes, at der med bestemmelsen herved ikke etableres en pligt for kommunalbestyrelser til generelt og løbende at stille indkvarteringsfaciliteter til rådighed, idet pligten alene vil påhvile kommunalbestyrelser i situationer, hvor der konkret fastsættes regler herom. Aktivering af forpligtelsen vil således forudsætte en udmøntning af reglerne målrettet den konkrete situation.

Med § 6, stk. 2 foreslås det, at Naalakkersuisut fastsætter nærmere regler om kommunalbestyrelsens ansvar efter stk. 1.

I den forbindelse vil der kunne fastsættes nærmere regler om, hvilke krav kommunalbestyrelser skal stille til f.eks. indretning, rengøring, hygiejne, adgangsforhold, kontakt til andre gæster og personale. Der vil bl.a. kunne fastsættes nærmere regler om, at en indkvarteringsfacilitet, uanset om den er etableret og drevet af en privat leverandør eller af kommunen skal leve op til retningslinjer, der måtte være relevante i den aktuelle situation.

Endvidere fastsætter Naalakkersuisut nærmere regler om kriterier for visitation til faciliteter efter stk. 1, og om eventuel egenbetaling forbundet med ophold på indkvarteringsfaciliteten, såvel for selve opholdet som for forplejning.

De konkrete forpligtelser vil udvikles med tiden. Det kan derfor ikke udtømmende fastsættes, hvilke konkrete pligter der følger af bestemmelsen, men forpligtelsen vil omfatte alle forhold, som kan have betydning for forebyggelsen og håndteringen af smitsomme sygdomme.

### *Til § 7*

Bestemmelsen beskriver de generelle betingelser, der gælder for iværksættelse af foranstaltninger i kapitel 3.

Foranstaltninger efter dette kapitel hviler på en sundhedsfaglig vurdering og kan iværksættes af Landslægeembedet. Foranstaltningerne er rettet mod enkeltpersoner; dog kan foranstaltninger tillige rettes mod en gruppe af enkeltperson, i henhold til § 8, stk. 5, som nærmere beskrevet nedenfor.

Med bestemmelsen fastsættes et nødvendigheds- og proportionalitetsprincip.

Nødvendighedskriteriet betyder, at der alene kan træffes foranstaltninger efter dette kapitel, hvis foranstaltningen er nødvendig for at forebygge eller hindre udbredelse af smitte af den pågældende sygdom.

Kriteriet indebærer, at der – forinden der træffes beslutning om at iværksætte foranstaltninger efter kapitlet – skal foretages en vurdering af, hvorvidt foranstaltningerne er nødvendige for og egnede til at forebygge eller hindre udbredelse af den pågældende sygdom. Hvis en foranstaltning ikke vurderes at være nødvendig, vil den ikke kunne iværksættes eller opretholdes.

Proportionalitetsprincippet betyder, at der ved fastsættelse af foranstaltninger skal foretages en vurdering af, om foranstaltningen står i rimeligt forhold til det, der begrundes foranstaltningen. Dette skal også ses i lyset af andre restriktioner mv., fastsat efter andre bestemmelser i Inatsisartutloven.

Den mindst indgribende foranstaltning skal anvendes, hvis denne er tilstrækkelig til at opnå formålet.

Der vil således ikke kunne fastsættes et forbud, hvis det er åbenlyst, at det vil være tilstrækkeligt at fastsætte en mindre indgribende restriktion.

Med bestemmelsen sikres det, at den mindst indgribende foranstaltning skal anvendes, hvis denne er tilstrækkelig til at opnå formålet. Det betyder, at det vil skulle undersøges, om en



mindre indgribende foranstaltning er tilstrækkelig til at opnå formålet med foranstaltningen inden en mere indgribende foranstaltning iværksættes.

Med § 7, stk. 2, fastsættes det, at foranstaltninger skal ophæves, når det ikke længere er nødvendigt at opretholde foranstaltningen.

Der vil således ikke kunne opretholdes restriktioner eller forbud efter de foreslåede bestemmelser, hvis der ikke længere er grundlag herfor, f.eks. hvis den pågældende sygdom ikke længere vurderes at udgøre en risiko, som begrundet en given foranstaltning.

Det skal samtidig bemærkes, at forebyggelsen og bekæmpelse af smitsomme sygdomme er forbundet med betydelig usikkerhed og uforudsigelighed, og de angivne kriterier er således ikke til hinder for, at der ud fra et forsigtighedsprincip om at beskytte personer og samfundet kan fastsættes foranstaltninger, som der ikke aktuelt foreligger evidens for eller viden om virkningen af.

Forsigtighedsprincippet indebærer, at der i tilfælde, hvor den tilgængelige videnskabelige viden ikke gør det muligt at foretage en fyldestgørende risikovurdering, må foretages en afvejning af på den ene side sundheds – og beskyttelsesmæssige hensyn til borgerne og samfundet og på den anden side borgernes rettigheder.

Et eksempel kunne være en situation, hvor manglende viden om en ny, meget smitsom og dødelig variant af en samfundskritisk sygdom, fører til frihedsbegrænsende restriktioner, der senere viser sig ikke at have været nødvendige, når variantens egenskaber er blevet nærmere afklaret.

#### *Til § 8*

Efter I § 8, stk. 1, kan Landslægeembedet iværksætte foranstaltninger efter §§ 9, 10, 11, og 13, stk. 1 og 2, over for enkeltpersoner for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en sygdom, der er vurderet som alment farlig eller samfundskritisk.

Efter forslaget kan Naalakkersuisut efter indstilling fra Landslægeembedet fastsætte regler om, at der kan iværksættes samme foranstaltninger som anført ovenfor mod en gruppe af enkeltpersoner, der lider af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, eller som formodes at kunne være smittet med en sådan.

Med bestemmelsen kan der fastsættes nærmere regler for iværksættelse af foranstaltninger rettet mod en gruppe af enkeltpersoner, der lider af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, eller som formodes at være smittet med en sådan, når det er nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en sådan sygdom.

Ved en gruppe forstås 2 eller flere personer, som for eksempel kan have det til tilfælles, at de har opholdt sig på samme sted, deltaget i samme begivenhed eller arbejdet på samme arbejdsplads.

Der vil alene kunne fastsættes regler for en gruppe af enkeltpersoner, hvis samtlige personer i gruppen lider af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom eller formodes at kunne være smittet med en sådan.

Forinden der træffes beslutning om at iværksætte foranstaltninger efter kapitlet – skal der foretages en vurdering af, hvorvidt foranstaltningen er nødvendig for - og egnet til - at forebygge eller inddæmme udbredelse af den pågældende sygdom.

Ved vurdering af, om en foranstaltning anses for nødvendig, vil der bl.a. skulle tage hensyn til karakteren af den konkrete sygdom og risikoen for smitte.

Såfremt en foranstaltning ikke er nødvendig og egnet, vil den ikke kunne iværksættes.

Med § 8, stk. 2, foreslås det, at Landslægeembedet, forinden der udstedes påbud om foranstaltninger efter dette kapitel, skal have opfordret den person, som foranstaltningen påtænkes rettet imod, til frivilligt at medvirke til at gennemføre foranstaltningen.

Det indebærer, at frivillig medvirken *altid* skal gå forud for en iværksættelse eller opretholdelse af foranstaltningen.

Opfordring til frivillig medvirken kan bl.a. omfatte information og motivation målrettet den konkrete borger.

Opfordring til frivillig medvirken kan ske mundtligt eller skriftligt.

§ 8, stk. 3, handler om den situation, hvor den person, som en foranstaltning påtænkes rettet imod, bor eller har midlertidigt ophold på en institution, et behandlingssted eller lignende. I sådanne tilfælde anmoder Landslægeembedet institutionen eller behandlingsstedet om at sikre, at den konkrete person opfordres til frivillig medvirken.

Det betyder, at hvis en foranstaltning skal gennemføres på eksempelvis et plejecenter, et botilbud eller lignende, skal personalet motivere personen til frivilligt at medvirke til for eksempel en undersøgelse.

I § 8, stk. 4, foreslås det herudover, at Landslægeembedet anmoder institution om at sikre, at det udstedte påbud gennemføres.

Det betyder, at hvis en foranstaltning skal gennemføres på eksempelvis et plejecenter, et botilbud eller lignende, skal personalet – efter motivering af beboeren til frivilligt at medvirke – sørge for, at foranstaltningen gennemføres.

Efter § 16 kan Landslægeembedet efter anmodning fra institutionen eller behandlingsstedet, som Landslægeembedet har anmodet om at gennemføre en foranstaltning, beslutte, at der med henblik på at gennemføre og opretholde en sådan foranstaltning kan anvendes magt over for den person, som foranstaltningen retter sig mod i form af fysisk fastholdelse, tilbageholdelse

og tilbageførsel af den pågældende eller aflåsning af lokaler, hvori den pågældende befinder sig.

*En person vil lide af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom*, når sygdommen er blevet diagnosticeret af en sundhedsperson. Dette kan eksempelvis ske ved en klinisk undersøgelse.

*En person formodes at kunne være smittet med en alment farlig eller samfundskritisk sygdom*, når personer f.eks. udviser symptomer på sygdommen.

Herudover kan personens forudgående eller aktuelle ophold i et område med udbredt smitte i ind- eller udland føre til, personen formodes at kunne være smittet.

Det samme vil være tilfældet, når en person har eller har haft samkvem eller anden kontakt med en person, som er konstateret smittet eller har opholdt sig i et område med udbredt smitte.

Det vil bero på en konkret vurdering i forhold den aktuelle sygdom, hvornår en smitte kan anses for udbredt.

#### *Til § 9*

Med § 9 foreslås det, at Landslægeembedet kan påbyde enhver, der lider af en alment farlig sygdom, eller som formodes at kunne være smittet med en sådan, at lade sig undersøge af en sundhedsperson.

En person lider af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, når sygdommen er blevet diagnosticeret af en sundhedsperson. Dette kan eksempelvis ske ved en klinisk undersøgelse.

En person *formodes* at kunne være smittet med en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, når personer f.eks. udviser symptomer på sygdommen.

Herudover kan personens forudgående eller aktuelle ophold i et område med udbredt smitte i ind- eller udland også føre til, at personen formodes at kunne være smittet.

Det samme vil være tilfældet, når en person har eller har haft samkvem eller øvrigt anden kontakt med en anden person, som er konstateret smittet eller har opholdt sig i et område med udbredt smitte.

Det vil bero på en konkret vurdering i forhold den aktuelle sygdom, hvornår en smitte kan anses for udbredt.

En undersøgelse kan bl.a. omfatte kliniske tests m.v. af personer, der formodes at kunne være smittet med en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, således at der vil kunne stilles en diagnose. Undersøgelsen kan således afhængig af de nærmere omstændigheder omfatte blodprøvetagning, podning, legemsbesigtigelse m.v.

Undersøgelse skal foretages af en sundhedsperson, som er autoriseret i henhold til særlig lovgivning til at varetage sundhedsfaglige opgaver, og personer, der handler på disses ansvar. Det forudsættes, at undersøgelsen altid udføres med størst mulig hensyntagen til den pågældende person for at undgå unødige krænkelser og ulemper.

Der kan alene træffes beslutning om at påbyde en person at lade sig undersøge, når det er nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af alment farlige sygdomme eller samfundskritiske sygdomme, jf. herved § 7, stk. 1.

#### *Til § 10*

Med § 10 foreslås det, at Landslægeembedet for en bestemt periode kan påbyde enhver, der lider af en alment farlig eller en samfundskritisk sygdom, eller som formodes at kunne være smittet med en sådan, at lade sig indlægge på et sygehus eller anden egnet facilitet.

Efter bestemmelsen skal indlæggelse ske for en bestemt periode. Det betyder, at påbuddet blandt andet skal indeholde oplysninger om, hvornår foranstaltningen skal iværksættes, og hvor længe den skal opretholdes.

Varigheden af påbuddet vil afhænge af en konkret vurdering af de omstændigheder, der begrundes påbuddet, herunder eksempelvis sygdommens karakter og risiko for smitte.

Med bestemmelsen vil både en person, som lider af en alment farlig eller en samfundskritisk sygdom, eller en person, som formodes at kunne være smittet med en sådan, kunne påbydes at lade sig indlægge.

En person lider af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, når sygdommen er blevet diagnosticeret af en sundhedsperson. Dette kan eksempelvis ske ved en klinisk undersøgelse.

En person *formodes* at kunne være smittet med en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, når personer f.eks. udviser symptomer på sygdommen.

Herudover kan personens forudgående eller aktuelle ophold i et område med udbredt smitte i ind- eller udland også føre til, at personen formodes at kunne være smittet.

Det samme vil være tilfældet, når en person har eller har haft samkvem eller øvrigt anden kontakt med en anden person, som er konstateret smittet eller har opholdt sig i et område med udbredt smitte.

Det vil bero på en konkret vurdering i forhold den aktuelle sygdom, hvornår en smitte kan anses for udbredt.

Ved indlæggelse forstås en indskrivning og anbringelse på et hospital eller anden egnet facilitet, med henblik på observation for den sygdom, som har givet anledning til påbuddet. Det kan således tænkes, at en person, der viser symptomer på sygdommen, vil blive indlagt til observation for at fastslå, om personen lider af sygdommen. Derudover kan det tænkes, at en person, der lider af en alment farlig sygdom, også vil kunne indlægges til observation, hvis personens kliniske tilstand gør dette nødvendigt.

Indlæggelse vil som udgangspunkt ske på sygehus, men vil i særlige tilfælde eksempelvis på grund af manglende pladskapacitet eller ved særlige behov for smittehåndtering også kunne

ske i andre egnede faciliteter. En facilitet vil anses for egnet, hvis der på stedet er sundhedspersoner til at iværksætte relevante undersøgelser eller behandling af den pågældende.

Med § 10, stk. 2, 1. pkt., foreslås det, at påbud om indlæggelse kan gives for en periode af maksimalt 4 uger ad gangen.

Med bestemmelsen sikres det, at den person, som foranstaltningen retter sig imod, som udgangspunkt ikke vil kunne påbydes at lade sig isolerede i mere end 4 uger. Pågældende har dermed en sikkerhed for, at foranstaltningen vil blive ophævet eller revurderet efter maksimalt 4 uger.

Foranstaltningen skal dog umiddelbart ophæves, når det ikke længere er nødvendigt at opretholde foranstaltningen, jf. herved § 8, stk. 2.

Med § 10, stk. 2, 2. pkt., foreslås det, at Landslægeembedet kan forlænge påbuddet med op til 4 uger ad gangen.

Bestemmelsen sikrer, at foranstaltninger rettet mod en person, som lider af en alment farlig sygdom, kan forlænges i op til 4 uger ad gangen, hvis Landslægeembedet vurderer det nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelsen af sygdommen.

Det forudsættes, at forlængelse af påbud om indlæggelse alene vil finde anvendelse under særlige omstændigheder, for eksempel hvis den person, foranstaltningen retter sig imod fortsat vil kunne udgøre en smitterisiko efter udløbet af den nærmere bestemte indlæggelsesperiode på maksimalt 4 uger ad gangen.

Det forudsættes desuden, at indlæggelsen udføres med størst mulig hensyntagen til den pågældende person for at undgå unødige krænkelser og ulemper.

Der kan alene påbydes en person at lade sig indlægge, når det er nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af alment farlige sygdomme og samfundskritiske sygdomme, jf. herved § 8, stk. 1.

Det er efter § 8, stk. 2, en betingelse, at Landslægeembedet, forinden der udstedes påbud har opfordret den pågældende til frivilligt at medvirke til foranstaltningen.

Efter § 16 kan Landslægeembedet efter anmodning fra den institution eller det behandlingssted, som Landslægeembedet har anmodet om at gennemføre en foranstaltning, træffe afgørelse om at tillade, at der med henblik på at gennemføre og opretholde en sådan foranstaltning kan anvendes magt over for den person, som foranstaltningen retter sig mod i form af fysisk fastholdelse, tilbageholdelse og tilbageførsel af den pågældende eller aflåsning af lokaler, hvori den pågældende befinder sig.

### *Til § 11*

Med § 11, stk. 1, foreslås det, at Landslægeembedet, for en bestemt periode, kan påbyde enhver, der lider af en alment farlig eller en samfundskritisk sygdom, eller som formodes at kunne være smittet med en sådan, at lade sig isolere for at hindre udbredelse af smitte af den pågældende sygdom.

Efter bestemmelsen skal påbuddet om isolation ske for en bestemt periode. Det betyder, at afgørelsen bl.a. skal indeholde oplysninger om, hvornår foranstaltningen skal iværksættes, og hvor længe den skal opretholdes. Varigheden af påbuddet vil afhænge af en konkret vurdering af de omstændigheder, der begrundet påbuddet, herunder eksempelvis sygdommens karakter og risiko for smitte, jf., bemærkningerne til § 10, stk. 2.

Det forudsættes, at den person, som foranstaltningen retter sig mod, lader sig isolere i en egnet facilitet.

Med § 11, stk. 2, 1. pkt., foreslås det, at påbud om isolation kan gives for en periode af maksimalt 4 uger.

Med bestemmelsen sikres det, at den person, som foranstaltningen retter sig imod, som udgangspunkt ikke vil kunne påbydes at lade sig isolerede i mere end 4 uger. Pågældende har dermed en sikkerhed for at foranstaltningen vil blive ophævet eller alternativt revurderet efter maksimalt 4 uger.

Foranstaltningen skal dog ophæves straks, når det ikke længere er nødvendigt at opretholde foranstaltningen, jf. herved § 7, stk. 2.

Med § 11, stk. 2, 2. pkt., bestemmes, at påbud kan forlænges med op til 4 uger ad gangen. Det forudsættes, at forlængelse af påbud om isolation alene vil finde anvendelse under særlige omstændigheder, eksempelvis hvis den person, foranstaltningen retter sig imod fortsat vil kunne udgøre en smitterisiko efter udløbet af den nærmere bestemte indlæggelsesperiode på maksimalt 4 uger.

Det forudsættes desuden, at isolationen udføres med størst mulig hensyntagen til den pågældende person for at undgå unødige krænkelser og ulemper.

Der kan alene træffes afgørelse om at påbyde en person at lade sig isolere, når det er nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af alment farlige sygdomme og samfundskritiske sygdomme, jf. herved det foreslåede § 8, stk. 1.

Hvis den person, som en foranstaltning påtænkes rettet imod, bor eller har midlertidigt ophold på en institution, behandlingssted eller lign, anmoder Landslægeembedet institutionen, behandlingsstedet el. lign om at sikre, at opfordringen til frivillig medvirken gennemføres, jf. § 8, stk. 2.

Efter § 16 kan Landslægeembedet efter anmodning fra den myndighed eller ejeren af den institution, som Landslægeembedet har anmodet om at gennemføre en foranstaltning, træffe

afgørelse om at tillade, at der med henblik på at gennemføre og opretholde en sådan foranstaltning, kan anvendes magt over for den person, som foranstaltningen retter sig mod i form af fysisk fastholdelse, tilbageholdelse og tilbageførsel af den pågældende eller aflåsning af lokaler, hvori den pågældende befinder sig.

Ifølge grundloven skal en administrativ frihedsberøvelse indbringes for domstolene, hvis den frihedsberøvede begærer det. I tilfælde, hvor der foreligger en frihedsberøvelse, er der adgang til domstolsprøvelse efter forslaget § 54.

I § 5, stk. 2, foreslås det, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at isolation kan ske i en egnet facilitet, hvis isolation i eget hjem ikke er muligt.

En facilitet vil være egnet til isolation, hvis der er mulighed for overnatning og adgang til alle basale fornødenheder, herunder mad og drikke. Dette kan også bl.a. være sygehuse eller hoteller.

#### *Til § 12*

Med bestemmelsen vil Landslægeembedet få mulighed for, for en bestemt periode, at påbyde enhver, der lider af en alment farlig eller en samfundskritisk sygdom, eller som formodes at kunne være smittet med en sådan at lade sig behandle.

Behandling kan dog kun iværksættes uden samtykke, hvis isolation ikke er tilstrækkeligt til at forebygge eller inddæmme udbredelsen af sygdommen.

Dette indebærer, at behandling uden samtykke kun iværksættes, fordi den - i denne sammenhæng - mindre indgribende isolation ikke på tilstrækkelig vis kan beskytte omgivelserne mod smitten.

Efter bestemmelsen skal påbud om behandling ske for en bestemt periode. Det betyder, at påbuddet bl.a. skal indeholde oplysninger om, hvornår foranstaltningen vil blive iværksat, og hvor længe den vil blive opretholdt. Varigheden af påbuddet vil afhænge af en konkret vurdering af de omstændigheder, der begrundet påbuddet, herunder eksempelvis sygdommens karakter og risiko for smitte.

Med bestemmelsen vil både en person, som lider af en alment farlig sygdom, eller en person, som formodes at kunne være smittet med en sådan, kunne påbydes at lade sig behandle.

En person vil lide af en alment farlig sygdom, når sygdommen er blevet diagnosticeret af en sundhedsperson. Dette kan eksempelvis ske ved en klinisk undersøgelse.

En person formodes at kunne være smittet med en alment farlig sygdom, når personer f.eks. udviser symptomer på sygdommen.

Herudover kan personens forudgående eller aktuelle ophold i et område med udbredt smitte i ind- eller udland også føre til, personen formodes at kunne være smittet.

Det samme vil være tilfældet, når en person har eller har haft samkvem eller i øvrigt anden kontakt med en anden person, som er konstateret smittet eller har opholdt sig i et område med udbredt smitte.

Det vil bero på en konkret vurdering i forhold den aktuelle sygdom, hvornår en smitte kan anses for udbredt.

Det forudsættes, at påbud om at iværksætte behandling som udgangspunkt alene vil finde sted, hvor en person lider af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom.

Med bestemmelsen vil der imidlertid også kunne iværksættes behandling, hvis en person formodes at kunne være smittet med en alment farlig eller samfundskritisk sygdom.

Det kunne eksempelvis være tilfældet, hvis den pågældende har tydelige objektive tegn på den konkrete sygdom, men hvor sygdommen ikke er endelig diagnosticeret ved f.eks. klinisk test.

Ved behandling forstås i denne sammenhæng en sundhedsfaglig foranstaltning og indsats, som iværksættes med henblik på at helbrede eller afhjælpe en alment farlig eller samfundskritisk sygdom hos en person, som lider af en sådan sygdom eller som formodes at kunne være smittet med en sådan.

Der vil som udgangspunkt være tale om medicinsk behandling, dvs. behandling med lægemidler, men også andre behandlingsformer, som anses for egnet til at behandle den konkrete smitsomme sygdom, kan finde anvendelse, herunder rensning af sår.

Det er en forudsætning for behandling efter bestemmelsen, at den bliver foretaget af en sundhedsperson, som er autoriseret i henhold til særlig lovgivning til at varetage sundhedsfaglige opgaver, og af personer, der handler på disses ansvar.

Med § 12, stk. 2, 1. pkt. foreslås det, at påbud om behandling kan træffes med en varighed af maksimalt 4 uger ad gangen.

Med bestemmelsen sikres det, at den person, som foranstaltningen retter sig imod, som udgangspunkt ikke vil kunne påbydes at lade sig behandle i mere end 4 uger. Pågældende har dermed en sikkerhed for, at foranstaltningen vil blive ophævet eller alternativt revurderet efter maksimalt 4 uger.

Foranstaltningen skal dog ophæves straks, når det ikke længere er nødvendigt at opretholde foranstaltningen, jf. herved det foreslåede i § 7, stk. 2.

Med § 12, stk. 2, 2. pkt., foreslås det, at påbud kan forlænges med op til 4 uger ad gangen.

Med bestemmelsen sikres det, at foranstaltninger rettet mod en person, som lider af en alment farlig sygdom eller formodes, at kunne være smittet med en sådan, kan forlænges i op til 4 uger ad gangen, hvis Landslægeembedet på tidspunktet for ophævelse af foranstaltningen,



vurderer, at en fortsættelse er nødvendig for at forebygge eller inddæmme udbredelsen af den konkrete sygdom.

Det forudsættes, at forlængelse af påbud om behandling alene vil finde anvendelse under særlige omstændigheder, eksempelvis hvis den person, som foranstaltningen retter sig imod, fortsat vil kunne udgøre en risiko for at smitte med den sygdom, som oprindeligt var årsag til behandling efter udløbet af den nærmere bestemte behandlingsperiode på maksimalt 4 uger. Det forudsættes desuden, at behandling skal udføres med størst mulig hensyntagen til den pågældende person for at undgå unødige krænkelser og ulemper.

Der kan alene træffes afgørelse om at påbyde en person at lade sig behandle, når det er nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af alment farlige sygdomme og samfundskritiske sygdomme, jf. herved det foreslåede § 8, stk. 1. En behandling skal ikke alene være nødvendig, men den skal også være egnet til at hindre udbredelse af smitte af den pågældende sygdom.

Det er efter det foreslåede i § 8, stk. 2, en betingelse, at Landslægeembedet, forinden Landslægeembedet påbyder en person at lade sig behandle, har opfordret den pågældende til frivilligt at medvirke til foranstaltningen.

Hvis den person, som en foranstaltning påtænkes rettet imod, bor eller har midlertidigt ophold på en institution, behandlingssted eller lignende, anmoder Landslægeembedet institutionen, behandlingsstedet el. lign om at sikre, at opfordringen til frivillig medvirken gennemføres, jf. § 8, stk. 3.

Efter den foreslåede § 8, stk. 4, anmoder Landslægeembedet institutionen om at sikre, at den trufne beslutning gennemføres.

Det betyder, at hvis en foranstaltning skal gennemføres på eksempelvis et plejecenter, et botilbud el.lign., anmoder Landslægeembedet personalet om at sikre, at den trufne beslutning gennemføres.

Efter § 16 kan Landslægeembedet efter anmodning fra den myndighed, som institution henhører under, og som Landslægeembedet har anmodet om at gennemføre en foranstaltning, træffe afgørelse om at tillade, at der med henblik på at gennemføre og opretholde en sådan foranstaltning kan anvendes magt over for den person, som foranstaltningen retter sig mod i form af fysisk fastholdelse, tilbageholdelse og tilbageførsel af den pågældende eller aflåsning af lokaler, hvori den pågældende befinder sig.

Endvidere yder politiet bistand til at gennemføre og opretholde påbuddet, hvis en person ikke efterkommer et påbud, jf. § 17 og bemærkningerne hertil.

*Til § 13*

Det foreslås med § 13, stk. 1, at Landslægeembedet kan påbyde, at der skal iværksættes rensning af personer, der er eller formodes at være forurenede med smitstof.

Ligeledes kan Landslægeembedet påbyde iværksat rensning af personer, der har været i kontakt med en smittet person eller med en person, der formodes at være smittet.

Ved rensning af personer forstås efter denne bestemmelse som udgangspunkt et grundigt bad og tøjskifte. Derudover kan der være særlige forhold, der fordrer en anden form for rensning.

Der kan være en formodning om smitte, hvis en person har opholdt sig på et område med konstateret smitte eller formodning om smitte.

Efter bestemmelsen i stk. 2, vil Landslægeembedet kunne iværksætte foranstaltninger for at hindre udbredelsen af smitstof ved at påbyde, at personer, der er forurenede eller formodes at være forurenede med smitstof, skal lade sig teste for smitstof, ligesom Landslægeembedet kan påbyde brug af værnemidler og beskyttelsesudstyr.

Derudover foreslås det i stk. 3, at Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere regler om rensning af personer, og om test, værnemidler, beskyttelsesudstyr eller lignende.

#### *Til § 14*

Landslægeembedet kan også påbyde desinfektion af befordringsmidler og andet løsøre samt fast ejendom m.v. Påbuddet rettes mod ejeren af befordringsmidlet eller løsøret. Hvis en bruger af befordringsmidlet eller løsøret har rådigheden over dette, rettes et påbud mod denne rådighedshaver.

Efter stk. 2, kan Naalakkersuisut efter rådføring med Landslægeembedet fastsætte nærmere regler om desinfektion, jf. stk. 1.

#### *Til § 15*

Bestemmelsen giver adgang til, at Landslægeembedet kan forbyde personer at benytte offentlige transportmidler, hvis personen er smittet med, eller formodes at være smittet med, en alment farlig sygdom eller en samfundskritisk sygdom. Forbuddet skal være tidsbegrænset, og vil blive fastsat ud fra de konkrete omstændigheder, herunder hvor lang tid personen kan være smittefarlig.

Efter stk. 2, kan et forbud meddeles for en periode på indtil 7 dage. Perioden kan forlænges, hvis betingelserne for at nedlægge et forbud fortsat er opfyldt.

En person vil lide af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, når sygdommen er blevet diagnosticeret af en sundhedsperson. Dette kan eksempelvis ske ved en klinisk undersøgelse.

En person formodes at kunne være smittet med en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, når personer f.eks. udviser symptomer på sygdommen.

Herudover kan personens forudgående eller aktuelle ophold i et område med udbredt smitte i ind- eller udland også føre til, personen formodes at kunne være smittet.

Det samme vil være tilfældet, når en person har eller har haft samkvem eller i øvrigt anden kontakt med en anden person, som er konstateret smittet eller har opholdt sig i et område med udbredt smitte.

Det vil bero på en konkret vurdering af forholdene ved den aktuelle sygdom, hvornår en smitte kan anses for udbredt.

### *Til § 16*

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med Landslægeembedets anmodning efter § 8, stk. 3 og 4.

Hvis en foranstaltning skal gennemføres over for en person, der bor eller har midlertidigt ophold på eksempelvis et sygehus, et plejecenter, et botilbud eller lignende anmoder Landslægeembedet institutionen om at sikre, at et meddelt påbud efter §§ 9, 10, 11 eller § 13, stk. 1 og 2, gennemføres.

Med bestemmelsen i § 16, stk. 1, gives der mulighed for, at Landslægeembedet kan tillade magtanvendelse over for personer, som ikke kan eller vil efterleve Landslægeembedets påbud på trods af vejledning og bistand.

Med bestemmelsen vil personalet, som er blevet tillagt en handlepligt i medfør § 8, stk. 4, om at sikre gennemførelsen af en foranstaltning efter §§ 9, 10, 11 eller § 13, stk. 1 og 2, få mulighed for at anvende nødvendige magtmidler til at gennemføre og opretholde de påbudte foranstaltninger.

Hvis magtanvendelse bliver nødvendig, fordi et barn eller en ung person ikke vil medvirke til at gennemføre eller opretholde en foranstaltning, og barnets eller den unges adfærd herved bliver til skade for barnet selv eller andre, bør forældremyndighedsindehavere eller værger til barnet og den unge inddrages. Med bestemmelsen forudsættes det, at principperne i den foreslående § 7, også iagttages i forhold til de tvangsmæssige foranstaltninger.

Magtanvendelse skal være nødvendig, så kortvarig som mulig, og stå i rimeligt forhold til formålet med den påbudte foranstaltning. Den mindst indgribende og mest skånsomme form for magtindgreb skal anvendes, hvis denne er tilstrækkelig til at opnå formålet.

Dette indebærer, at det inden anvendelse af magt sikres, at personen er søgt motiveret for at medvirke, og at eventuelle socialpædagogiske indsatser forgæves har været afprøvet.

De magtmidler, der må anvendes, er fastholdelse, tilbageholdelse og tilbageførsel af den pågældende (nr. 1) eller aflåsning af lokaler, hvori den pågældende befinder sig (nr. 2). Ved aflåsning af lokaler, hvori den pågældende opholder sig, skal der være let og sikker adgang til at tilkalde hjælp fra lokalet.

Derudover skal personalet tilse den pågældende mindst en gang timen.

Eventuelle tvangsmæssige foranstaltninger skal straks ophæves, når det ikke længere er nødvendigt at opretholde foranstaltningen.

Efter bestemmelsens stk. 3, skal anvendelse af magt journalføres efter samme retningslinjer, som i øvrigt gælder for journalføring på den enkelte institution eller behandlingssted mv.

Efter § 16, stk. 4, kan regler fastsat i medfør af stk.1 fravige regler fastsat i eller i medfør af anden lovgivning.

Bestemmelsen betyder, at for eksempel en beslutning efter § 9 om en undersøgelse, som borgeren ikke vil medvirke til, kan fravige rettigheder, som borgere efter omstændighederne måtte have efter Landstingsforordning nr. 6 af 31. maj 2001 om patienters retsstilling.

#### *Til § 17*

§ 17 indeholder en bestemmelse om politiets bistand til at opretholde et påbud eller et forbud efter forslaget kapitel 3 om foranstaltninger over for enkeltpersoner, såfremt et sådan påbud eller forbud ikke efterkommes.

I forbindelse med den bistand, som politiet yder efter bestemmelsen, kan politiet om nødvendigt anvende magt i overensstemmelse med de gældende regler. Der henvises til de gældende regler for at sikre at loven er dynamisk og også finder anvendelse hvis f.eks. lov om politiets virksomhed sættes i kraft for Grønland. Endvidere understreger bestemmelsen, at der ikke er adgang til at fravige de gældende regler om anvendelse af magt, som politiet er underlagt.

Det er politiet, der skønner, om betingelserne for magtanvendelse er til stede. Politiets magtanvendelse skal være nødvendig og forsvarlig, og magtanvendelsen må alene ske med midler og i en udstrækning, der står i rimeligt forhold til den interesse, der søges beskyttet. Desuden skal magt anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader, og således at eventuelle skader begrænses til et minimum.

#### *Til § 18*

For den offentlige forvaltning gælder et almindeligt princip om proportionalitet. Heri ligger, at der ikke må anvendes mere indgribende foranstaltninger, hvis mindre indgribende foranstaltninger er tilstrækkelige, ligesom indgrebet som middel skal stå i rimeligt forhold til

målet. Foranstaltningen skal også være egnet til at opnå det tilstræbte formål. Der er på flere områder i anden lovgivningen fastsat principper herom. Det gælder blandt andet i lov om anvendelse af tvang i psykiatrien.

Det foreslås, at der i Inatsisartutloven om civile foranstaltninger mod smitsomme sygdomme tilsvarende fastsættes principper herom.

Med bestemmelsen i § 18 fastsættes nogle grundlæggende og generelle betingelser, der skal være opfyldt for iværksættelse og opretholdelse af de samfundsmæssige foranstaltninger, der foreslås efter Inatsisartutlovens kapitel 4.

Med § 18, stk. 1, 1. pkt., foreslås det, at enhver foranstaltning efter kapitel 4 skal være nødvendig, så kortvarig som mulig og stå i rimeligt forhold til formålet med foranstaltningen.

Med bestemmelsen fastsættes blandt andet et princip om nødvendighed, et og et princip om proportionalitet og mindstemiddel.

Nødvendighedskriteriet betyder, at der alene kan træffes foranstaltninger efter kapitel 4, hvis foranstaltningen er nødvendig for at forebygge eller hindre udbredelse af smitte af den pågældende sygdom. Kriteriet betyder endvidere, at der – forinden der træffes beslutning om at iværksætte foranstaltninger efter kapitlet – skal foretages en vurdering af, hvorvidt foranstaltningerne er nødvendige for – og egnede til – at forebygge eller hindre udbredelse af den pågældende sygdom. Såfremt en foranstaltning ikke vurderes nødvendig eller egnet, vil den ikke kunne iværksættes eller opretholdes.

Proportionalitetsprincippet betyder, at der ved fastsættelse af foranstaltninger skal foretages en vurdering af, om foranstaltningen står i rimeligt forhold til det, der begrundes foranstaltningen. Dette skal også ses i lyset af andre restriktioner mv., fastsat efter andre bestemmelser i Inatsisartutloven.

Med § 18, stk. 1, 2. pkt., foreslås det, at den mindst indgribende og mest skånsomme foranstaltning skal anvendes, hvis denne er tilstrækkelig til at opnå formålet. Med bestemmelsen fastsættes et mindstemiddelsprincip.

Princippet indebærer, at der altid skal vælges den mindst indgribende og mest skånsomme foranstaltning, hvis denne er tilstrækkelig. Der kan således ikke fastsættes foranstaltninger, hvis det står klart, at formålet kan nås med mindre indgribende foranstaltninger.

I § 18, stk. 2, fastsættes det, at foranstaltninger ikke kan opretholdes i en længere periode, end hvad der er nødvendigt for at forebygge og bekæmpe den sygdom, som begrundes foranstaltningen. Der vil således ikke kunne opretholdes restriktioner eller forbud efter de foreslåede bestemmelser, hvis der ikke længere er grundlag herfor, f.eks. hvis den pågældende sygdom ikke længere vurderes at udgøre en risiko, som begrundes en given foranstaltning.

Det bemærkes, at forebyggelse og bekæmpelse af smitsomme sygdomme er forbundet med betydelig usikkerhed og uforudsigelighed, og at de omtalte kriterier således ikke er til hinder

for, at der ud fra et forsigtighedsprincip om at beskytte personer og samfundet kan fastsættes foranstaltninger, som der aktuelt ikke foreligger evidens for eller tilstrækkelig viden om virkningen af.

Forsigtighedsprincippet indebærer, at der i tilfælde, hvor den tilgængelige videnskabelige viden ikke gør det muligt at foretage en fyldestgørende risikovurdering, må foretages en afvejning af på den ene side sundheds- og beskyttelsesmæssige hensyn til borgerne og samfundet og på den anden side borgernes rettigheder.

Et eksempel kunne være en situation, hvor manglende viden om en ny, meget smitsom og dødelig variant af en samfundskritisk sygdom, fører til frihedsbegrænsende restriktioner, der senere viser sig ikke at have været nødvendige, når variantens egenskaber er blevet nærmere afklaret.

#### *Til § 19*

Med bestemmelsen i § 19, stk. 1, fastsættes det, at reglerne i kapitel 4 om samfundsmæssige indgreb som udgangspunkt alene kan iværksættes for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en samfundskritisk sygdom.

Dette indebærer, at enhver foranstaltning efter kapitlet vil kunne bringes i anvendelse for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en sygdom, der er vurderet som samfundskritisk, jf. § 2, stk. 4. Foranstaltningerne i kapitlet vil således som udgangspunkt ikke kunne bringes i anvendelse for at forebygge eller inddæmme udbredelse af øvrige smitsomme sygdomme eller alment farlige sygdomme.

Dog bestemmes det i § 19, stk. 2, at §§ 23, 24, 25 og 26 tillige kan iværksættes for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom, der uden foranstaltning formodes at kunne udvikle sig til en samfundskritisk sygdom.

Med bestemmelsen fastsættes det, at visse af foranstaltningerne i kapitel 4 om samfundsmæssige indgreb tillige kan iværksættes for at forebygge eller inddæmme udbredelse af alment farlige sygdomme, som ikke samtidigt er samfundskritiske. Dette kan for eksempel ske i en situation, hvor der umiddelbart er tale om en alment farlig sygdom, hvor kendskabet til dens udvikling er usikkert, og der ud fra et forsigtighedsprincip fastsættes restriktioner, indtil der er skabt nærmere klarhed over, hvorvidt sygdommen vil udvikle sig til en samfundskritisk sygdom.

Det gælder foranstaltninger efter § 23 om afspærring af områder, § 24 om restriktioner for eller forbud imod besøgendes adgang til plejehjem, plejeboliger m.v., § 25 om restriktioner for eller forbud brugen af eller adgangen til offentlige institutioner og faciliteter samt § 26 om restriktioner for eller forbud brugen af eller adgangen til daginstitutioner, skoler, uddannelsesinstitutioner m.v.

*Til § 20*

Efter § 20, stk. 1, kan Naalakkersuisut efter rådføring med Epidemikommisionen fastsætte regler for hele eller dele af landet om forbud mod, at flere personer befinder sig på samme sted, herunder i forbindelse med større eller mindre forsamlinger, arrangementer, begivenheder m.v.

Der vil alene kunne fastsættes regler efter den foreslåede bestemmelse, når det er nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en samfundskritisk sygdom, jf. § 19, stk. 1.

Bestemmelsen i § 20, stk. 1, om forbud mod at flere personer befinder sig på samme sted, kan bl.a. omfatte større eller mindre forsamlinger, arrangementer og begivenheder m.v. Der vil således efter bestemmelsen både kunne fastsættes forbud mod egentlige forsamlinger, arrangementer og begivenheder m.v. i bred forstand, som f.eks. en gruppe af personer, der har et fælles formål, at deltage i koncerter, idrætsbegivenheder, fester, generalforsamlinger og møder i selskaber eller foreninger, såvel som forbud mod, at personer, som ikke udgør en forsamling, befinder sig på samme sted. Dette kan f.eks. omfatte tilfældig sammenstimlen på en gade eller lignende.

Med ”samme sted” vil det være muligt at afholde et arrangement mv. med flere deltagere, hvis der til arrangementet konkret vurderes at være betydelig geografisk spredning mellem deltagere.

Der vil være tale om betydelig geografisk spredning mellem deltagerne i forbindelse med afviklingen af eksempelvis kajakopvisning og lignende arrangementer på havet, hvor deltagerne sejler hver for sig med betydelig afstand mellem deltagerne.

Det vil endvidere som udgangspunkt kunne omfatte orienteringsløb og lignende arrangementer med stor geografisk spredning mellem de enkelte deltagere eller mellem enkelte mindre grupper af deltagere, der alle ligger inden for rammen af den fastsatte størrelse for forsamlinger.

Den geografiske spredning mellem deltagerne skal opretholdes gennem hele arrangementet. Det vil således ikke være lovligt at samles før, under eller efter arrangementet til f.eks. fælles afgang eller pokaloverrækkelse.

Det vil ikke være lovligt at afholde et arrangement mv. med flere end den fastsatte størrelse for forsamlinger, hvor deltagerne ganske vist er spredt over et større geografisk område, men samtidig fortsat krydser hinanden under arrangementet, som f.eks. et loppemarked, hvor boderne er fordelt over et stort areal, men hvor man bevæger sig rundt mellem boderne.

Endelig vil det efter omstændighederne være muligt at afholde flere særskilte arrangementer mv. med op til det fastsatte lovlige antal deltagere i hvert arrangement på samme sted samtidig, forudsat at der reelt er tale om forskellige arrangementer.

Det vil for eksempel være muligt, at flere grupper af gæster på en restaurant kan holde hver deres adskilte fødselsdagsselskab med det lovlige antal deltagere.

Det er dog ikke muligt at dele ét samlet arrangement på en restaurant op i flere små selskaber for herved at overholde det fastsatte maksimale antal deltagere - eller derunder - for en forsamling.

Eksempelvis vil en restaurant, der udbyder et arrangement med julefrokost, som flere virksomheder kan tilmelde sig, anses for at være ét samlet arrangement. Dette gælder også, selv om de enkelte virksomheder sidder hver for sig.

Flere arrangementer på samme sted forudsætter, at der reelt er tale om flere særskilte arrangementer. Dette vil bero på en konkret vurdering.

De regler, der måtte blive fastsat i medfør af bemyndigelsesbestemmelsen, vil således som udgangspunkt kunne omfatte enhver situation, hvor flere personer opholder sig på samme sted.

Det vil i de regler, der måtte blive fastsat i medfør af bemyndigelsen kunne fastsættes, hvilken størrelse af forsamlinger m.v. forbuddet gælder for, og hvordan antallet af personer nærmere skal opgøres. Det forudsættes, at antallet vil kunne hæves eller sænkes afhængigt af, hvad der vurderes at være nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af den pågældende samfundskritiske sygdom.

Der bør ved fastsættelse af regler, der regulerer forsamlinger, være opmærksomhed på, at der kan være behov for eksempel at kunne foretage en nød dåb, hvis et barn er døende, eller en vielse, hvor den ene part er døende, eller andre særlige religiøse ritualer i forbindelse med kritisk syge eller døende.

§ 20, stk. 2, fastsætter, at et forbud efter stk. 1, både kan omfatte indendørs, udendørs, offentlige og private steder, hvor flere personer befinder sig samme sted.

Det forudsættes dog, at der som udgangspunkt ikke med hjemmel i bestemmelsen vil blive fastsat regler, der gælder for private boliger.

Hvis det måtte vise sig nødvendigt, vil der dog kunne fastsættes regler for situationer, hvor private boliger benyttes til sammenkomster med personer uden for husstanden, der er forsamlet på en sådan måde, som skønnes at udgøre en særlig fare for smitte med en samfundskritisk sygdom.

Med bestemmelsen forudsættes der som den nedre grænse at kunne fastsættes regler om forbud mod, at 3 personer eller flere befinder sig på samme sted.

I den forbindelse forudsættes det, at der ikke vil blive fastsat forbud mod, at flere medlemmer af samme husstand befinder sig på samme sted.



Det forudsættes ligeledes, at der ikke fastsættes regler om forbud mod, at 3 personer eller flere, som er nærmeste pårørende, befinder sig på samme sted. Ved nærmeste pårørende forstås personens ægtefælle, faste samlevende, faste partnere, forældre, børn og søskende. Det forudsættes endvidere, at der ikke vil blive fastsat regler om forbud mod, at personer, som ikke tilhører samme husstand, men hvis boligforhold tilsiger, at de i praksis ikke kan undgå et vist mål af omgang med hinanden, befinder sig på samme sted. Det gælder f.eks. studerende i kollegieboliger med fælles køkken- og/eller badefaciliteter og lignende boligfællesskaber.

Med § 20, stk. 3, foreslås det, at regler fastsat i medfør af stk. 1 kan fravige anden lovgivning. Dette indebærer, at de regler, som måtte blive fastsat administrativt, vil kunne fravige bestemmelser i anden lovgivning. Dette vil navnlig gælde bestemmelser, som f.eks. giver ret til at afholde og deltage i forsamlinger, arrangementer, begivenheder m.v.

Foranstaltninger efter § 20 skal være så skånsomme og kortvarige som muligt, stå i rimeligt forhold til formålet med foranstaltningen, ligesom den mindst indgribende foranstaltning skal anvendes, hvis denne er tilstrækkelig til at opnå formålet. Det forudsættes også, at foranstaltninger skal ophæves, når der ikke er grundlag for foranstaltningen længere. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 18, stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse i § 20, stk. 4, afskærer muligheden for at fastsætte regler eller i øvrigt foretage indgreb rettet mod forsamlinger med et politisk eller andet meningsbefordrende øjemed.

Politiske forsamlinger arrangeret af Inatsisartut, Naalakkersuisut, Kommunalbestyrelserne og de politiske partier anses som værende forsamlinger med et politisk øjemed.

En forsamling arrangeret af fagforeninger, interesseorganisationer, m.v. kan som udgangspunkt ikke anses som værende en forsamling med et politisk eller andet meningsbefordrende øjemed, medmindre der er tale om forsamlinger, der har det fælles formål at udtrykke sig om samfundsforhold ved møder eller demonstrationer.

Hvis en forsamling også har andre formål end den meningsbefordrende eller politiske, skal forsamlingen behandles efter to forskellige regelsæt, hvor den meningsbefordrende eller politiske del af forsamlingen vil være undtaget eventuelle reguleringer vedrørende forsamlinger; den anden del af forsamlingen (for eksempel fællesspisning), vil være underlagt eventuelle reguleringer for forsamlinger.

I § 20, stk. 5, er der indsat bestemmelse om bemyndigelse til at fastsætte regler om, at der uden rettens beslutning er adgang til lokaler og lokaliteter med henblik på kontrol af overholdelsen af regler fastsat i medfør af § 20, stk. 1, og om politiets bistand i den forbindelse, forudsættes anvendt til at fastsætte, at f.eks. sundhedsmyndighederne eller politiet

uden rettens beslutning kan skaffe sig adgang til lokaler m.v. med henblik på kontrol af, om forbuddet overholdes.

Der vil ikke i medfør af bemyndigelsen være adgang til at fastsætte regler om adgang uden rettens beslutning til private boliger.

#### *Til § 21*

Det foreslås med § 21, stk. 1, 1. pkt., at Naalakkersuisut for en bestemt periode kan nedlægge forbud mod ophold på et bestemt sted, hvortil der er almindelig adgang.

Det forudsættes, at adgangen til at nedlægge forbud ikke vil blive anvendt, hvis regler fastsat i medfør af den foreslåede § 20, stk. 1, om forbud mod, at flere personer befinder sig på samme sted, i det konkrete tilfælde er tilstrækkelige til at forhindre faren for smittespredning det pågældende område.

Det vil således være en forudsætning for et opholdsforbud, at de fastsatte regler om forbud mod, at flere personer befinder sig på samme sted, i det konkrete tilfælde vurderes ikke at være tilstrækkelige til at forhindre smittefare fra den samfundskritisk sygdom det pågældende sted.

Bestemmelsen kan finde anvendelse for at forebygge eller inddæmme udbredelsen af samfundskritiske sygdomme, jf. § 19, stk. 1.

Naalakkersuisut forbud efter regler fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse vil kunne gælde for et bestemt sted, hvortil der er almindelig adgang. Det omfatter bl.a. offentlige pladser, veje, lufthavne, forretninger og indkøbscentre i åbningstiden. Forbud mod ophold vil alene kunne nedlægges for mindre, afgrænsede områder, f.eks. en bestemt plads eller vej, eller en del heraf, og kun hvis betingelserne for at nedlægge forbud er opfyldt i forhold til det pågældende sted.

Der vil således ikke kunne nedlægges forbud, der omfatter større områder som f.eks. en bydel. Endvidere foreslås det med foreslåede § 21, stk. 1, 2. pkt., at opholdsforbud ikke omfatter almindelig færden det pågældende sted. Det vil uanset et nedlagt forbud fortsat være lovligt eksempelvis at gå hen over en plads eller vej, som er omfattet af forbuddet.

Det foreslås endvidere med § 21, stk. 2, at et forbud meddeles for en periode på indtil 7 dage. Perioden kan forlænges, hvis betingelserne for at nedlægge et forbud fortsat er opfyldt.

#### *Til § 22*

Med § 22 foreslås det, at Naalakkersuisut bemyndiges til at fastsætte regler om, at en flerhed af personer, som har befundet sig et bestemt sted, hvor der er konstateret smitte med en samfundskritisk sygdom, skal lade sig undersøge af en sundhedsperson eller lade sig isolere i en egnet facilitet, hvis det er nødvendigt.

Reglerne kan anvendes i de situationer, hvor der er konstateret smitte med en samfundskritisk sygdom hos én eller flere personer eller dyr, som har befundet sig et bestemt sted, og hvor der er en risiko for, at personer, der har opholdt sig samme sted, kan være smittet med samme sygdom i den forbindelse.

Personer, der har deltaget i virksomhed ved domstolene og i møder i Inarsisartut eller i forsamlinger med et politisk eller andet meningsbefordrende øjemed, vil også være omfattet af bestemmelse, selvom de inden smitten blev konstateret har været omfattet af undtagelsen i § 20, stk.4.

Der vil med den foreslåede bestemmelse kunne fastsættes regler, der kan anvendes både i de situationer, hvor det er muligt at identificere de enkelte personer, men også i de tilfælde, hvor det vil være uforholdsmæssigt ressourcekrævende at identificere hver enkelt person, f.eks. deltagere til en stor koncert eller sportsbegivenhed, hvor hensynet til hurtigt at kunne iværksætte foranstaltninger med henblik på at hindre smittespredning er afgørende.

Der vil for eksempel kunne fastsættes regler om, at personer, som er ansat i en konkret virksomhed eller som går på en skole, hvor der er konstateret smitte, skal lade sig teste og isolere.

Der vil ligeledes kunne fastsættes regler om, at personer, som har deltaget i en begivenhed, f.eks. en koncert, et bryllup, et sportsarrangement eller lignende, hvor der er konstateret smitte, skal lade sig undersøge og isolere indtil isolation ikke længere er nødvendigt. En undersøgelse kan, afhængig af de nærmere omstændigheder – herunder sygdommens karakter – omfatte kliniske tests, blodprøvetagning, podning, legemsbesigtigelse m.v.

Isolation har til formål at afskære en person fra omgivelserne med henblik på at inddæmme eller forebygge udbredelsen af en samfundskritisk sygdom.

Isolation vil – ved visse samfundskritiske sygdomme – kunne finde sted i eget hjem, men isolation vil også i nogle tilfælde (f.eks. hvor man ikke råder over en bolig, som gør det muligt at holde sig adskilt fra resten af boligens beboere) forudsætte, at der tages ophold i anden egnet facilitet.

En facilitet vil være egnet til isolation, hvis der er mulighed for overnatning og adgang til alle basale fornødenheder, herunder mad og drikke. Dette kan f.eks. være sygehuse, hoteller m.v. Egenskaber ved sygdommen kan dog forudsætte, at der tages ophold i særlige isolationsfaciliteter. Det vil derfor bero på en vurdering af den konkrete samfundskritiske sygdom, hvorledes et krav om isolation skal forstås.

Naalakkersuisut er opmærksom på, at fastsættelse af regler om, at personer, som har opholdt sig eller befundet sig et sted, deltaget i en forsamling, en begivenhed eller lignende, hvor der er konstateret smitte med en samfundskritisk sygdom, skal lade sig undersøge af en sundhedsperson eller isolere i en egnet facilitet, er en indgribende foranstaltning i personens frihedsrettigheder.

Derfor bør der altid – forinden udstedelse af regler, der indfører en pligt til undersøgelse og isolation – foretages en vurdering af, om en konkret anbefaling baseret på frivillighed vil være tilstrækkelig til at hindre smittespredning.

Proportionalitetsprincippet og mindstemiddelprincippet vil derfor også skulle finde anvendelse ved fastsættelse af regler efter denne bestemmelse. Regler fastsat i medfør af bemyndigelsen skal derfor være så skånsomme og kortvarige som muligt, stå i rimeligt forhold til formålet med foranstaltningen, ligesom den mindst indgribende foranstaltning skal anvendes, hvis denne er tilstrækkelig til at opnå formålet.

Det forudsættes i øvrigt, at de fastsatte foranstaltninger ophæves, når der ikke længere er grundlag for at opretholde disse.

### *Til § 23*

Efter § 23, stk. 1, kan Naalakkersuisut efter rådføring med Epidemikommissionen påbyde, at der for en bestemt periode skal ske afspærring af et område, hvor en samfundskritisk sygdom optræder, *eller* hvor der er nærliggende risiko for, at en sådan sygdom bringes ind.

Bestemmelsen vil endvidere kunne bringes i anvendelse for alment farlige sygdomme, jf. § 19, stk. 2, hvis dette sker for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom, der uden foranstaltning formodes at kunne udvikle sig til en samfundskritisk sygdom.

En nærliggende risiko foreligger, når man med det aktuelle kendskab til sygdommen med overvejende sandsynlighed kan forvente smittespredning, hvis man undlader at foretage afspærringen.

Et påbud efter § 23, stk. 1, vil kunne gives for at forhindre samkvem med omgivelserne til og fra et afgrænset geografisk område, f.eks. en bygning, boligkarré eller en bydel, bygd eller by. En afspærring kan for eksempel ske, hvor der på et kollegie er konstateret smitte blandt en gruppe personer, der bor på et kollegie, og sygdommen er af en sådan karakter, at det af hensyn til befolkningens sundhed, sundhedsvæsenets ressourcer og lignende er nødvendigt at afspærre området for at hindre spredning af smitte.

Et andet eksempel kan være, hvis der i en bygd er konstateret sygdom og denne sygdom er så smitsom, at den let vil kunne sprede sig til andre bygder eller byer, hvis beboerne i bygden besøger eller får besøg af personer fra andre steder.

Det forudsættes, at der ved tiltag om afspærring af et område tages behørigt hensyn til, at enkelte persongrupper kan have et særligt behov for et vist samkvem med omgivelserne, for eksempel i tilfælde, hvor forældre med børn ikke bor sammen.

Ligeledes kan der være behov for, at eksempelvis redningsarbejdere, sundhedspersoner, hjemmehjælpere og skraldemænd med flere skal kunne færdes i området,

Det forudsættes i den forbindelse, at afspærring af et bestemt område efter bestemmelsen offentliggøres på en tydelig måde det pågældende sted ved skiltning eller lignende.

Ved iværksættelse af en afspærring af et område, herunder den tidsmæssige og geografiske udstrækning heraf, skal der i videst muligt omfang tages hensyn til borgernes mulighed for at forsamle sig, navnlig med henblik på meningstilkendegivelser, i det omfang sådanne hensyn lader sig forene med hensynet til den offentlige sundhed.

Det forudsættes, at afspærring af et bestemt område efter den foreslåede bestemmelse ophæves eller indskrænkes, så snart de sundhedsmæssige hensyn, der ligger til grund for beslutningen om at afspærre området ikke længere gør det nødvendigt at opretholde denne.

Afspærring kan efter stk. 2. påbydes for en periode på indtil 7 dage. Perioden kan forlænges, hvis betingelserne for at nedlægge et påbud fortsat er opfyldt.

Efter § 23, stk. 3, kan Naalakkersuisut fastsætte nærmere regler om adgangen til at meddele påbud efter stk. 1.

Der vil med den foreslåede bestemmelse kunne fastsættes regler om den nærmere geografiske afgrænsning af området, ligesom der vil kunne fastsættes regler om varigheden af et påbud om afspærring.

Herudover vil der kunne fastsættes regler om, at visse persongrupper har lov til at færdes i området, eksempelvis redningsarbejdere, hjemmehjælpere og skraldemænd.

Ligeledes kan der fastsættes regler om, hvordan, hvornår og i hvilket omfang personer, der har bopæl i et afspærret område, må færdes i området.

#### *Til § 24*

Med § 24, 1. pkt., foreslås det, at Naalakkersuisut kan fastsætte regler for hele eller dele af landet for en bestemt periode om restriktioner for eller forbud mod besøgendes adgang til plejehjem, plejeboliger, aflastningspladser, anbringelsessteder, botilbud og lignende, sygehuse og behandlingssteder eller lignende institutioner, hvor personer permanent eller midlertidigt har bopæl eller ophold.

Der vil kunne fastsættes regler efter den foreslåede bestemmelse, når det er nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en samfundskritisk sygdom, jf. § 19, stk. 1.

Bestemmelsen vil endvidere kunne bringes i anvendelse for alment farlige sygdomme, jf. § 19, stk. 2, hvis det sker for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom, der uden foranstaltning formodes at kunne udvikle sig til en samfundskritisk sygdom.

Formålet er at hindre, at der bringes sygdomme ind ude fra, og at personer, som opholder sig eller bor tæt, ikke smitter hinanden. Det gør sig ikke mindst gældende på steder, hvor personer, som på grund af f.eks. alder eller svækket helbred eller immunforsvar, kan være

særligt sårbare, hvis de smittes med en alment farlig sygdom, bor eller opholder sig, f.eks. plejehjem, plejecentre og behandlingssteder. Det gør sig dog også gældende på andre steder, hvor personer bor tæt eller med flere, f.eks. på botilbud, og lignende.

Der kan efter bestemmelsen fastsættes regler for hele eller dele af landet.

Det betyder, at der kan udstedes regler, som gælder for hele landet, eller regler som geografisk er afgrænset til alene at gælde for f.eks. landsdele, kommuner, eller konkrete sygehuse, plejehjem, botilbud og lignende.

Der vil ud fra et proportionalitets- og mindstemiddelsprincip, skulle foretages en vurdering af, om det er tilstrækkeligt at fastsætte regler for en geografisk mindre del af landet frem for hele landet.

Det er efter den foreslåede bestemmelse en betingelse, at regler udstedes for en bestemt periode. Varigheden heraf vil afhænge af en konkret vurdering af de konkrete omstændigheder, men skal fastsættes for så kortvarig en periode, som muligt og ophæves, når der ikke længere er grundlag derfor, jf. herved også § 18, stk. 2.

Der vil med den foreslåede bestemmelse kunne fastsættes regler om restriktioner for besøgendes adgang såvel som et forbud herimod.

Regler om at fastsætte restriktioner vil blandt andet kunne omhandle restriktioner for antallet af besøgende, herunder at der kun er adgang for et bestemt antal personer ad gangen på de pågældende institutioner, eller at kun nære pårørende har adgang til besøg.

Desuden vil der med et påbud kunne fastsættes betingelser for besøg, herunder krav om anvendelse af mundbind eller andre hygiejnetiltag, eller krav om at besøg skal foregå i et bestemt tidsrum eller ske på en bestemt måde, f.eks. at der holdes behørig afstand til andre beboere og besøgende.

Restriktioner og forbud efter bestemmelsen vil alene kunne omfatte besøgende og vil således hverken kunne omfatte personer, som bor eller opholder sig på behandlings- og plejehjem eller ansatte på disse steder.

Der vil efter bestemmelsen ikke kunne fastsættes forbud mod adgangen til de pågældende institutioner for personer, som indfinder sig for f.eks. at levere varer eller serviceydelser, eller i øvrigt befinder sig på institutionen af tjenestemæssige årsager. Der vil derimod kunne fastsættes restriktioner for disse personers adgang, f.eks. ved et krav om at anvende mundbind.

Der vil endvidere ved udmøntning af bestemmelsen kunne fastsættes undtagelser til restriktioner og forbud.

Det forudsættes, at der i forbindelse med fastsættelsen af restriktioner eller forbud samtidigt – i det omfang det er sundhedsmæssigt forsvarligt – fastsættes undtagelser hertil for at sikre mulighed for besøg fra nære pårørende.

Ved nære pårørende forstås ægtefælle, faste samlevende, faste partner, forældre, børn og børnebørn. Fjernere slægtninge, søskende, stedbørn eller plejebørn, plejefamilier, en god ven eller fast besøgsven vil også efter omstændighederne kunne anses som nære pårørende, navnlig i de tilfælde, hvor der ikke er en ægtefælle, samlever eller børn.

Det bør således om muligt undgås at fastsætte regler om forbud for nære pårørende, hvor der er tale om et uopsætteligt besøg til en kritisk syg person, eller nære pårørende til børn, som opholder sig på et bosted eller er indlagt.

Det samme gælder nære pårørendes besøg hos voksne personer med en kognitiv funktionsnedsættelse, der indebærer, at personen mangler evnen til at forstå formålet med besøgsrestriktionerne og dermed har et helt særligt behov for besøg.

Ligeledes bør den pågældendes værge, personlige repræsentant eller advokat have adgang til at besøge personer, som opholder sig på et bosted eller er indlagt.

Det bemærkes, at der efter bestemmelserne i § 24 ikke vil kunne fastsættes regler, som forhindrer indlagte og beboere i at forlade det pågældende sygehus, plejehjem, plejebolig, anbringelsessted, botilbud og lignende, eller i at få adgang dertil, f.eks. hvis den pågældende person vender tilbage efter at have forladt stedet.

Efter § 24, stk. 2, kan regler fastsat i medfør af 1. pkt. fravige regler fastsat i eller i medfør af anden lovgivning.

Bestemmelsen betyder, at de regler om forbud mod eller restriktioner for besøgendes adgangen til institutioner, kan fravige rettigheder eller pligter, som borgere måtte have efter anden lovgivning eller regler fastsat i medfør af anden lovgivning.

#### *Til § 25*

Bestemmelsen i § 25 kan finde anvendelse når formålet er at forebygge eller inddæmme udbredelsen af alment farlige og samfundskritiske sygdomme, jf. § 19, stk. 1 og 2.

Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere regler om restriktioner for eller forbud mod brugen af eller adgangen til indendørs eller udendørs offentlige institutioner og faciliteter.

Med § 25, 1. pkt., kan Naalakkersuisut efter rådføring med Epidemikommissionen fastsætte regler for hele eller dele af landet for en bestemt periode om restriktioner for eller forbud mod brugen af eller adgangen til indendørs eller udendørs offentlige institutioner og faciliteter.

Der kan efter bestemmelsen fastsættes regler for hele eller dele af landet. Det betyder, at der kan udstedes regler, som gælder for hele landet, eller som geografisk er afgrænset til f.eks. landsdele, eller kommuner.

Der vil ud fra et proportionalitets- og mindstemiddelsprincip, jf. § 18, skulle foretages en vurdering af, om det er tilstrækkeligt at fastsætte regler for en geografisk mindre del af landet frem for hele landet.

Det er efter den foreslåede bestemmelse en betingelse, at regler udstedes for en bestemt periode. Det betyder, at de regler, som fastsættes, skal fastsættes for en nærmere tidsafgrænset periode. Varigheden heraf vil afhænge af en konkret vurdering af omstændighederne, men skal fastsættes for så kortvarig en periode som muligt og ophæves, når der ikke længere er grundlag derfor, jf. herved også § 18.

Der vil efter bestemmelsen kunne fastsættes regler om forbud mod eller restriktioner for adgangen til indendørs lokaler, herunder blandt andet biblioteker, sportshaller, kirker og svømmehaller. Der vil også kunne fastsættes forbud mod eller restriktioner for adgangen til idrætsanlæg, legepladser og lignende faciliteter, som kan være forbundet med smittefare, herunder eksempelvis udendørs fitnessanlæg, hvor brugerne benytter de samme redskaber.

Der vil ikke efter bestemmelsen kunne fastsættes restriktioner for eller forbud mod adgangen til offentlige veje, pladser m.v.

Naalakkersuisut vil derimod under visse betingelser kunne nedlægge et forbud mod ophold sådanne steder efter regler udstedt i medfør af § 21.

Der vil også kunne fastsættes regler om, at der kun er adgang for et bestemt antal personer ad gangen de pågældende steder. Desuden vil der kunne fastsættes regler om betingelser for brugen af institutionerne, herunder krav om anvendelse af mundbind eller andre hygiejnetiltag, eller krav om maksimale antal besøgende, eller at brugen af faciliteter og anlæg skal ske på en bestemt måde, eksempelvis på en sådan måde, at der holdes behørig afstand til andre besøgende.

Der vil ikke efter bestemmelsen kunne fastsættes forbud mod adgangen til pågældende institutioner og faciliteter for personer, som indfinder sig for f.eks. at levere varer eller serviceydelser, eller i øvrigt befinder sig på institutionen af tjenstemæssige årsager.

Der vil derimod kunne fastsættes restriktioner for denne gruppes adgang, f.eks. krav om anvendelse af mundbind.

§ 25, stk. 1, 2. pkt. henviser til § 19, stk. 2, hvorefter der også kan fastsættes restriktioner og forbud på baggrund af en alment farlig sygdom, når sygdommen uden foranstaltninger formodes at kunne udvikle sig til en samfundskritisk sygdom.

Efter det foreslåede § 25, stk. 2, kan regler fastsat i medfør af stk. 1 fravige regler fastsat i eller i medfør af anden lovgivning.

Bestemmelsen betyder, at regler om forbud mod eller restriktioner for adgangen til institutioner og faciliteter, kan fravige rettigheder eller pligter, som borgere og myndighederne måtte have efter anden lovgivning eller regler fastsat i medfør af anden lovgivning.



*Til § 26*

Bestemmelsen kan finde anvendelse for at forebygge eller inddæmme udbredelsen af alment farlige og samfundskritiske sygdomme, jf. § 19 stk. 1 og 2.

Naalakkersuisut har, efter rådføring med Epidemikommissionen, med bestemmelsen i § 26, stk. 1, kompetence til at fastsætte regler om, at der for en bestemt periode fastsættes og restriktioner for eller forbud mod brugen af eller adgangen til dagtilbud, skoler og andre uddannelsesinstitutioner og private alternativer dertil.

Der vil efter bestemmelsen kunne fastsættes påbud gældende for blandt børnehaver, fritidshjem, skolefritidsordninger, fritidshjem, folkeskoler m.v.

Det følger også af bestemmelsen, at private alternativer vil være omfattet af de fastsatte restriktioner.

Restriktioner eller forbud vil kunne omfatte hele institutionen eller dele af institutionen, herunder eksempelvis afdelinger af institutionen m.v., på baggrund af en geografisk eller uddannelsesmæssig afgrænsning.

Forbud og restriktioner vil således kunne fastsættes for dele af institutionen, således at visse brugere stadig kan opholde sig på institutionen. Det kan f.eks. være tilfældet med kostskoler og lignende, hvor der kan være børn og unge, der ikke har mulighed for at tage hjem til deres forældre, f.eks. fordi forældrene har ophold i udlandet eller på grund af forholdene i hjemmet.

Der vil efter bestemmelsen kunne udstedes såvel forbud mod brugen af som adgangen til de pågældende institutioner, f.eks. at der kun er adgang for et bestemt antal personer ad gangen, som begrænser antallet af elever eller klasser med henblik på at sikre, at eleverne kan holde passende afstand mellem hinanden. Der vil samtidig kunne fastsættes betingelser for brugen af institutionerne, herunder krav om anvendelse af mundbind eller andre hygiejnetiltag.

Forbud og restriktioner vil kunne vedrøre én eller flere konkrete uddannelsesinstitutioner, ligesom disse vil kunne vedrøre én eller flere typer af uddannelsesinstitutioner. Et påbud vil eksempelvis kunne rettes mod samtlige folkeskoler eller fritidshjem i en kommune, hvis det på baggrund af eksempelvis smittetal, risiko for udbredelse m.v. er nødvendigt.

Det forudsættes, at der ikke efter bestemmelsen vil kunne fastsættes forbud mod adgangen til uddannelsesinstitutionerne for personer, som i øvrigt indfinder sig på de pågældende institutioner, for f.eks. at levere varer eller serviceydelser, eller i øvrigt befinder sig på institutionen af tjenestemæssige årsager. Der vil derimod kunne fastsættes restriktioner for denne gruppes adgang, f.eks. krav om anvendelse af mundbind.

Det er efter bestemmelsen en betingelse, at der fastsættes restriktioner for en bestemt periode. Det betyder, at forbud og restriktioner skal fastsættes for en nærmere tidsafgrænset periode, som Naalakkersuisut fastsætter i forbindelse med fastsættelse af restriktionerne.

Varigheden af påbuddet vil afhænge af en konkret vurdering af de konkrete omstændigheder, der begrundet påbuddet, herunder eksempelvis sygdommens karakter, risiko for smitte og den pågældende institution. Påbuddet skal være så kortvarigt som muligt og ophæves, når det ikke længere er grundlag for afspærring af området, jf. herved også § 18, stk. 2.

I 26, stk. 2, foreslås det, at Naalakkersuisut ligeledes for en bestemt periode kan fastsætte restriktioner eller forbud mod brugen af eller adgangen til en konkret uddannelsesinstitution, som ikke er omfattet af stk. 1.

Efter § 26, stk. 3, kan Naalakkersuisut fastsætte regler om særlige foranstaltninger i situationer omfattet af § 26, stk. 1 og 2, herunder regler om nødpassning, nødundervisning, eksamensbeviser, prøver, eksamener, vejledning og optagelse, ydelser, betaling, tilskud mv. Der vil i medfør af bestemmelsen kunne fastsættes regler om midlertidig lukning af de pågældende institutioner.

En lukning af et tilbud eller en institution vil betyde, at brugerne ikke kan modtages på tilbuddet eller institutionen m.v.

En lukning vil som udgangspunkt ikke betyde, at institutionens medarbejdere ikke kan møde på institutionen. Et krav om lukning er således ikke til hinder for, at medarbejderne fortsat møder på arbejder, eksempelvis for at fjernundervise eleverne. Endvidere kan der være opgaver, som er nødvendige at opretholde på f.eks. opgaver i forbindelse med opsyn og drift af institutionens bygninger og anlæg, pasning af dyr, som institutionen måtte have mv.

Der vil derudover efter bestemmelsen kunne fastsættes regler om nødpassning.

Reglerne vil kunne omfatte etablering og drift af tilbud om nødpassning, der etableres for afgrænsede grupper af børn og unge.

Der vil kunne fastsættes regler om størrelse med hensyn til antal brugere af sådanne tilbud, herunder om særlige foranstaltninger som brugere og deres forældre skal iagttage som forudsætning for brugen af tilbuddet om nødpassning. Der vil desuden kunne være tale om optagelse af børn i tilbud om nødpassning på grund af forældrenes arbejde. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis forældrene varetager funktioner i f.eks. sundhedssystemet, transport- og forsyningsvirksomheder eller andre kritiske og vigtige samfundsfunktioner.

Ligeledes er der adgang for at fastsætte og etablere særlig nødundervisning og særlige bestemmelser om, beviser, prøver, eksaminer, vejledning og optagelse, ydelser, betaling, tilskud og lignende.

Efter § 26, stk. 4, bestemmes, at restriktioner og forbud, der fastsættes efter stk. 1-3, kan fravige pligter og rettigheder, der er fastsat i eller i medfør af anden lovgivning.

Bestemmelsen betyder, at de restriktioner og forbud, som Naalakkersuisut fastsætter, vil kunne medføre, at rettigheder og pligter, som er fastsat i anden lovgivning fraviges.

Det er ikke en betingelse for, at der kan ske fravigelse af rettigheder eller pligter, at de pågældende rettigheder eller pligter adresseres i forbindelse med fastsættelsen af de pågældende restriktioner eller forbud.

Fravigelse af de pågældende rettigheder eller pligter kan således være en umiddelbar følgevirkning af en fastsat restriktion, f.eks. forbud mod adgang til en folkeskole, der gør at en kommunalbestyrelse ikke kan levere denne ydelse til borgere i den pågældende kommune i en afgrænset periode.

Der kan efter bestemmelsen fastsættes regler, som gælder for hele landet, eller som geografisk er afgrænset til f.eks. landsdele eller kommuner.

Der vil ud fra et proportionalitets- og mindstemiddelsprincip, jf. det foreslåede § 18, skulle foretages en vurdering af, om det er tilstrækkeligt at fastsætte regler for en geografisk mindre del af landet frem for hele landet.

Det er efter den foreslåede bestemmelse en betingelse, at regler udstedes for en bestemt periode. Det betyder, at de regler, som Naalakkersuisut fastsætter, skal fastsættes for en nærmere tidsafgrænset periode. Varigheden heraf vil afhænge af en vurdering af de konkrete omstændigheder, men skal fastsættes for så kortvarig en periode som muligt og ophæves, når der ikke længere er grundlag herfor.

#### *Til § 27*

Naalakkersuisut kan i medfør af § 27, fastsætte regler for hele eller dele af landet for en bestemt periode om forbud mod adgang til transportmidler eller restriktioner på transportmidler.

Der vil alene kunne fastsættes regler efter den foreslåede bestemmelse, når det er nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en samfundskritisk sygdom, jf. § 19, stk. 1.

Med bestemmelsen kan Naalakkersuisut efter rådføring med Epidemikommisionen fastsætte regler om forbud mod adgang til transportmidler eller restriktioner på brugen af transportmidler, herunder om en tilladt maksimalbelægning. Bestemmelsen sikrer, at reglerne udstedes på baggrund af en såvel faglig som politisk vurdering.

Der vil efter bestemmelsen alene kunne fastsættes regler, når det er nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en samfundskritisk sygdom. Der kan således ikke udstedes generelle regler med forbud mod adgang eller restriktioner på transportmidler i forbindelse med forebyggelse eller inddæmning af sygdomme, som alene er alment farlige.

Restriktioner for de pågældende transportmidler vil bl.a. kunne omfatte regler om, at transportmidler skal indrettes på en bestemt måde, så det sikres, at der holdes behørig afstand til andre passagerer i transportmidlet, ligesom det vil kunne omfatte regler om betingelser for adgang til transportmidler, herunder krav om anvendelse af mundbind eller visir eller iagttagelse af andre hygiejnetiltag.

Der vil samtidigt kunne fastsættes regler om, at uberettiget undladelse af at overholde restriktioner, f.eks. krav om mundbind eller visir, kan medføre bortvisning fra transportmidlet eller sanktion i form af bøde. Der vil også kunne fastsættes krav til transportørerne, transportselskaberne m.v. om at sikre, at de fastsatte regler efterleves, samt om, at transportører og transportselskaber vil kunne sanktioneres i form af bøde, hvis de ikke opfylder de fastsatte krav.

Der vil ligeledes kunne fastsættes regler om maksimalbelægning, således at det f.eks. kan fastsættes, at visse transportmidler ikke må medtage flere passagerer end  $\frac{1}{4}$  af den maksimale kapacitet, eller at der ikke må medtages flere passagerer, end der er sæder til.

Der kan efter bestemmelsen fastsættes regler for hele eller dele af landet. Det betyder, at der kan udstedes regler, som gælder for hele landet, eller som geografisk er afgrænset til f.eks. kommuner. Der vil også kunne fastsættes regler, der alene gælder for bestemte transportmidler.

Der vil ud fra et proportionalitets- og mindstemiddelsprincip, jf. § 18, skulle foretages en vurdering af, om det er tilstrækkeligt at fastsætte regler for en geografisk mindre del af landet frem for hele landet, samt om det er tilstrækkeligt at fastsætte regler for nærmere bestemte transportmidler og ikke alle transportmidler.

Bemyndigelsesbestemmelsen kan alene anvendes til at fastsætte regler for transportmidler her i landet. Bemyndigelsen kan således ikke anvendes til at fastsætte regler, som vedrører restriktioner over for transportmidler, der ankommer fra udlandet.

Sådanne regler, herunder regler om at der skal gives tilladelse til frit samkvem med personer i land, kan fastsættes i medfør af den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i kapitel 5.

Det er efter den foreslåede bestemmelse en betingelse, at regler udstedes for en bestemt periode. Det betyder, at reglerne skal fastsættes for en nærmere tidsafgrænset periode. Varigheden heraf vil afhænge af en konkret vurdering af de konkrete omstændigheder, men skal fastsættes for så kortvarig en periode som muligt og ophæves, når der ikke længere er grundlag derfor, jf. også § 18, stk. 2.

Efter bestemmelsens § 27, stk. 2, kan regler fastsat i medfør af stk. 1 fravige regler fastsat i eller i medfør af anden lovgivning.

#### *Til § 28*

Det foreslås med § 28, stk. 1, at Naalakkersuisut efter rådføring med Epidemikommissionen kan fastsætte regler for hele eller dele af landet for en bestemt periode om forbud mod adgang til eller restriktioner for adgangen til eller brugen af lokaler og andre lokaliteter, som fysiske eller juridiske personer råder over, og hvortil offentligheden har adgang, herunder regler om tilladt maksimalbelægning.

Der vil alene kunne fastsættes regler efter den foreslåede bestemmelse, når det er nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en samfundskritisk sygdom, jf. § 19, stk. 1.

Der vil efter bestemmelsen kunne fastsættes regler om forbud mod adgang til eller restriktioner for adgangen til eller brugen af lokaler og andre lokaliteter, som fysiske eller juridiske personer råder over.

Der vil efter bestemmelsen kunne fastsættes regler for ethvert lokale eller lokalitet, som fysiske eller juridiske personer råder over, og som offentligheden har adgang til.

Det vil ikke udtømmende kunne beskrives, hvilke lokaler og lokaliteter, der vil kunne være omfattet.

Det vil dog gælde enhver fysisk butiks- og forretningslokale, og lokaler hvorfra der leveres tjenesteydelser, service, underholdning m.v.

Som eksempler kan nævnes blandt andet supermarkeder, byggemarkeder, fitnesscentre, solarier, klinikker med tæt fysisk kontakt til kunder, f.eks. frisørsaloner og skønhedsklinikker, men også klinikker hvorfra der leveres sundhedsydelser. Også restauranter, barer, diskoteker og andre serveringssteder vil være omfattet, ligesom steder, hvor der udøves sports- og fritidsaktiviteter, herunder svømmehaller, træningscentre og biografteatre vil være omfattet. Derudover vil udendørs lokaliteter være omfattet.

Der kan alene fastsættes regler for lokaler og lokaliteter, hvortil offentligheden har adgang.

Det betyder, at der ikke vil kunne fastsættes regler for virksomheders lokaler og lokaliteter, hvortil f.eks. kunder og besøgende ikke har adgang, f.eks. kontorer, lagerbygninger og andre administrationslokaler.

Restriktioner vil også kunne omfatte krav om hygiejne, f.eks. regler om offentlighedens adgang til vand og sæbe eller håndsprit, herunder krav hertil, krav om anvendelse af personlige smitteforbyggende midler, eksempelvis mundbind, begrænsninger for, hvilke varer der må sælges, og hvornår på døgnet disse må sælges, samt krav om brug af handsker. Der vil også efter bestemmelsen kunne fastsættes regler om forbud mod adgangen til de pågældende lokaler og lokaliteter.

Med bestemmelsen kan der fastsætte regler for hele eller dele af landet for en bestemt periode om forbud mod adgang til eller restriktioner for adgangen til eller brugen af lokaler og andre lokaliteter, som fysiske eller juridiske personer råder over, og hvortil offentligheden har adgang, herunder regler om tilladt maksimalbelægning.

Der vil ud fra principperne om proportionalitet og mindstemiddel, jf. § 18, stk. 1, skulle foretages en vurdering af, om det er tilstrækkeligt at fastsætte regler for en geografisk mindre del af landet frem for hele landet.

Det er efter den foreslåede bestemmelse en betingelse, at regler udstedes for en bestemt periode. Det betyder, at reglerne skal fastsættes for en nærmere tidsafgrænset periode. Varigheden heraf vil afhænge af en vurdering af de konkrete omstændigheder, men skal fastsættes for så kortvarig en periode som muligt og ophæves, når der ikke længere er grundlag derfor, jf. herved også § 18, stk. 2.

Efter principperne om proportionalitet og anvendelse af mindstemiddel, jf. § 18, skal der fastsættes de mindst indgribende regler, som er tilstrækkelige til at opnå formålet, ligesom en foranstaltning straks skal ophæves, når der ikke længere er grundlag for foranstaltningen. Det forudsættes således, at forbud og restriktioner i adgangen til – eller brugen af – lokaler og andre lokaliteter, som fysiske eller juridiske personer råder over, og hvortil offentligheden har adgang, skal være midlertidige. Foranstaltningen vil ikke kunne udstrækkes længere, end hvad der er nødvendigt af hensyn til at forebygge eller inddæmme udbredelse af den pågældende sygdom.

#### *Til § 29*

Med § 29 foreslås det, at Naalakkersuisut kan fastsætte regler for hele eller dele af landet for en bestemt periode om anvendelse af personlige smitteforebyggende midler i det offentlige rum.

Der vil alene kunne fastsættes regler efter den foreslåede bestemmelse, når det er nødvendigt for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en samfundskritisk sygdom, jf. § 19, stk. 1.

Med bestemmelsen kan fastsættes regler for hele eller dele af landet for en bestemt periode om anvendelse af personlige smitteforebyggende midler i det offentlige rum, herunder regler som fastsætter krav om anvendelse af det pågældende smitteforebyggende middel.

Med personlige smitteforebyggende midler forstås f.eks. mundbind og ansigtsvisir.

Der vil efter bestemmelsen kunne fastsættes regler for det offentlige rum. Herved forstås områder, som enhver har adgang til, herunder eksempelvis veje, torvepladser mv.

Der vil ikke efter bestemmelsen kunne fastsættes regler for private hjem.

Der vil efter bestemmelsens kunne fastsættes regler om krav til de personlige smitteforebyggende midler, herunder medicinske standarder, CE-mærkning, og hvordan de pågældende midler skal bæres.

Det forudsættes, at der ved fastsættelse af regler samtidigt tages højde for og efter omstændighederne fastsættes undtagelser for situationer og persongrupper, som kan undtages fra kravet. Der vil eksempelvis kunne fastsættes regler om, at kravet ikke skal gælde i situationer, hvor der kortvarigt indtages mad eller drikke eller medicin, under samtale med personer, der mund aflæser, hvis det personlige smitteforebyggende middel giver vejtrækningsbesvær eller kvælningssymptomer eller ved krav om identifikation fra eksempelvis politiet.

Der vil også kunne fastsættes regler om, at kravet ikke skal gælde for personer med nedsat bevidsthedsniveau, fysiske eller mentale svækkelser eller andet, der gør, at de ikke er i stand til at bære personligt smitteforebyggende midler, f.eks. mundbind eller visir.

#### *Til § 30*

§ 30 indeholder en bestemmelse om politiets bistand til at opretholde et påbud eller et forbud efter forslaget kapitel 4 om foranstaltninger over for enkeltpersoner, såfremt et sådan påbud eller forbud ikke efterkommes.

I forbindelse med den bistand, som politiet yder efter bestemmelsen, kan politiet om nødvendigt anvende magt i overensstemmelse med de gældende regler for at sikre overholdelsen af regler om forbud og påbud. Der henvises til de gældende regler for at sikre at loven er dynamisk og også finder anvendelse hvis f.eks. lov om politiets virksomhed sættes i kraft for Grønland. Endvidere understreger bestemmelsen, at der ikke er adgang til at fravige de gældende regler om anvendelse af magt, som politiet er underlagt.

Det er politiet, der skønner, om betingelserne for magtanvendelse er til stede. Politiets magtanvendelse skal være nødvendig og forsvarlig, og magtanvendelsen må alene ske med midler og i en udstrækning, der står i rimeligt forhold til den interesse, der søges beskyttet. Desuden skal magt anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader, og således at eventuelle skader begrænses til et minimum.

#### *Til § 31*

Ved et skibs ankomst fra udlandet, skal føreren og en eventuel skibslæge underrette Landslægeembedet, hvis der er personer om bord, der lider af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom eller som formodes at kunne være smittet med en sådan, eller hvis andre forhold om bord indebærer fare for udbredelse af sygdom, jf. forslaget § 31, stk. 1. Underretningspligten efter stk. 1, er således fastsat direkte i bestemmelsen. Efter denne påhviler der både føreren af skibet og en eventuel skibslæge en underretningspligt.

Underretningspligten gælder, hvis der er personer om bord, der lider af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, eller som formodes at kunne være smittet med en sådan eller, hvis andre forhold ombord indebærer fare for udbredelse af sygdom.

Pligten vil således efter forslaget ikke gælde alle typer af smitsomme sygdomme omfattet af Inatsisartutlovens § 2, men kun de alment farlige og samfundskritiske sygdomme.

Baggrunden for de foreslåede bestemmelser i § 31, stk. 1 og 2, er, at Landslægeembedet skal kunne vurdere, om der ved et skibs ankomst her til landet er fare for indførelse af alment farlige eller samfundskritiske sygdomme, og om det er nødvendigt at træffe foranstaltninger i den forbindelse.

De foreslåede bestemmelser i § 31, stk. 1 og 2, har dermed sammenhæng med forslaget § 33, stk. 1, hvorefter der ikke må ske samvær med personer i land, før Landslægeembedet har meddelt tilladelse til frit samvær.

Bestemmelsen har ligeledes sammenhæng med § 33, stk. 2, hvoraf det bl.a. fremgår, at Landslægeembedet kan betinge en tilladelse til frit samvær af, at passagerer og besætningsmedlemmer lader sig undersøge af en læge.

Naalakkersuisut kan efter rådføring med Landslægeembedet fastsætte nærmere regler om, hvilke oplysninger, der skal meddeles i medfør af stk. 1, herunder at føreren af skibet er forpligtet til at besvare Landslægeembedets spørgsmål om sundhedstilstanden om bord.

Efter § 31, stk. 4, kan der fastsættes regler om, at underretningspligten efter stk. 1 kan fraviges for skibe, der ankommer fra nærmere angivne lande og områder, eller går i regelmæssig rutefart, og for lodsbåde, fiskerbåde og andre mindre fartøjer.

#### *Til § 32*

Det foreslås med § 32, stk. 1, at føreren eller dennes befuldmægtigede ved et luftfartøjs ankomst fra udlandet forinden landingen via lufttrafiktjenesten skal underrette Landslægeembedet, hvis der er personer om bord, der lider af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom eller som formodes at kunne være smittet med en sådan, eller hvis andre forhold om bord indebærer fare for udbredelse af sygdom.

Underretningspligten efter stk. 1, er således fastsat direkte i bestemmelsen. Efter denne påhviler der føreren af et luftfartøj eller dennes fuldmægtige en underretningspligt. Underretningspligten gælder, hvis der er personer om bord, der lider af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, eller som formodes at kunne være smittet med en sådan eller, hvis andre forhold ombord indebærer fare for udbredelse af sygdom. Pligten vil således efter forslaget ikke gælde alle typer af smitsomme sygdomme omfattet af Inatsisartutlovens § 2, men kun de alment farlige og samfundskritiske sygdomme.

Baggrunden for de foreslåede bestemmelser i § 32, stk. 1 og 2, er, at Landslægeembedet skal kunne vurdere, om der ved et luftfartøjs ankomst her til landet er fare for indførelse af alment farlige eller samfundskritiske sygdomme, og om det er nødvendigt at træffe foranstaltninger i den forbindelse.

De foreslåede bestemmelser i § 32, stk. 1 og 2, har dermed sammenhæng med forslaget § 33 stk. 1. og 2., hvorefter Landslægeembedet kan fastsætte beslutte, i hvilket omfang der fra et luftfartøj, der ankommer fra udlandet, ikke må ske samvær med personer i land eller uden for en lufthavn eller uden for den terminal, hvortil transportmidlet ankommer, før Landslægeembedet har meddelt tilladelse til frit samvær eller betingelser herfor, til at forlade lufthavnen eller terminalen.

Naalakkersuisut kan i henhold til § 32, stk. 3, efter rådføring med Landslægeembedet fastsætte nærmere regler om, hvilke oplysninger, der skal meddeles i medfør af stk. 1 og 2, herunder at føreren af luftfartøjet er forpligtet til at besvare Landslægeembedets spørgsmål om sundhedstilstanden om bord.



Efter § 32, stk. 4, kan der fastsættes regler om, at underretningspligten efter stk. 1 kan fraviges for luftfartøjer, der ankommer fra nærmere angivne lande og områder, eller går i regelmæssig rutefart.

### *Til § 33*

I § 33, stk. 1, bestemmes, at Landslægeembedet, kan bestemme, i hvilket omfang der fra et skib eller luftfartøj, der ankommer fra udlandet, må ske samvær med personer i land eller uden for en lufthavn eller uden for den terminal, hvortil transportmidlet ankommer, før Landslægeembedet har meddelt tilladelse til – eller betingelser for – samvær eller til at forlade lufthavnen eller terminalen.

Efter § 33, stk. 2, kan Landslægeembedet, som betingelse for at meddele tilladelse til frit samvær med personer i land, fastsætte som betingelse, at passagerer og besætningsmedlemmer f.eks. lader sig undersøge for, om de lider af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom omfattet af Inatsisartutlovens § 2, stk. 3 og 4, og at de lader sig isolere indtil resultatet af undersøgelsen foreligger.

Adgangen til at stille betingelser herom er begrænset til at omfatte alment farlige eller samfundskritiske sygdomme.

Tilladelse til frit samvær vil dermed ikke kunne gøres betinget af, at passagerer eller besætningsmedlemmer lader sig undersøge for, om de lider af en smitsom sygdom, der ikke samtidig er alment farlig eller samfundskritisk.

Hvis personerne om bord på det pågældende transportmiddel får tilladelse til frit samvær med personer i land, vil de herefter være underlagt Inatsisartutlovens almindelige regler. Det indebærer bl.a., at de pågældende efter forslagets kapitel 5 vil kunne blive underlagt foranstaltninger, herunder påbud om undersøgelse, indlæggelse og observation, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

I stk. 3 er der fastsat bestemmelse om, at personer, der uberettiget går om bord på et skib eller luftfartøj før tilladelse til frit samkvem er meddelt, skal afholde de udgifter, som opstår herefter.

Bestemmelsen er indsat for at hindre, at der i tilfælde af smittede personer om bord ikke sker spredning af smitte ved, at besøgende bringer smitte med sig i land.

Det foreslås med § 33, stk. 4, at politiet efter anmodning yder bistand med henblik på at sikre overholdelsen af bestemmelser fastsat i medfør af stk. 1.

Naalakkersuisut har i bemyndigelsesbestemmelsen i stk. 5 adgang til at fastsætte nærmere regler om, i hvilket omfang der fra et skib eller et luftfartøj, der ankommer fra udenlandsk

havn (herunder havn i Danmark eller på Færøerne) må ske samkvem med personer i land eller uden for en lufthavn eller en terminal.

Bemyndigelsesbestemmelsen kan anvendes til blandt andet at fastsætte yderligere regler, såfremt forholdene taler herfor, herunder efter omstændighederne, fastsætte generelle forbud mod landgang fra nærmere bestemte transportmidler, herunder eksempelvis krydstogtskibe. Det forudsættes, at et eventuelt generelt forbud alene vil kunne gælde i en tidsbegrænset periode og under den forudsætning, at det sker med henblik på at hindre udbredelse af eller smitte med en alment farlig eller samfundskritisk sygdom. Det forudsættes endvidere, at der etableres en adgang til, at der i konkrete tilfælde vil kunne gives tilladelse til at gå i land, hvis der foreligger nærmere angivne anerkendelsesværdige formål.

#### *Til § 34*

Det foreslås med § 34, at Naalakkersuisut efter rådføring med Epidemikkommissionen kan fastsætte regler om, at personer, der ankommer til landet fra konkret angivne lande eller områder, og som formodes at kunne være smittet med en samfundskritisk sygdom, skal fremvise dokumentation for, at de ikke lider af en nærmere bestemt samfundskritisk sygdom.

Der kan fastsættes krav om, at de indrejsende fremviser dokumentation for, at de ikke lider af en sygdom. Dokumentationen kan for eksempel være en test eller en dokumentation for vaccination mod den pågældende sygdom, alt efter forholdets karakter. Ligeledes kan der stilles krav om, at de skal lade sig undersøge, isolere eller indlægge.

#### *Til § 35*

Det foreslås med § 35, at Naalakkersuisut kan fastsætte regler om, hvilke foranstaltninger der kan iværksættes over for gods, bagage og post for at hindre indførelse og udbredelse af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom.

#### *Til § 36*

Det foreslås med § 36, stk. 1, at Naalakkersuisut kan fastsætte regler om, hvilke foranstaltninger der skal iværksættes for at hindre, at rotter eller andre gnavere og vektorer fører smitte fra en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, ind eller ud af landet.

Det bestemmes videre i § 36, stk. 2, at Naalakkersuisut kan fastsætte regler om, at den der har rådighed over et skib eller luftfartøj skal afholde udgifterne til undersøgelse for – og eventuel udryddelse – af rotter eller andre gnavere og vektorer i henhold til stk. 2, herunder et beløb til dækning af transportomkostninger mv. i forbindelse hermed.

Det er hensigten at anvende den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse til at lade skibet afholde udgifter, der er forbundet med undersøgelse for – og eventuel udryddelse af – rotter eller andre gnavere og vektorer.

#### *Til § 37*

Det foreslås i § 37, stk. 1, at den der har rådighed over et skib eller luftfartøj, der efter Landslægeembedets skøn kun anløber havn eller foretager landing for at landsætte syge eller lig, skal afholde udgifterne til eventuelle foranstaltninger iværksat i medfør af Inatsisartutloven, bortset fra udgifter til lægeundersøgelse og til andre supplerende undersøgelser, der er nødvendige for at konstatere en undersøgt persons helbredstilstand.

Ligeledes efter § 37, stk. 2, skal den der har rådighed over skibet eller luftfartøjet afholde udgifterne til de syges behandling og pleje samt til de dødes begravelse, ligbrænding eller til transport til begravelsesstedet.

Dog er personer, der er registreret med bopæl i Grønland, omfattet af de samme regler, som i øvrigt gælder for personer med bopæl i Grønland. Bestemmelsen er indsat for at imødegå en eventuel tvivl om, hvorvidt personer med bopæl her i landet fortsat har samme adgang til behandling med videre som andre af landets borgere.

Det bestemmes i § 37, stk. 3, at udgifter til foranstaltninger, der i strandingstilfælde iværksættes i henhold til loven, så vidt muligt skal dækkes af værdien af det strandede gods.

Endelig skal personer i henhold til stk. 4, afholde de udgifter, som opstår ved, at de uberettiget går om bord på et skib eller luftfartøj, før tilladelse til frit samvær er meddelt.

#### *Til § 38*

Efter bestemmelsen kan Naalakkersuisut efter rådføring med Epidemikommissionen fastsætte regler om indførsel, forhandling, udlevering, bearbejdning, opbevaring og udførsel af smitstof, der stammer fra en smitsom sygdom omfattet af Inatsisartutlovens § 2.

Naalakkersuisut kan fastsætte regler om den praktiske håndtering af smitstof, der stammer fra en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, med det formål at hindre ukontrolleret indførsel og behandling af smitstof, f.eks. bakteriekulturer, eller misbrug af det pågældende smitstof.

Med bestemmelsen vil der f.eks. kunne indføres nærmere regler om forsvarlig emballering og transport af smitstoffer, om krav til indretning af lokaler og sikkerhedskrav i forbindelse med opbevaring og bearbejdning af smitstoffer, samt foranstaltninger, der kan iværksættes ved uforsvarlig håndtering eller misbrug af smitstof omfattet af bestemmelsen.

Der vil endvidere kunne indgå regler om, hvem der må ind- og udføre det pågældende smitstof til og fra Grønland, opbevare, udlevere, forhandle og bearbejde – herunder foretage forsøg og analyser på – smitstof, der stammer fra smitsomme sygdomme.

#### *Til § 39*

Med bestemmelsen kan Naalakkersuisut fastsætte nærmere regler om ind- og udførsel af smittefarlige lig samt om disses behandling og transport her i landet.

Bemyndigelsen kan anvendes til at fastlægge regler om ind- og udførsel af lig og om behandling og transport af lig her i landet med henblik på at beskytte samfundet og personer mod smitsomme sygdomme omfattet af Inatsisartutloven.

Der kan f.eks. fastsættes regler om pligt til at udstede af ligpas ved ind- og udførsel af lig, emballerings- og transportkrav og fastsættelse af frister for iværksættelse af transport.

Der vil ligeledes kunne fastsættes nærmere regler om håndteringen af smittefarlige lig, dvs. lig inficeret med en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, der på trods af dødsfaldet fortsat udgør en akut smittefare.

I den forbindelse vil der f.eks. kunne fastsættes regler om afgrænsning af den persongruppe, der må håndtere det pågældende lig, hvilken læge, der må udføre ligsyn og krav til beskyttelsesudstyr for personer, der håndterer liget. Desuden vil der kunne fastsættes krav til emballering af liget og materiale og egenskaber for den kiste, liget skal nedlægges i, og om tidsfrister for ligbrænding eller begravelse.

#### *Til § 40*

Med bestemmelsen i § 40, stk. 1, sikres en klar hjemmel til at skabe adgang til at foretage obduktion, når det er nødvendigt i forbindelse med dødsfald, der formodes eller konstateres forårsaget af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom.

Det vil være en betingelse for foretagelse af obduktion efter § 40, stk. 1, at Landslægeembedet formoder eller konstaterer, at dødsfaldet er forårsaget af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, og i den forbindelse har vurderet, at det er nødvendigt at foretage obduktion.

Det vil f.eks. være nødvendigt at foretage obduktion, når det ikke på anden vis kan fastslås, hvilken sygdom dødsfaldet er forårsaget af. Det kan ikke udelukkes, at der i fremtiden vil ske smitte med en ukendt sygdom, der kan kategoriseres som alment farlig eller samfundskritisk, og som slet ikke eller f.eks. ikke i starten af et smitteudbrud kan konstateres som dødsårsag, uden at der foretages obduktion.

Hvornår det vil være nødvendigt at foretage obduktion, afhænger af en konkret vurdering af behovet for oplysninger, der kan fremskaffes ved obduktionen.

Det kan være af stor samfundsmæssig interesse, at der kan foretages obduktion med henblik på at fastslå dødsårsagen og omstændighederne herfor med henblik på at sikre forebyggelse og bekæmpelse af den pågældende alment farlige eller samfundskritiske sygdom.

Endvidere vil det være nødvendigt at foretage obduktion, hvis det vurderes, at obduktion kan bidrage til at skaffe relevant viden om en sygdoms forløb, udvikling, egenskaber, kendetegn og symptomer m.v.

Ved vurdering af, om obduktion skal foretages, skal der ligeledes tages højde for, om der foreligger de nødvendige lokaler med tilstrækkelig sikker indretning til foretagelse af obduktionen, således, at både obducenten og det omkringliggende område for obduktionens fysiske placering vil være tilstrækkeligt sikret imod smitten.

Beslutningskompetencen vil efter bestemmelsen være tillagt Landslægeembedet, idet Landslægeembedet vurderes at besidde de relevante sundhedsfaglige kompetencer til at vurdere, hvornår et konkret dødsfald må formodes at skyldes en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, og hvornår denne formodning medfører, at det er nødvendigt at foretage obduktion.

Ligeledes vurderes Landslægeembedet at være rette myndighed med hensyn til en vurdering af, hvilke kompetencer, lokaler og udstyr i øvrigt, der i den givne situation findes mest egnede til obduktionen.

Den afdøde eller dennes pårørende kan ikke modsætte sig Landslægeembedets beslutning om obduktion, men Landslægeembedet skal i henhold til stk. 2 snarest muligt, og inden obduktion foretages, oplyse afdødes nærmeste pårørende om, at der vil blive foretaget obduktion.

#### *Til § 41*

Efter denne bestemmelse kan Landslægeembedet iværksætte undersøgelser af bakteriologisk eller lignende art, som er nødvendige for med sikkerhed at fastslå en smittes art, oprindelse og udbredelse.

Epidemikommissionen kan anmode relevante myndigheder om at iværksætte de pågældende undersøgelser. Den myndighed, der anmodes herom, vil i medfør af bestemmelsen i forslaget § 4, stk. 1, være forpligtet til at bistå med varetagelse af opgaven.

#### *Til § 42*

Bestemmelsen i § 42 finder anvendelse, hvor der er behov for en hurtig indgriben for at stoppe spredning af smitte fra en alment farlig eller samfundskritisk sygdom.

Der skal være tale om en fare for, at den anvendte fremstilling og distribution af levnedsmidlet, såvel ubearbejdede som forarbejdede varer, kan overføre eller fremkalde sygdommen.

Efter § 42 kan Naalakkersuisut efter rådføring med Epidemikommissionen træffe foranstaltninger med henblik på at bringe smittefaren til ophør, herunder om fornødent ved at påbyde hel eller delvis lukning af den pågældende virksomhed eller ved at forbyde en smittebærende person adgang til virksomheden.

#### *Til § 43*

Det foreslås i § 43, stk. 1, at fysiske personer er forpligtet til efter anmodning fra Landslægeembedet at afgive relevante oplysninger, herunder oplysninger om deres forudgående opholdssted i ind- eller udland samt navn og kontaktoplysninger på de personer, som vedkommende har været i nær kontakt med.

Hvorvidt der er tale om en nær kontakt kan ikke entydigt fastsættes, men vil afhænge af den konkrete sygdoms karakter og den dermed forbundne smitterisiko ved kontakt.

Landslægeembedet kan alene anmode om oplysninger efter 1. pkt., hvis dette er nødvendigt med henblik på at hindre udbredelse af eller smitte med en alment farlig eller samfundskritisk sygdom.

Kravet om nødvendighed er en grundlæggende betingelse for at anvende bestemmelsen. Landslægeembedet kan således kun anmode fysiske personer om oplysninger, hvis det er nødvendigt med henblik på at hindre udbredelse af eller smitte med en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, herunder i forbindelse med smitteopsporing. Dette indebærer, at Landslægeembedet ikke må anmode om oplysninger i videre omfang, end det er påkrævet efter formålet.

Bestemmelsen indebærer, at fysiske personer, udover at være forpligtet til at afgive oplysninger om deres forudgående opholdssted i ind- eller udland samt navn og kontaktoplysninger på de personer, som de har været i nær kontakt med, også vil være forpligtet til at afgive andre relevante oplysninger.

Efter § 43, stk. 2, er også sundhedspersoner forpligtet til at videregive personoplysninger, herunder helbredsoplysninger til Landslægeembedet, hvis sundhedspersonen får kendskab til, at en patient har en særlig risikoadfærd, der konkret vurderes at kunne være relevant for Landslægeembedet, også med henblik på en vurdering af, om der skal iværksættes foranstaltninger.

En særlig risikoadfærd vil eksempelvis være, hvis en person ikke kan eller vil følge de relevante forholdsregler i forhold til den konkrete sygdom, herunder eksempelvis at en person ikke vil selvisoleres, som sundhedsmyndighederne har anvist over for den pågældende. At færdes i miljøer, hvor pågældende kan udsætte særligt sårbare borgere for smitte, kan f.eks.

være tilfældet, hvis pågældende er ansat i sundhedssektoren, på plejehjem eller i øvrigt færdes blandt sårbare grupper.

Bestemmelsen indebærer, at sundhedspersoner skal videregive de i bestemmelsen nævnte personoplysninger om en patient uden patientens samtykke.

Videregivelse af oplysninger om patientens helbredsforhold og andre fortrolige oplysninger kan ske uden patientens samtykke, når det følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov, at oplysningen skal videregives og oplysningen må antages at have væsentlig betydning for den modtagende myndighed.

Det foreslås i § 43, stk. 3, at myndigheder, institutioner og sundhedspersoner er forpligtet til efter anmodning fra Landslægeembedet, at videregive relevante oplysninger fra patientjournaler m.v. og omsorgsjournaler, i det omfang det er nødvendigt for Landslægeembedets beslutning om at træffe foranstaltninger i medfør af lovens kapitel 3.

Landslægeembedet må ikke anmode om, og den pågældende myndighed, institution eller sundhedsperson må ikke videregive flere oplysninger, end de oplysninger, der er nødvendige for at Landslægeembedet kan træffe beslutning efter kapitel 3.

Efter § 43, stk. 4, er også juridiske personer forpligtet til at afgive relevante personoplysninger. Relevante personoplysninger vil eksempelvis være oplysninger om personnummer, kontaktoplysninger på ansatte eller medlemmer, samt oplysninger om deres færden.

Landslægeembedet vil i medfør af denne bestemmelse eksempelvis kunne afkræve kontaktoplysninger fra sportsforeninger, fitnesscentre m.v. på deres medlemmer, samt oplysninger om, hvorvidt medlemmerne har været til stede på et givent tidspunkt, således at Landslægeembedet kan kontakte medlemmer og orientere dem om, at de kan have været i nærheden af en person, der er smittet med en alment farlig eller samfundskritisk sygdom.

#### *Til § 44*

Det følger af § 44, stk. 1, at efter anmodning fra Landslægeembedet, skal den ansvarshavende for et luftfartøj eller skib eller dennes befuldmægtigede udlevere passagerlisteoplysninger, i det omfang sådanne foreligger, hvis en person ombord er smittet eller må formodes at kunne være smittet med en alment farlig eller samfundskritisk sygdom.

Oplysningerne, der i medfør af bestemmelsens stk. 1 skal videregives, vil sædvanligvis bestå af en liste med navn(e), adresse og kontaktoplysninger (telefonnummer og mailadresse), fuldstændig rejseplan for en konkret passagerliste, rejsestatus for passagerer, pladsnummer og andre pladsoplysninger samt antal medrejsende og disses navne på passagerlisten.

Det følger af § 44, stk. 2, at Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere regler om, hvilke oplysninger der skal meddeles i medfør af stk. 1, samt om meddelelsens form.

*Til § 45*

Efter § 45, stk. 1, kan Naalakkersuisut fastsætte regler om, at autoriserede sundhedspersoner og de private personer eller institutioner, der udfører laboratorieanalyser, skal videregive personoplysninger vedrørende smitsomme sygdomme omfattet af Inatsisartutlovens § 2 til Landslægeembedet.

Dette betyder, at Naalakkersuisut vil kunne fastsætte regler om pligt til at videregive oplysninger om, hvem der har haft smitsomme sygdomme. Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse omfatter alle smitsomme sygdomme, herunder både de alment farlige og de samfundskritiske, men også de sygdomme, som er smitsomme uden at være enten alment farlige eller samfundskritiske.

Bemyndigelsesbestemmelsen vil kunne anvendes til at fastsætte regler, der forpligter sundhedspersoner m.fl. til at anmelde laboratoriesvar vedrørende forekomsten af en række nærmere angivne smitsomme sygdomme, samt regler om pligt for autoriserede sundhedspersoner til at afgive supplerende skriftlige og telefoniske oplysninger vedrørende smitsomme sygdomme til Landslægeembedet.

Bemyndigelsesbestemmelsen vil herudover kunne anvendes til at fastsætte regler om, at påhviler den læge, der tilkaldes i anledning af et dødsfald, at foretage indberetning, hvis det formodes eller konstateres, at dødsfaldet er forårsaget af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom.

Formålet med fastsættelse af en sådan indberetningspligt vil være, at Landslægeembedet kan blive gjort bekendt med dødsfald, der formodes at skyldes en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, så Landslægeembedet vil kunne tage stilling til, om der skal foretages obduktion.

Bemyndigelsesbestemmelsen i stk. 1, vil ligeledes kunne anvendes til at fastsætte regler om, at autoriserede sundhedspersoner har pligt til at videregive personoplysninger om en afdød patient, herunder helbredsoplysninger, i det omfang det er nødvendigt for, at Landslægeembedet kan beslutte, om der skal være obduktion, jf. § 40, stk. 1.

Efter § 45, stk. 2, kan Naalakkersuisut fastsætte regler om, at det påhviler autoriserede sundhedspersoner og de private personer eller institutioner, der i andet regi udfører laboratorieanalyser, at videregive prøvemateriale, eller analyseresultatet af helgenomsekventering af virus eller lignende analyser af prøvemateriale, fra prøver der konstaterer, at en person lider af en smitsom sygdom omfattet af lovens § 2.

Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse vil blandt andet kunne anvendes til at fastsætte pligt til at videregive analyseresultatet af en helgenomsekventering (metode til at fastlægge den genetiske kode for en organisme) af virus eller lignende i stedet for at fremsende selve prøvematerialet.



*Til § 46*

Det foreslås i § 46, stk. 1, at Landslægeembedet kan indgå aftale med Statens Serum Institut og andre relevante myndigheder om smitteopsporing.

Det fremgår af bestemmelsen, at Statens Serum Institut og andre relevante myndigheder kun kan anmode om oplysninger efter 1. pkt., når disse er nødvendige for instituttets varetagelse af opgaver vedrørende forebyggelse og bekæmpelse af smitsomme sygdomme omfattet af Inatsisartutlovens § 2.

Forslaget indebærer, at Statens Serum Institut vil kunne anmode om, at Landslægeembedet automatisk videregiver personoplysninger, som Landslægeembedet har registreret i forbindelse med det konkrete smitteopsporingsarbejde.

Forslaget indebærer endvidere, at Statens Serum Institut vil kunne anmode om, at Landslægeembedet videregiver personoplysninger om passagerlister og besætningsmedlemmer, som Landslægeembedet har indsamlet med hjemmel i § 44, til Statens Serum Institut med henblik på instituttets varetagelse af internationale forpligtelser vedrørende kontakt- og smitteopsporing. Det er i den forbindelse en betingelse, at oplysningerne er nødvendige for instituttets varetagelse af opgaver vedrørende forebyggelse og bekæmpelse af smitsomme sygdomme omfattet af Inatsisartutlovens § 2.

En aftale vil på samme måde kunne give Landslægeembedet adgang til at modtage oplysninger fra Statens Serum Institut og andre relevante myndigheder.

*Til § 47*

Det foreslås i § 47, at Landslægeembedet kan videregive personoplysninger, herunder helbredsoplysninger til den stedlige kommunalbestyrelse, hvis det er nødvendigt med henblik på, at kommunalbestyrelsen bistår Landslægeembedet med at opfordre borgere i den pågældende kommune til frivilligt at medvirke til foranstaltninger efter kapitel 3. Foranstaltninger efter bestemmelserne i kapitel 3, kan alene iværksættes for at forebygge, inddæmme eller udrydde alment farlige eller samfundskritiske sygdomme.

Bestemmelsen indebærer, at Landslægeembedet kan videregive personoplysninger til en kommunalbestyrelse med henblik på, at kommunen kan yde målrettet rådgivning til grupper af borgere i et bestemt område, hvor der er konstateret smitte. Bestemmelsen indebærer endvidere, at Landslægeembedet kan videregive personoplysninger i det omfang, dette er nødvendigt for, at en kommunalbestyrelse kan bistå med, at en person, over for hvem en foranstaltning påtænkes iværksat, opfordres til frivilligt at medvirke.

Efter § 47, stk. 2, skal den stedlige kommunalbestyrelse efter Landslægeembedets anmodning videregiver relevante personoplysninger, herunder helbredsoplysninger, når det er nødvendigt til brug for Landslægeembedets opgaver vedrørende smitteopsporing eller til brug for beslutning om foranstaltninger i medfør af lovens kapitel 3.

#### *Til § 48*

I § 48, bestemmes, at Landslægeembedet kan videregive navn og oplysning om, at en person er smittet med en nærmere bestemt alment farlig eller samfundskritisk sygdom, til den offentlige eller private institution, hvor personen bor eller går på, hvis der på institutionen er konstateret smitte, og det er nødvendigt for, at institutionen kan træffe nødvendige forholdsregler for at hindre udbredelse af eller smitte med en alment farlig eller samfundskritisk sygdom.

Videregivelse vil f.eks. være nødvendig i en situation, hvor forældrene til et mindreårigt barn, der er smittet med en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, ikke selv orienterer den skole eller institution, som barnet går på, om, at barnet er smittet. I en sådan situation vil det være nødvendigt af hensyn til at kunne hindre udbredelse af eller smitte med en alment farlig eller samfundskritisk sygdom på den pågældende skole eller institution.

#### *Til § 49*

Med bestemmelsen i § 49, stk. 1, kan Naalakkersuisut fastsætte regler om, at personoplysninger kan behandles, hvis behandlingen er nødvendig for at hindre udbredelse af eller smitte med en nærmere bestemt smitsom sygdom omfattet af lovens § 2. Det foreslås med § 49, stk. 2, at regler fastsat i medfør af 1. pkt. kan fravige regler om behandling af personoplysninger fastsat i eller i medfør af anden lovgivning.

Bemyndigelsesbestemmelsen vil blandt andet kunne anvendes til at fastsætte regler om behandling af personoplysninger i forbindelse med tilbud om test, således som det er sket i forbindelse med test for Corona virussygdom 2019 (Covid-19).

#### *Til § 50*

I § 50, stk. 1, bemyndiges Naalakkersuisut til at fastsætte regler for hele eller dele af landet for en bestemt periode om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates rettigheder over for det offentlige fastsat i anden lovgivning, i medfør af anden lovgivning eller i afgørelser truffet i medfør af anden lovgivning, når det som følge af en samfundskritisk sygdom er nødvendigt at sikre kapacitet til behandling og pleje af personer med et akut eller kritisk behandlingsbehov.

Der vil med den foreslåede bemyndigelse ved bekendtgørelse både kunne fastsættes regler om fuldstændigt at begrænse, det vil sige at suspendere, den pågældende rettighed eller pligt, og regler om delvist at begrænse en rettighed eller pligt, f.eks. ændring og forlængelse en fastsat frist.

Der vil efter bestemmelsen kunne fastsættes regler for hele eller dele af landet, f.eks. afgrænset til en bestemt kommune, dele af en kommune, bestemte bydele eller nærmere afgrænsede områder af en by m.v.

Med betingelsen om, at regler i medfør af bestemmelsen alene kan fastsættes for en bestemt periode, stilles der krav om, at bekendtgørelser udstedt i medfør af bestemmelsen indeholder en dato for ophævelse, således at det sikres, at fravigelse af rettigheder og pligter ikke opretholdes i længere tid end nødvendigt.

Dette krav vil ikke være til hinder for, man på baggrund af en ny proportionalitetsvurdering beslutter at forlænge en bekendtgørelse udstedt i medfør af bestemmelsen, så længe også en forlængelse er afgrænset til en nærmere bestemt periode.

Med betingelsen om, at fravigelse af rettigheder og pligter i medfør af bestemmelsen alene kan ske, når det som følge af en samfundskritisk sygdom er nødvendigt for at sikre kapacitet til behandling og pleje af personer med et akut eller kritisk behandlingsbehov, afgrænses anvendelsesområdet til de snævre tilfælde, hvor en samfundskritisk sygdom medfører eller risikerer at medføre alvorlige forstyrrelser af vigtige samfundsfunktioner inden for sundhedsvæsenet.

Efter bestemmelsen vil det være en betingelse, at sundhedsvæsenets behandlings-, pleje- og personalekapacitet er under pres på grund af samfundskritisk sygdom, eller at dette er nært forestående.

Det vil derfor være en betingelse, at de forpligtelser og rettigheder, som fraviges, må anses for at være af mere underordnet betydning i forhold til det kapacitetsbehov, som der vurderes at være til behandling af personer med et akut eller kritisk behandlingsbehov.

Med bestemmelsens afgrænsning til kun at kunne finde anvendelse i situationer, hvor en samfundskritisk sygdom truer sundhedsvæsenets behandlings- og plejekapacitet, og begrænsningen til kun at kunne fravige regler inden for sundhedsområdet, har bestemmelsen et forholdsvist snævert anvendelsesområde.

I stk. 2 gives der adgang til, at Naalakkersuisut for en periode kan fastsætte bestemmelser, der fraviger betingelser, fastsat i anden lovgivning, når dette er nødvendigt for at sikre behandling mm. af patienter og borgere og betingelserne herfor ellers ikke ville kunne opfyldes på grund af regler fastsat i medfør af stk. 1.

Disse særbestemmelser skal ophæves, når der ikke længere er grundlag herfor, jf. stk. 3.

*Til § 51*

Naalakkersuisut kan fastsætte regler for hele eller dele af landet for en bestemt periode om fravigelse af forpligtelser for det offentlige og privates forpligtelser og rettigheder over for det offentlige fastsat i eller i medfør af anden lovgivning eller i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af anden lovgivning, i det omfang opfyldelse af de pågældende forpligtelser og rettigheder bliver umulig eller uforholdsmæssig vanskelig som følge af foranstaltninger mod samfundskritiske sygdomme truffet efter denne Inatsisartutlov.

Bestemmelsen kan kun anvendes ved håndtering af en samfundskritisk sygdom.

Foranstaltninger efter Inatsisartutloven kan få konsekvenser for store dele af samfundet, og der kan derfor opstå behov for at kunne fravige forpligtelser eller rettigheder på flere forskellige områder.

Den foreslåede bestemmelse har til formål at tage højde for, at offentlige myndigheder som følge af foranstaltninger, der træffes i medfør af denne Inatsisartutlov, kan komme i en situation, hvor det ikke er muligt eller det er uforholdsmæssigt vanskeligt for en myndighed at overholde sine forpligtelser og sikre borgeres rettigheder i medfør af anden lovgivning m.v., f.eks. en fastsat frist, som myndigheden skal overholde.

Bestemmelsen har tillige til formål at tage højde for, at fysiske og juridiske personer kan komme i en situation, hvor det ikke er muligt for dem at overholde en pligt, de ifølge lovgivningen har over for det offentlige.

For eksempel vil et forbud mod, at flere personer befinder sig på samme sted, kunne påvirke afholdelse af generalforsamlinger. Dette kan give udfordringer i forhold til at indsende en årsrapport, hvor denne skal godkendes på en generalforsamling. Dette kan indebære, at virksomheden ikke kan nå at indsende den godkendte årsrapport inden fristen i årsregnskabsloven. Med den foreslåede bestemmelse i § 51, vil der kunne fastsættes regler om fravigelse af fristen for indsendelse af årsrapport.

Det er efter Naalakkersuisuts opfattelse derfor mest hensigtsmæssigt, at bestemmelsen ikke afgrænses til kun at finde anvendelse på rettigheder og forpligtelser efter bestemte love m.v. Bestemmelsen vil både kunne fravige regler fastsat i eller i medfør af anden lovgivning samt i afgørelser truffet af det offentlige i medfør af anden lovgivning.

Der vil med den foreslåede bemyndigelse både kunne fastsættes regler om helt at suspendere den pågældende rettighed eller pligt, og regler om en delvis begrænsning af en rettighed eller en pligt. Reguleringer efter bestemmelsen vil kunne afgrænses geografisk i de tilfælde, hvor det ikke måtte være nødvendigt at indføre regler, der omfatter hele landet.

Efter stk. 2. skal regler udstedt i medfør af stk. 1, ophæves, når der ikke længere er grundlag for fravigelse af de pågældende rettigheder og forpligtelser.

#### *Til § 52*

Det kan ikke udelukkes, at der i fremtiden vil ske udbrud af smitsomme sygdomme, der vil kunne udfordre vareforsyningen.

Der er derfor efter Naalakkersuisuts opfattelse et behov for en hjemmel til at kunne sikre forsyningen af f.eks. personlige smitteforebyggende midler eller opretholdelse af en tilstrækkelig dagligvareforsyning

Der foreslås, at Naalakkersuisut i situationer med udbredelse af eller fare for udbredelse af samfundskritisk sygdom her i landet kan fastsætte regler for hele eller dele af landet for en bestemt periode om særlige foranstaltninger med henblik på at sikre forsyningen af varer.

Bemyndigelsen kan alene anvendes i forbindelse med håndteringen af en samfundskritisk sygdom.

Bestemmelsen kan for eksempel anvendes til at pålægge importører, producenter og distributører at opbygge eller ændre deres lagre eller på anden vis medvirke til at sikre forsyningen af relevante varer.

Da konsekvenserne ved iværksættelse af foranstaltninger for at sikre vareforsyningen kan være byrdefulde for især erhvervslivet, vil foranstaltninger efter bestemmelsen kunne afgrænses geografisk i de tilfælde, hvor det ikke måtte være nødvendigt at indføre regler, der omfatter hele landet. Dermed tilstræbes, at iværksættelse af foranstaltninger af hensyn til vareforsyningen kun sker i det omfang, det vurderes at være nødvendigt.

Regler fastsat i medfør af stk. 1 kan fravige anden lovgivning.

#### *Til § 53*

Det foreslås med bestemmelsen i § 53, stk. 1, at Naalakkersuisut til brug for gennemførelse af foranstaltninger efter Inatsisartutloven – eller regler fastsat i medfør heraf – kan iværksætte ekspropriation af privat ejendom.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at der gives hjemmel til, at der vil kunne iværksættes ekspropriation af både fysiske og juridiske personers ejendom i forbindelse med de foranstaltninger, der foreslås med lovforslaget.

#### *Til § 54*

Efter § 54 skal en myndighed ved foranstaltninger, som har karakter af frihedsberøvelse, og ved afslag på anmodning om ophævelse af sådanne pålæg, give den pågældende vejledning

om adgang til domstolsprøvelse efter reglerne om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse.

Det følger af grundlovens § 71, stk. 6, at lovligheden af en frihedsberøvelse uden for strafferetsplejen, der ikke er besluttet af en dømmende myndighed, og som ikke har hjemmel i lovgivningen om udlændinge, på begæring af den frihedsberøvede eller den, der handler på dennes vegne, skal forelægges de almindelige domstole eller anden dømmende myndighed.

Reglerne om prøvelse af en administrativt bestemt frihedsberøvelse fremgår af kapitel 28 i retsplejelov for Grønland.

Det fremgår heraf, at den, der af en administrativ myndighed berøves sin frihed, eller den, der handler på den pågældendes vegne, kan kræve spørgsmålet om frihedsberøvelsens lovlighed eller om opretholdelsen af en tidligere iværksat frihedsberøvelse indbragt for retten til afgørelse.

Ligeledes fremgår det retsplejelovens kapitel 28, at det påhviler den myndighed, der beslutter frihedsberøvelsen, uden ophold og senest ved frihedsberøvelsens iværksættelse at vejlede om adgangen til at få sagen indbragt for retten.

Fremsættes der anmodning om domstolsprøvelse, skal den myndighed, som har besluttet frihedsberøvelsen eller nægtet at ophæve den, snarest, og så vidt muligt senest 7 dage efter at anmodningen er fremsat, forelægge sagen for Retten i Grønland.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3 fastsætter, at i tilfælde, hvor Landslægeembedet meddeler et påbud i medfør af §§ 10-12 skal Landslægeembedet indbringe sagen for retten.

Landslægeembedet skal inden 7 dage efter, at der er meddelt et påbud, indbringe sagen for retten.

Indbringelsen vil skulle ske efter reglerne i retsplejelovens kapitel 28 om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse.

#### *Til § 55*

Ransagning i sager om overtrædelse af bestemmelserne i denne Inatsisartutlov kan ske i overensstemmelse med reglerne i kapitel 36 i retsplejelov for Grønland.

Ransagning eller husundersøgelse er en efterforskningsmetode, der giver mulighed for at undersøge en bolig eller anden personlige ejendom for bevismateriale.

#### *Til § 56*

Efter forslaget § 56 foranstaltes med bøde den, der undlader at efterkomme forbud, overtræder forbud eller undlader at underrette myndighederne om alment farlige eller samfundskritiske sygdomme eller undlader at oplyse Landslægeembedet om relevante

personoplysninger, som Landslægeembedet indhenter ned henblik på at hindre udbredelsen af eller smitte med en alment farlig eller samfundskritisk sygdom.

Derudover er der adgang til, at der fastsættes foranstaltninger i form af bøde efter reglerne i Kriminallov for Grønland i bekendtgørelser, der udfærdiges i henhold til denne Inatsisartutlov.

Bødetakster foreslås reguleret hvert 5. år i takt med forbrugerindekset.

Forslag til vejledende bødetakster ved overtrædelse af Inatsisartutloven eller af forskrifter i medfør heraf:

#### Private personer

For private personers overtrædelse, foreslås en *vejledende* bødetakst på indtil 2.500 kr. i første gangstifælde, 3.500 kr. i 2. gangstifælde og 4.500 kr. i 3. gangstifælde.

Bøden vil kunne stige yderligere ved overtrædelser i 4. gangstifælde og derover.

#### Underretningspligten for skiber og fly

For så vidt angår taksten på bøder efter for den, der undlader at efterkomme pligt til at underrette myndighederne, hvis der er personer om bord på skib eller fly, der lider af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom eller som formodes at kunne være smittet med en sådan, eller hvis andre forhold om bord indebærer fare for udbredelse af sygdom, foreslås en *vejledende* bødetakst på indtil 15.000 kr. i første gangstifælde, 30.000 kr. i 2. gangstifælde og 60.000 kr. i 3. gangstifælde.

Bøden vil kunne stige yderligere ved overtrædelser i 4. gangstifælde og derover.

#### Oplysningspligt for fysiske og juridiske personer

Efter § 56, stk. 1, er der adgang til at idømme foranstaltning i form af bøde ved undladelse af at efterkomme en anmodning fra Landslægeembedet om at afgive relevante personoplysninger, der er nødvendige for at hindre udbredelse eller smitte med en alment farlig eller samfundskritiske sygdomme, eller for at kunne træffe foranstaltninger herimod, jf. § 43, stk. 1- 4.

Der foreslås en *vejledende* bødetakst på indtil 1.000 kr. i første gangstifælde, 2.000 kr. i 2. gangstifælde og 3.000 kr. i 3. gangstifælde.

Bøden vil kunne stige yderligere ved overtrædelser i 4. gangstifælde og derover.

Ligeledes efter § 56, stk. 2, kan der foranstaltes bøde for den ansvarshavende for et fly eller et skib, hvis Landslægeembedets anmodning om udlevering af passagerlisteoplysninger og oplysninger om besætningsmedlemmer ikke efterkommes, jf. § 44, stk. 1.

Der foreslås en *vejledende* bødetakst på indtil 10.000 kr. i første gangstifælde, 20.000 kr. i 2. gangstifælde og 30.000 kr. i 3. gangstifælde.

Bøden vil kunne stige yderligere ved overtrædelser i 4. gangstifælde og derover.

Forslag til vejledende bødetakster for erhvervsdrivende

For erhvervsdrivendes overtrædelse af forskrifter, der udfærdiges i henhold til denne Inatsisartutlov, foreslås nedenstående *vejledende* bødefastsættelse, afhængig af virksomhedens størrelse:

For små og mindre virksomheder (1-9 ansatte) foreslås en *vejledende* bødetakst på indtil 10.000 kr. i første gangstifælde, 15.000 kr. i 2. gangstifælde og 20.000 kr. i 3. gangstifælde.

For mellemstore virksomheder (10-49 ansatte) foreslås en *vejledende* bødetakst på indtil 20.000 kr. i førstegangstifælde, 25.000 kr. i 2. gangstifælde og 30.000 kr. i 3. gangstifælde.

For store virksomheder (50 ansatte eller derover) foreslås en *vejledende* bødetakst på indtil 30.000 kr. i førstegangstifælde, 40.000 kr. i 2. gangstifælde og 50.000 kr. i 3. gangstifælde.

Bøden vil kunne stige yderligere ved overtrædelser i 4. gangstifælde og derover.

Forslag til *vejledende* bødetakster for juridiske personer, som ikke er erhvervsdrivende

Hvis juridiske personer, som ikke er erhvervsdrivende, herunder ikke-erhvervsdrivende fonde, foreninger mv., der ikke overholder f.eks. et lukkekrav foreslås en *vejledende* bødetakst på indtil 3.000 kr. i førstegangstifælde. Bødetaksten vil stige i 2. og 3. gentagelsestifælde til henholdsvis 6.000 kr. og 9.000 kr.

Bøden vil kunne stige yderligere ved overtrædelser i 4. gangstifælde og derover.

*Til § 57*

Bestemmelsen fastsætter, at Inatsisartutloven træder i kraft den 1. juli 2022.

Samtidig ophæves Landstingsforordning nr. 20 af 12. november 2001 om civile foranstaltninger mod smitsomme sygdomme med senere ændringer.



**Bilag 1****Høringssvarsnotat vedrørende Forslag til: Inatsisartutlov om civile foranstaltninger mod smitsomme sygdomme**

Høring af myndigheder og organisationer m.v.

Forslaget har været sendt i høring i perioden 1. oktober til 29. oktober 2021.

**Forslaget har været sendt i høring til følgende:**

Avannaata Kommunia, Kommune Qeqertalik, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq, Kommune Kujalleq, Institut for Menneskerettigheder, Grønlands Erhverv, Sulinermik Inuussutissarsiuteqartut Kattuffiat/SIK, Grønlands Lægeforening, Peqqinnissaq Pillugu Kattuffiit/Det Grønlandske Sundhedskartel (PPK), Tandlægeforeningen, Visit Greenland, Grønlands Politi, Retten i Grønland, Grønlands Landsret.

Derudover har forslaget været offentliggjort på høringsportalen i samme periode.

**Følgende har indsendt høringssvar:**

- Institut for Menneskerettigheder.
- Grønlands Erhverv.
- Det Grønlandske Sundhedskartel (PPK).
- Grønlands Politi.

Modtagne bemærkninger er gengivet nedenfor i forkortet udgave med almindelig skrift, mens Naalakkersuisuts kommentarer er anført med kursiv.

**Høringssvar fra: Grønlands Erhverv**

Som (I konkrete henseender) anført af GE i foreningens høringssvar om midlertidige restriktioner og forbud vedrørende forsamlings m.v. i Nuuk af 14. april 2020, skal disse restriktioner fastsættes i den balance, der på en gang tager højde for de risici, der er forbundet med den pågældende smitsomme sygdom og på den anden de konsekvenser, restriktionerne måtte have på erhvervslivet og befolkningen.

*Fastsættelse af restriktioner sker efter en konkret vurdering af alle relevante forhold. Forinden der træffes beslutning om at iværksætte foranstaltninger, foretages en vurdering af, hvorvidt foranstaltningerne er nødvendige for og egnede til at forebygge eller hindre udbredelse af sygdommen. Ligeledes foretages en vurdering af, om de påtænkte restriktioner står i rimeligt forhold til det, der begrundes foranstaltningen. Dette ses også i lyset af eventuelle andre samtidige restriktioner mv.*

GE forudsætter, at de erfaringer, lovgiver og myndigheder har bibragt sig i den hidtidige periode med COVID-19, også har bibragt samme myndigheder den nødvendige erfaring, der skal til for ikke at lægge samfundet ned igen. For at dette kan lade sig gøre, forudsætter det, at de nævnte/rette myndigheder ikke blot blindt med den brede tættekam udsteder forbud og restriktioner men tager højde for de tilkendegivelser og bidrag, der kommer fra erhvervslivet i relation til det nævnte dilemma.

*Forebyggelse og bekæmpelse af smitsomme sygdomme kan være forbundet med betydelig usikkerhed og uforudsigelighed, især i begyndelsen af en periode med epidemi, hvor den aktuelt tilgængelige viden om sygdommen kan være mangelfuld, som det for eksempel var i tilfældet med Covid-19.*

*I sådanne situationer, hvor der ikke aktuelt foreligger evidens for eller viden om virkningen af tiltag, vil der kunne forekomme forbud og andre tiltag, der senere viser sig at gå ud over, hvad der var nødvendigt for at beskytte personer og samfund.*

*Men generelt vil tiltag, der iværksættes for at imødegå smittespredning, ske ud fra et princip om proportionalitet.*

**Høringssvar fra: GRØNLANDS POLITI**

§ 3:

Af lovforslaget fremgår, at formanden for Epidemikommissionen ikke længere er politimesteren, men departementschefen i Departementet for Sundhed. Endvidere ændres kommissionen fra at være et selvstændigt uafhængigt organ med egen beslutningskompetence til at være et rådgivende organ for Naalakkersuisut, der herefter kan træffe de afgørelser, der i dag er undergivet Epidemikommissionens kompetence.

Efter min opfattelse er der således efter lovforslaget ikke det armslængdeprincip mellem Naalakkersuisut og de for borgerne mest indgribende beslutninger om eksempelvis tvangsisolation og afspærring af områder, som er gældende efter den nugældende forordning.

*Det er korrekt, at kompetencen til at træffe beslutninger under en epidemi er tillagt Naalakkersuisut efter rådføring med Epidemikommissionen. Dette indebærer, at Naalakkersuisut får det fulde ansvar for de beslutninger, der skal træffes under en epidemi. Naalakkersuisut skal i sin beslutning følge principperne om proportionalitet, hvorefter en foranstaltning skal stå i rimeligt forhold til formålet med denne, ligesom foranstaltningen skal*

*opretholdes så kortvarig som mulig.*

§4:

Bestemmelsen fastslår, at offentlige myndigheder er forpligtet til at bistå Landslægeembedet og andre myndigheder, der varetager opgaver efter loven. Af lovens bemærkninger fremgår det, at bestemmelsen omfatter både de myndigheder, der hører under Naalakkersuisut og de, der hører under kommunerne. Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at bestemmelsen ikke omfatter domstolene, Rigsombudsmanden, eller udenlandske myndigheder, der f.eks. har kontor i Grønland.

For at undgå tvivl skal jeg foreslå, at bemærkningerne ændres således at der i stedet for "domstolene, Rigsombudsmanden" blot anføres, "rigsmyndigheder", idet rigsmyndighederne - herunder eksempelvis Arktisk Kommando, Søfartsstyrelsen og Grønlands Politi - ikke kan pålægges opgaver uden efter udtrykkelig aftale med ressortministeriet. For politiets vedkommende er dette endvidere fastslået i retsplejelov for Grønland § 61, stk. 2.

*I bemærkningerne ændres til det foreslåede "rigsmyndighederne".*

§ 14:

Bestemmelsen giver Landslægeembedet kompetence til at påbyde desinfektion af bl.a. befordringsmidler. For at undgå tvivl skal jeg foreslå til overvejelse, at det af bestemmelsen fremgår til hvem et påbud skal udstedes - eksempelvis ejer eller bruger.

*Præciseringen er indarbejdet i bemærkningerne til forslaget.*

§ 21:

Bestemmelsen er formuleret på en måde, der umiddelbart kræver, at der fastsættes nærmere regler om politiets beføjelser. Jeg skal i den forbindelse tillade mig at henlede opmærksomheden på den danske epidemilov (lov nr. 285 af 27/2/2021 om epidemier m.v.) § 25, der stort set svarer til nærværende lovforslags§ 21. Jeg skal således foreslå at det overvejes, at tage kontakt til Justitsministeriet mhp. at indsætte en bestemmelse, hvoraf det fremgår at Justitsministeren efter forhandling med Naalakkersuisoq for Sundhed fastsætter nærmere regler for politiets beføjelser. Sådanne nærmere regler er efter min opfattelse bl.a. nødvendige, idet det som udgangspunkt er et sundhedsfagligt skøn, der skal foretages.

*Bestemmelsen er ændret, således at politiets beføjelser udgår. Der er i stedet sidst i kapitel 4 indsat en bestemmelse om politiets beføjelser, på samme måde som i Kapitel 3.*

Afsnit 23 og 24:

Jeg skal tillade mig at foreslå, at formuleringen af bestemmelserne genovervejes. Umiddelbart forekommer det mig overflødigt at have begge bestemmelser, ligesom der efter min opfattelse er formuleringer i bestemmelserne, der giver anledning til tvivl om forståelsen. Eksempelvis fastslår § 23, stk. 1, at der kan ske afspærring af et område, hvor en samfundskritisk sygdom optræder. § 24, stk. 1, fastslår, at der kan ske afspærring af byer og bygder i et område, hvor samfundskritisk sygdom optræder. Da dette område allerede kan afspærres i medfør af § 23, stk. 1, følger det af et "det mindre i det mere"-princip, at der kan ske afspærring af en mindre del af et område omfattet af § 23, stk. 1.

*Bestemmelserne er ændret i henhold til bemærkningerne herom. §§ 23 og 24 var på høringstidspunktet fordelt på to paragraffer, hvor § 23 skulle finde anvendelse på områder,*

*der var mindre end byer og bygder; § 24 skulle finde anvendelse på byer og bygder.*

Endvidere er jeg af den opfattelse, at det kræver en udtrykkelig hjemmel i loven, hvis det ønskes, at politiet skal have mulighed for at anvende magt til at håndhæve regler om bl.a. opholdsforbud og afspærring. Jeg skal i den forbindelse henvise til lovforslagets § 17 (vedrørende kapitel 3) samt den danske epidemilovs § 27.

*Se ovenfor under § 21.*

§ 40:

Efter bestemmelsens stk. 1, kan Landslægeembedet påbyde, at obduktion skal ske. Jeg skal tillade mig at foreslå, at det i bestemmelsen, eller eventuelt i bemærkningerne, klart anføres, hvilken myndighed der er ansvarlig for at obduktionen udføres efter Landslægeembedets påbud.

*Bestemmelsen er præciseret i bemærkningerne.*

§ 44:

Efter § 44, stk. 3, kan Naalakkersuisut efter forhandling med Politimesteren i Grønland fastsætte regler om, at politiet bistår med at fremskaffe oplysninger fra luftfartsselskaber og skibe.

Det står mig ikke klart, hvad politiets bistand tænkes at kunne bestå i. Hvis bestemmelsen forudsætter at give politiet pligt til at bistå i yderligere omfang end den gældende lovgivning fastslår, så skal den nævnte forhandling efter min opfattelse foregå mellem Naalakkersuisut og Justitsministeriet, hvorimod en nærmere aftale om, hvordan en allerede eksisterende pligt til at bistå naturligvis kan aftales direkte med mig.

*Bestemmelsen er ændret i henhold til bemærkningerne herom.*

Redaktionelt skal jeg endelig henlede opmærksomheden på, at lovudkastet i nærværende bestemmelse anvender betegnelsen "Politimesteren", mens der i § 3, stk. 3, nr. 3, anvendes betegnelsen "Politidirektøren".

*Betegnelsen "Politimesteren", er ændret til betegnelsen "Politidirektøren".*

§ 56:

Bestemmelsen fastsætter, hvilke sanktioner, der kan ifaldes.

Generelt skal jeg henlede opmærksomheden på risikoen for, at der kan opstå tvivl om begrebet "foranstaltning", idet dette udtryk konsekvent i loven anvendes som de tiltag myndighederne kan iværksætte for at forhindre eller afbøde smittefarlige sygdomme, samtidig med at udtrykket "foranstaltning" i § 56 (korrekt) anvendes om de sanktioner, der kan idømmes efter kriminalloven.

*Taget til efterretning.*

Specifikt giver bestemmelsen endvidere anledning til at fremsætte følgende bemærkninger:

- Stk. 1, nr. 1: Det står mig umiddelbart ikke klart, hvorfor undladelse af et efterkomme et påbud i medfør af § 12, stk. 1, ikke skal kunne sanktioneres.

*Med bestemmelsen vil Landslægeembedet få mulighed for, for en bestemt periode, at påbyde en borger at lade sig behandle. Det er ikke fundet befordrende for et behandlingsforløb at sanktionere bestemmelsen.*

Stk. 1, nr. 2: Bestemmelsen vedrører overtrædelser af forbud fastsat i medfør af en række konkrete bestemmelser. Jeg tillader mig i den forbindelse at henlede opmærksomheden på, at § 22, efter sin formulering ikke vedrører et forbud.

*Det beror på en beklagelig skrivefejl, at bestemmelsen er medtaget. Det er ikke fundet hensigtsmæssigt at sanktionere bestemmelsen, og § 22 udgår derfor af § 56.*

Stk. 1, nr. 3: Bestemmelsen henviser til overtrædelser af restriktioner fastsat i medfør af § 30. Denne bestemmelse vedrører efter sin formulering ikke restriktioner, men fastsættelse af regler om anvendelse af værnemidler.

*Tilrettet i henhold til bemærkningerne herom. (Nummereringen af bestemmelsen i § 30 er senere ændret til § 29).*

Stk. 1, nr. 7: Bestemmelsen henviser bl.a. til § 43, stk. 6. Denne bestemmelse findes ikke i lovforslaget.

*Dette er rettet.*

Overtrædelse af påbud i medfør af § 42 og undladelse af at udlevere oplysninger i medfør af § 44 er efter formuleringen af § 56 ikke undergivet et kriminalretligt ansvar, hvilket jeg skal foreslå genovervejes.

*Overtrædelse af påbud i medfør af § 42 og undladelse af at udlevere oplysninger i medfør af § 44 er blevet tilføjet bestemmelserne i § 56.*

Af bemærkningerne til § 56 fremgår lovgivers overvejelser om størrelsen af sanktioner i forbindelse med eventuelle overtrædelser. Jeg skal i den forbindelse hermed give udtryk for min store anerkendelse af dette. Jeg skal samtidig henlede opmærksomheden på, at ikke alle de nævnte bødetakster er i overensstemmelse med den praksis, der anvendes i dag.

*Taget til efterretning.*

## **Høringssvar fra: Peqqissaasut Kattuffiat /Det Grønlandske Sundhedskartel**

Bemærkninger følger lovforslagets kronologi

### Kapitel 1 § 2 – anvendelsesområde

Det fremgår af lovforslagets § 2, at lovforslaget omfatter smitsomme sygdomme, alment farlige sygdomme og samfundskritiske sygdomme. Det fremgår videre af lovforslaget, at der er diverse indgrebsmuligheder for Landslægeembedet og Naalakkersuisut – der dog mestendels er begrænset til indgreb imod alment farlige sygdomme og samfundskritiske sygdomme.

For så vidt angår de smitsomme sygdomme, så fremgår det af lovbemærkningerne, at der her kan være tale om fnat, blære- samt halsbetændelse.

Skal vi i fremtiden forvente indgreb efter epidemilovgivningen, hvis der er udbrud af fnat?

Skal kommunalbestyrelser rundt om i Grønland udarbejde planer for håndtering af halsbetændelser? Vil dette blive prøvet i forbindelse med det kommunale tilsyn udført af Naalakkersuisut?

Skal man som borger forvente, at ens sygdomsjournaler vedrørende fnat eller blærebetændelse bliver delt med landslægeembedet jf. lovens § 45?

*Nej, Bestemmelserne i forslaget retter sig først og fremmest mod alment farlige sygdomme og samfundskritiske sygdomme. Der er for de smitsomme sygdomme som eksempel herpå blandt andet nævnt fnat (smitsom infektion med fnatmidten). Fnate er ikke en farlig sygdom, men meget smitsom og generende.*

*Der er indsat en præciserende bestemmelse i § 2, hvorefter Naalakkersuisut kan fastsætte regler om skolers og institutioners forhold i tilfælde af smitsomme sygdomme, der kan indebære en særlig risiko ved udbredelse på skoler og institutioner.*

Peqqissaasut Kattuffiat finder det bekymrende, at epidemilovgivningen/ lovgivningen om civile foranstaltninger mod smitsomme sygdomme udvides så betragteligt og løst set i forhold til lovgivningens indgrebsmuligheder over for det enkelte individ. Der synes at være en uproportionalitet i lovgivningens indgrebsmuligheder set i sammenhæng med det område, indgrebene kan sættes i værk over for samt indgrebenes styrke.

Peqqissaasut Kattuffiat er opmærksomme på lovgivers henvisning til de danske regler på området herunder at der er indholdsmæssigt sammenfald med den danske epidemi-lovgivning, men Peqqissaasut Kattuffiat vil uanset opfordre til, at der i bemærkningerne tilføjes, at lovgivningen ikke er tiltænkt at ramme smitsomme, men allerede kendte og behandlingsmulige sygdomme.

*Taget til efterretning.*

### Kapitel 2 § 3 – epidemikommissionen

Peqqissaasut Kattuffiat noterer sig, at der ikke er repræsentanter for de sundhedsfaglige organisationer i opstillingen af medlemmer af epidemikommissionen. Peqqissaasut Kattuffiat skal venligst henstille til, at det overvejes at der også indlemmes et medlem fra landets sundhedsfaglige organisationer.

*Epidemikommissionen er efter forslaget sammensat af repræsentanter for departementer, myndigheder, kommunerne og sundhedsområdet, således at kommissionen besidder de nødvendige såvel sundhedsfaglige som samfundsmæssige og økonomiske kompetencer.*

Det bemærkes, at der i den danske epidemilovgivning er givet mulighed for, at kommissionen kan invitere blandt andet interesseorganisationer til deres møder, hvilket synes at være udeladt

i den grønlandske udgave. Peqqissaasut Kattuffiat hører gerne, hvorfor der i Grønland ikke skønnes at være behov for input fra de sundhedsfaglige organisationer. Det bemærkes i den forbindelse, at det jo typisk er medlemmerne af de netop sundhedsfaglige organisationer, der primært kommer i berøring med de sygdomme, som lovgivningen skal forhindre spredning af.

*Efter forslaget § 3, stk. 7, kan Epidemikommissionen invitere andre relevante deltagere til møderne herunder repræsentanter fra interesseorganisationer.*

#### Kapitel 2, § 6 – orienteringspligt

Peqqissaasut Kattuffiat noterer sig, at myndigheder og juridiske personer er forpligtede til at holde sig orienterede. Peqqissaasut Kattuffiat undrer sig dog over, at orienteringsforpligtelsen er begrænset til materiale udstedt af Landslægeembedet.

Ses der på den danske pendant, synes der ikke at være samme begrænsning.

*Bestemmelsen er tilrettet i overensstemmelse hermed.*

#### Kapitel 3 §7 m.fl. – foranstaltninger mod enkeltpersoner og grupper af enkeltpersoner

Det fremgår af lovforslaget, at det er landslægeembedet, der får kompetencen til at udstede påbud, hvor dette i den tidligere lovgivning har været henlagt til epidemikommissionen. I den danske lov er det Styrelsen for patientsikkerhed, der er tillagt kompetencen.

Ses der på retsgrundlaget i Grønland for landslægeembedet, så følger det af bemærkningerne til Inatsisartutlov nr. 27. af 18. november 2010 vedrørende sundhedsvæsenets styrelse og organisation mv. § 7 om landlægefunktionen, at:

”...

Landslægeembedets primære opgave er rådgivning i sundhedsfaglige spørgsmål, overvågning af sundhedsforholdene, tilsyn med den faglige virksomhed, behandling af patientklager, løbende orientering om samt beretning om sundhedstilstanden...”

Der er således ikke oprindeligt tiltænkt Landslægeembedet eller landlægefunktionen en påbudsudstedende kompetence, der jo også sædvanligvis ligger ved lovgiver – og jo særligt når påbuddene har en omfattende og indgribende karakter.

Peqqissaasut Kattuffiat har noteret sig, at der ikke synes at være lovgivning i høring i øvrigt, der vedrører landlægefunktionen/ -embedet.

Det følger vedrørende landslægeembedets funktion i øvrigt af Selvstyrets bekendtgørelse nr. 7 af 15. juni 2017 om landslægeembedets virke, at opgaverne er som følger:

- § 3 – Landslægeembedet skal overvåge sundhedstilstanden...
- § 4 - Landslægeembedet yder ... rådgivning
- § 5 – Landslægeembedet bistår ... ved udarbejdelse af sundhedslovgivning
- § 6 – Landslægeembedet skal orientere offentligheden...

Der er således heller ikke i denne bekendtgørelse på nogen måde lagt op til, at landslægeembedet skal være regel- eller påbudsudstedende myndighed.

Det bemærkes, at det i Danmark er Styrelsen for Patientsikkerhed, der er delegeret kompetencen til at foretage påbud. Styrelsen for Patientsikkerhed ligger ressortmæssigt under Sundhedsministeriet, og hverken direktør eller medarbejdere er politisk udpegede.

Det fremgår af Inatsisartutlov nr. 27. af 18. november 2010 vedrørende sundhedsvæsenets styrelse og organisation mv. § 7, stk. 1 samt bemærkningerne hertil, at det er det samlede Naalakkersuisut, der ansætter og afskediger Landslægen, der således er politisk udpeget.

Der synes herefter at være en ikke uvæsentlig asymmetri i den parlamentariske kontrolmulighed i de danske henholdsvis de grønlandske regler, og Peqqissaasut Kattuffiat skal venligst opfordre til, at dette forhold overvejes, samt at der i lovens bemærkninger anføres, hvorledes der forholdes hjemmelmæssigt til ovenstående, samt de politiske overvejelser, der har ligget til grund for denne anderledes måde at uddelegere lovgivnings-/ påbudskompetence på.

*Forslag til Inatsisartutlov om Civile foranstaltninger mod smitsomme sygdomme er en Inatsisartutlov, hvis formål er at beskytte personer og samfundet ved forekomst af smitsomme sygdomme.*

*Forslaget giver adgang til at iværksætte foranstaltninger, der kan udrydde eller forebygge, forhindre, inddæmme og begrænse udbredelsen eller indførelsen af smitsomme sygdomme. I den forbindelse er også Landslægeembedet tillagt særlige beføjelser, der kan bidrage til at beskytte befolkningen og samfundet.*

*Peqqissaasut Kattuffiat bemærker, at det ” i Danmark er Styrelsen for Patientsikkerhed, der er delegeret kompetencen til at foretage påbud,” og påpeger i den forbindelse, at ”Styrelsen for Patientsikkerhed ligger ressortmæssigt under Sundhedsministeriet, og hverken direktør eller medarbejdere er politisk udpegede.”*

*Med henvisning til Inatsisartutlov nr. 27. af 18. november 2010 vedrørende sundhedsvæsenets styrelse og organisation mv. § 7, stk. 1 samt bemærkningerne hertil, fastslår Peqqissaasut Kattuffiat, at det er Naalakkersuisut, der ansætter og afskediger Landslægen, og at Landslægen således er politisk udpeget.*

*Endelig opfordrer Peqqissaasut Kattuffiat til, at dette forhold overvejes, samt at der i lovens bemærkninger anføres, hvorledes der forholdes hjemmelmæssigt til ovenstående, samt de politiske overvejelser, der har ligget til grund for denne anderledes måde at uddelegere lovgivnings-/ påbudskompetence på.*

*Til det af Peqqissaasut Kattuffiat anførte kan det oplyses, at Styrelsen for Patientsikkerhed er den overordnede sundhedsfaglige tilsynsmyndighed i Danmark, der blandt andet, som også Landslægeembedet, udsteder autorisationer og fører tilsyn med behandlingssteder og sundhedspersoner. Ligeledes som Landslægeembedet indgår Styrelsen for Patientsikkerhed i*



*samfundets beredskab, hvor de aktuelt blandt andet forestår smitteopsporing og i øvrigt leverer sundhedsfaglig rådgivning.*

*Landslægeembedet i Grønland har således, som pendant til Styrelsen for Patientsikkerhed i Danmark, fået tillagt kompetence til at give påbud inden for et afgrænset område, når visse kriterier er opfyldt. Den omstændighed, at Landslægen ansættes af Naalakkersuisut, ses ikke at være til hinder for, at Landslægeembedet får tillagt denne kompetence.*

#### Kapitel 10, § 54 Klage og indbringelse for domstolene

Det fremgår af § 54, at der ved foranstaltninger, der har karakter af frihedsberøvelse, der skal myndigheden ved pågældendes ønske herom lade afgørelsen prøve ved domstolene.

Peqqissaasut Kattuffiat noterer sig, at det trods det faktum at Inatsisartut loyalt i fremsendelsesskrivelsen vedrørende lovgivningen oplyser, at inspirationen til lovgivningen kommer fra Danmarks tilsvarende epidemilov ikke er alle de retssikkerhedsmæssige forskrifter, der er medtaget fra den danske lovgivning. Således er en lang række af klagemuligheder udeladt, ligesom de danske myndigheders forpligtelse til at indbringe isolationsafgørelser for domstolene er udeladt i den grønlandske udgave.

Det fremgår af Inatsisartuts fremsendelsesbrev direkte, at de danske og grønlandske regler hviler på samme lovgrundlag og retsprincipper, og Peqqissaasut Kattuffiat må derfor beklage, at de grønlandske borgere retssikkerhedsmæssigst stilles betydeligt ringere end de borgere, der befinder sig andetsteds i rigsfællesskabet. Inatsisartut opfordres til at bringe retssikkerheden for grønlandske borgere på niveau med resten af rigsfællesskabet - også når det gælder epidemilovgivningen.

*Der er i § 54 indsat en bestemmelse, hvorefter de af Landslægeembedets udstedte påbud, der har karakter af frihedsberøvelse, indbringes for Retten i Grønland, uanset om den som påbuddet er rettet mod har udtrykt ønske herom.*

#### **Høringssvar fra: Institut for Menneskerettigheder**

Det er efter instituttets opfattelse væsentligt at være opmærksom på, at loven både skal kunne rumme og håndtere epidemier i fremtiden, som i dag er kendte, men som ikke er kommet i udbrud i Grønland, og epidemier, som endnu er ukendte.

Med loven skal der samtidig sikres en balance mellem beskyttelse af sundheden, herunder især for udsatte grupper, og alle borgeres frihed og retssikkerhed.<sup>1</sup>

Instituttet har i dette høringssvar valgt at fokusere på følgende 5 elementer:

1. Brugen af forsigtighedsprincip
2. Foranstaltninger over for en flerhed af personer
3. Forsamlings- og bevægelsesfrihed
4. Restriktioner for beboere på botilbud m.v.
5. Klageadgang

Instituttets vigtigste anbefalinger er følgende:

#### Foranstaltninger over for en flerhed af personer

Efter lovudkastets § 22 kan Naalakkersuisut fastsætte regler om, at personer, som har befundet sig et bestemt sted, deltaget i en forsamling, et arrangement, en begivenhed eller lignende, hvor der er konstateret smitte med en samfundskritisk sygdom, skal lade sig undersøge af en sundhedsperson eller om nødvendigt lade sig isolere i en egnet facilitet. Bestemmelsen giver mulighed for at fastsætte et ”fælles påbud” til en større mængde enkeltpersoner i tilfælde, hvor det ikke er muligt at identificere de enkelte personer, eller hvor det ville være uforholdsmæssigt ressourcekrævende at identificere hver enkelt person. Det er muligt at fastsætte bødestraf for manglende overholdelse af reglerne.

Instituttet finder det uklart, hvordan regler fastsat i medfør af § 22 skal håndhæves, og hvorledes lovudkastets § 43 om oplysningspligt for fysiske personer skal anvendes i denne sammenhæng.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Departementet for Sundhed sikrer, at der ikke kan fastsættes strafansvar for overtrædelse af regler fastsat i medfør af lovudkastets § 22.

*Foranstaltninger efter kriminalloven for den der overtræder et forbud fastsat i medfør af § 22, udgår af forslaget § 56 om sanktionsbestemmelser.*

#### Politiske forsamlinger

Det fremgår ikke af lovudkastets §§ 20 og 21 eller de dertilhørende bemærkninger, at der skal foretages en hensyntagen til forsamlinger med politisk eller andet meningsbefordrende øjemed ved fastsættelse af regler om forsamlingsforbud.

*Dette fremgår af lovudkastet under punktet ”Almindelige bemærkninger”.*

Forsamlinger med et ytringsformål, herunder politiske møder og demonstrationer, hører til kernen i forsamlingsfriheden. Indgreb heri kræver dermed mere tungtvejende grunde end indgreb over for forsamlinger uden et ytringsformål. Det bør derfor fremgå af selve lovbestemmelsen, at politiske forsamlinger er undtaget – og som minimum af lovbemærkningerne.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Departementet for Sundhed skriver ind i ordlyden af den foreslåede §§ 20 og 21, at forsamlingsforbud ikke omfatter forsamlinger med politisk eller andet meningsbefordrende øjemed.

*I lovudkastet under punktet ”Almindelige bemærkninger” fremgår det blandt andet, at borgerne ifølge grundlovens § 79 har ret til uden forudgående tilladelse at forsamle sig ubevæbnede.*

*Det er dog almindeligt antaget, at der – i det omfang der er hjemmel hertil i anden lovgivning – uafhængigt af grundlovens § 79, 3. pkt., kan foretages indgreb af hensyn til andre*

*væsentlige offentlige eller private interesser, forudsat at der ikke dermed er tilsigtet et indgreb i forsamlingens ytringstilkendegivelse som sådan.*

*Ligeledes fremgår det af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) artikel 11, stk. 1, at enhver har ret til frit at deltage i fredelige forsamlinger. Bestemmelsen omfatter både udendørs og indendørs forsamlinger.*

*Denne ret er imidlertid ikke absolut.*

*Der kan gøres indgreb i den nævnte rettighed, hvis indgrebet er foreskrevet ved lov og er nødvendigt (opfylder kravet om proportionalitet) af hensyn til den nationale sikkerhed eller den offentlige tryghed, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder, jf. EMRK artikel 11, stk. 2.*

*Det forudsættes således, at der ved fastsættelsen af regler, påbud og forbud af denne karakter i videst muligt omfang tages hensyn til borgernes mulighed for at forsamle sig i det omfang sådanne hensyn lader sig forene med hensynet til den offentlige sundhed.*

*Der henvises i øvrigt til lovudkastet under punktet ”Almindelige bemærkninger”.*

#### Hvornår er man en del af en forsamling?

Efter lovudkastets § 20 kan Naalakkersuisut fastsætte regler for forsamlingsforbud. Det er tilstrækkeligt klart beskrevet i lovudkastet, hvornår en person er omfattet af et forsamlingsforbud i den situation, hvor de samlede personer har et fælles formål. Det er dog ikke tilstrækkeligt klart beskrevet – og dermed forudsigteligt – hvornår en person er omfattet i de situationer, hvor personer ikke har et sådant fælles formål.

Bestemmelsen overlader derfor et meget vidt skøn til politiet i deres vurdering af, hvornår en person overtræder et forsamlingsforbud.

Sådanne uklarheder gør det også svært for den enkelte borger at forudse, hvornår man er omfattet af et forbud. Der er derfor risiko for, at borgere lader være med at gøre brug af deres bevægelses- og forsamlingsrettigheder (en såkaldt ”chilling effect”).

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Departementet for Sundhed præciserer, hvornår personer befinder sig på samme sted, herunder hvor stort et areal dette er tiltænkt at dække over; om en person skal have kendskab til, at denne er i nærheden af andre personer, der befinder sig på samme sted; og om en person er omfattet, hvis denne holder et vist antal meters afstand fra andre grupper af personer.

*Der er i bemærkningerne til § 20 foretaget en præcisering heraf.*

#### Adgang til besøg i egen bolig

Efter lovudkastets § 25 kan Naalakkersuisut for en bestemt periode fastsætte regler for hele eller dele af landet om restriktioner for eller forbud mod, herunder om undtagelser hertil, besøgendes adgang til sygehuse og behandlingssteder, private og offentlige plejehjem, plejeboliger, aflastningspladser, anbringelsessteder, botilbud og lignende.

Besøgsrestriktioner- og forbud kan være meget indgribende og kan i nogle situationer reelt afskære en beboer fra kontakt med sine allernærmeste. Det fremgår endvidere ikke af lovudkastet, hvorvidt der kan fastsættes restriktioner i forhold til den del af en boform, som beboeren selvstændigt råder over, og som udgør dennes egen bolig og hjem. Hertil kommer, at beboerne kan opleve sådanne indgreb alene på grund af den boform, de er tilknyttet, uagtet deres risikoprofil for den givne sygdom, og da kravet om nødvendighed og proportionalitet ikke vurderes konkret over for den enkelte person.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Departementet for Sundhed i lovudkastet fastsætter, at restriktioner for og forbud mod besøgendes adgang alene kan finde anvendelse på fællesarealer og ikke på arealer, der udgør beboerens egen bolig.

*Da det ikke kan udelukkes, at der kan opstå en helt ekstraordinær sundhedsmæssig situation, synes det uhensigtsmæssigt at afskære muligheden for at begrænse besøg på sygehuse, plejehjem, bosteder mv.*

*Derudover fremgår det af § 18, at enhver foranstaltning efter kapitel 4 skal være nødvendig, så kortvarig som mulig, og stå i rimeligt forhold til formålet med foranstaltningen.*

*Ligeledes fremgår det heraf, at den mindst indgribende og mest skånsomme foranstaltning skal anvendes, hvis denne er tilstrækkelig til at opnå formålet.*

*Det er i bemærkningerne til bestemmelsen præciseret, at der i forbindelse med fastsættelsen af restriktioner eller forbud samtidigt - i det omfang det er sundhedsmæssigt forsvarligt - fastsættes undtagelser hertil for at sikre muligheden for besøg af nære pårørende.*

I det følgende foretages der en nærmere gennemgang af instituttets bemærkninger.

## **1. FORSIGTIGHEDSPRINCIP**

I lovudkastet foreslås tre generelle bestemmelser, som skal gælde for henholdsvis foranstaltninger over for enkeltpersoner og grupper af enkeltpersoner (§ 7) og samfundsmæssige foranstaltninger (§§ 18-19).

Det fremgår af to af bestemmelserne, at foranstaltninger skal ophæves, når det ikke længere er nødvendigt at opretholde dem (§ 7, stk. 2, og § 18, stk. 2).

Det fremgår af lovudkastets specielle bemærkninger til §§ 7 og 18, at forebyggelse og bekæmpelse af smitsomme sygdomme er forbundet med betydelig usikkerhed og uforudsigelighed, og at de omtalte kriterier således ikke er til hinder for, at der ud fra et forsigtighedsprincip om at beskytte personer og samfundet kan fastsættes foranstaltninger, som der aktuelt ikke forelægger evidens for eller tilstrækkelig viden om virkningen af. Det fremgår af de specielle bemærkninger til § 19, at et lignende forsigtighedsprincip kan tages i brug i en situation, hvor der umiddelbart er tale om en alment farlig sygdom, men hvor kendskabet til dens udvikling er usikkert.

Det fremgår imidlertid ikke af forslaget, hvordan et ”forsigtighedsprincip” nærmere skal forstås.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at det i lovbemærkningerne uddybes, hvordan et forsigtighedsprincip skal forstås.

*Der er i bemærkningerne til bestemmelserne foretaget en præcisering heraf. Forsigtighedsprincippet indebærer, at der i tilfælde, hvor den tilgængelige videnskabelige viden ikke gør det muligt at foretage en fyldestgørende risikovurdering, må foretages en afvejning af på den ene side sundheds – og beskyttelsesmæssige hensyn til borgerne og samfundet og på den anden side borgernes rettigheder.*

Det er derudover instituttets opfattelse, at der af hensyn til indgrebs intensitet ikke ud fra et ”forsigtighedsprincip” bør gives påbud om vidtgående indgreb, herunder de påbud, der kan have karakter af frihedsberøvelse (forslagets §§ 10, 11, 22 24, 26 og 34).

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Departementet for Sundhed sikrer, at der ikke ud fra et ”forsigtighedsprincip” kan gives påbud om vidtgående indgreb, herunder de påbud, der kan have karakter af frihedsberøvelse.

*Landslægeembedets påbud efter § 10 (indlæggelse) og § 11 (isolation) vil være underlagt de generelle betingelser, der gælder for iværksættelse af foranstaltninger i kapitel 3.*

*Der kan alene træffes foranstaltninger efter dette kapitel, hvis foranstaltningen er nødvendig for at forebygge eller hindre udbredelse af smitte af den pågældende sygdom.*

*Forinden der træffes beslutning om at iværksætte foranstaltninger efter kapitlet – skal der foretages en vurdering af, hvorvidt foranstaltningerne er nødvendige for og egnede til at forebygge eller hindre udbredelse af den pågældende sygdom.*

*Derudover skal den mindst indgribende foranstaltning anvendes, hvis denne er tilstrækkelig til at opnå formålet. Det betyder, at det vil skulle undersøges, om en mindre indgribende foranstaltning er tilstrækkelig til at opnå formålet med foranstaltningen inden en mere indgribende foranstaltning iværksættes.*

*I §§ 23 er indføjet ordet ”nærliggende” (risiko). I bemærkningerne hertil er ”nærliggende risiko” nærmere defineret, hvorefter ”En nærliggende risiko foreligger, når man med det aktuelle kendskab til sygdommen med overvejende sandsynlighed kan forvente smittespredning, hvis man undlader at foretage afspærringen.”*

*Som det fremgår af bemærkningerne til § 25, vil der efter bestemmelsen kunne fastsættes regler om forbud mod eller restriktioner for adgangen til indendørs lokaler, herunder blandt andet biblioteker, sportshaller, kirker og svømmehaller samt idrætsanlæg, legepladser og lignende faciliteter.*

*Forbud mod adgang til eller restriktioner for adgangen til biblioteker, sportshaller, kirker og svømmehaller, idrætsanlæg, legepladser mv. findes ikke at have karakter af frihedsberøvelse.*

*Med hensyn til adgangen til kirker har borgerne ifølge grundlovens § 67 ret til at forene sig for at dyrke Gud på den måde, der stemmer med deres overbevisning, dog at intet læres eller foretages, som strider imod sædeligheden eller den offentlige orden.*

*Lovgiver er derimod ikke afskåret fra at gennemføre lovgivning, der berører gudsdyrkelse, når lovgivningen ikke har til hensigt at modvirke gudsdyrkelse, men er begrundet i varetagelsen af andre hensyn (beskyttelse af sædeligheden eller den offentlige orden).*

*Der henvises i øvrigt til punktet "Almindelige bemærkninger".*

*De forbud og restriktioner, der kan fastsættes med hjemmel i bestemmelsen i § 26, vil ikke være begrundet i gudsdyrkelsen, men vil varetage hensyn til den offentlige orden med henblik på at forebygge og inddæmme udbredelse af samfundskritiske sygdomme og efter omstændighederne tillige de alment farlige sygdomme, jf. § 19, stk. 2, der uden foranstaltning formodes at kunne udvikle sig til en samfundskritisk sygdom.*

## **2. FORANSTALTNINGER OVER FOR EN FLERHED AF PERSONER**

Det fremgår af lovudkastets § 22, at Naalakkersuisut efter rådføring med Epidemikommissionen kan fastsætte regler om, at personer, som har befundet sig et bestemt sted, deltaget i en forsamling, et arrangement, en begivenhed eller lignende, hvor der er konstateret smitte med en samfundskritisk sygdom, skal lade sig undersøge af en sundhedsperson eller om nødvendigt lade sig isolere i en egnet facilitet.

Det fremgår af de specielle bemærkninger til bestemmelsen, at der vil kunne fastsættes regler både i de situationer, hvor det ikke er muligt at identificere de enkelte personer, men også i de tilfælde, hvor det vil være uforholdsmæssigt ressourcekrævende at identificere hver enkelt person, for eksempel gæster til en stor koncert eller sportsbegivenhed, hvor det tidsmæssige hensyn til hurtigt at kunne iværksætte foranstaltninger med henblik på at hindre smittespredning er afgørende.

Såfremt en person ikke overholder en sådan pligt, kan der efter den foreslåede § 56, stk. 1, litra 2, idømmes foranstaltninger efter kriminalloven. Dette i form af en bødestraf (de specielle bemærkninger til § 56).

Det fremgår ikke af lovbemærkningerne, hvordan regler fastsat i medfør af § 22 skal kunne håndhæves i de tilfælde, hvor det ikke er muligt at identificere de enkelte personer. Det fremgår heller ikke, hvorledes lovudkastets § 43 om oplysningspligt for fysiske personer skal anvendes i denne sammenhæng.

På den baggrund er det instituttets opfattelse, at der ikke i medfør af reglerne bør fastsættes strafansvar for overtrædelse af reglerne. Et strafansvar må i stedet forbeholdes de situationer, hvor en person har fået udstedt et påbud om at skulle lade sig undersøge af en sundhedsperson eller at lade sig isolere efter lovudkastets §§ 9 og 11.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Departementet for Sundhed sikrer, at der ikke kan fastsættes strafansvar for overtrædelse af regler fastsat i medfør af lovudkastets § 22.

*Foranstaltninger efter kriminalloven for den der overtræder et forbud fastsat i medfør af § 22, udgår af forslaget § 56 om sanktionsbestemmelser.*

## **3. FORSAMLINGS- OG BEVÆGELSESFRIHED**

Det fremgår af lovudkastets § 20, at Naalakkersuisut efter rådføring med Epidemikommissionen kan fastsætte regler for hele eller dele af landet om forbud mod, at flere personer befinder sig på samme sted, herunder i forbindelse med større eller mindre forsamlingsforbud, arrangementer, begivenheder og lignende. Et sådant forsamlingsforbud kan omfatte indendørs, udendørs, offentlige og private steder.

Det fremgår af lovudkastets § 21, at politiet kan nedlægge forbud mod ophold på et bestemt sted, som er omfattet af regler fastsat efter § 20, hvortil der er almindelig adgang. Et sådant opholdsforbud omfatter dog ikke almindelig færden.

### **POLITISKE FORSAMLINGER**

Instituttet finder det positivt, at det fremgår af de specielle bemærkninger til § 20, at der ved fastsættelsen af regler efter denne bestemmelse skal være særlig opmærksomhed på særlige religiøse ritualer i forbindelse med kritisk syge eller døende. Instituttet bemærker dog, at det ikke fremgår af denne bestemmelse eller § 21 om opholdsforbud eller de dertilhørende bemærkninger, at der skal foretages en tilsvarende hensyntagen til forsamlingsforbud med politisk eller andet meningsbefordrende øjemed.

Forsamlingsforbud med et ytringsformål, herunder politiske møder og demonstrationer, hører til kernen i forsamlingsfriheden. Indgreb heri kræver dermed mere tungtvejende grunde end indgreb over for forsamlingsforbud uden et ytringsformål. Det bør derfor fremgå af selve lovbestemmelsen, at politiske forsamlingsforbud er undtaget – og som minimum af lovbestemmelserne. Det vil også gøre det mere klart for borgerne, at de har lov til at demonstrere.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Departementet for Sundhed skriver ind i ordlyden af den foreslåede §§ 20 og 21, at forsamlingsforbud ikke omfatter forsamlingsforbud med politisk eller andet meningsbefordrende øjemed.

*Der er indsat en bestemmelse, hvorefter forsamlingsforbud ikke omfatter forsamlingsforbud med et politisk eller andet meningsbefordrende øjemed.*

### **FORSAMLINGER PÅ 10 PERSONER ELLER FÆRRE**

Udkastet giver mulighed for, at forsamlingsforbud forbydes, uanset om de finder sted i det private eller offentlige rum. Derudover er der også tale om en forudgående begrænsning, og ikke kun en adgang til at påbyde personer at gå hver til sit. Der er dermed tale om et meget vidtgående indgreb.

Jo mere en rettighed begrænses, jo tungere skal modhensynet være – i denne forbindelse hensynet til folkesundheden – for at det kan betragtes som et proportionalt indgreb.

Intensiteten af indgrebet afhænger i dette tilfælde blandt andet af, hvor grænsen går for, hvor mange personer, der må samles.

Det fremgår af de specielle bemærkninger til bestemmelsen, at der som den nedre grænse forudsættes en nedre grænse om forbud mod, at tre personer eller flere befinder sig på samme sted. I lovudkastet stilles der imidlertid ikke skærpede krav til et forsamlingsforbud på 10 eller færre personer, på trods af intensiteten af et sådant indgreb. Det er derfor eksempelvis

ikke et krav, at et sådant forsamlingsforbud kun kan iværksættes efter indstilling fra Epidemikommissionen.

Ved et så intensivt indgreb som et forsamlingsforbud på 10 eller færre personer er det instituttets opfattelse, at de foreslåede krav bør skærpes.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Departementet for Sundhed gør det til et krav, at et forbud mod at samles 10 personer eller færre efter lovudkastets § 20 udelukkende kan iværksættes, hvis det er strengt nødvendigt og sker efter indstilling fra Epidemikommissionen.

*Påbud efter § 20 (forbud mod, at flere personer befinder sig på samme sted) vil være underlagt de generelle betingelser, der gælder for iværksættelse af foranstaltninger i kapitel 4.*

*Der kan alene træffes foranstaltninger efter dette kapitel, hvis foranstaltningen er nødvendig for at forebygge eller hindre udbredelse af smitte af den pågældende sygdom.*

*Forinden der træffes beslutning om at iværksætte foranstaltninger efter kapitlet – skal der foretages en vurdering af, hvorvidt foranstaltningerne er nødvendige for og egnede til at forebygge eller hindre udbredelse af den pågældende sygdom.*

*Derudover skal den mindst indgribende foranstaltning anvendes, hvis denne er tilstrækkelig til at opnå formålet. Det betyder, at det vil skulle undersøges, om en mindre indgribende foranstaltning er tilstrækkelig til at opnå formålet med foranstaltningen inden en mere indgribende foranstaltning iværksættes.*

*Fastsættelse af restriktioner efter § 20, herunder den fastsatte størrelse for forsamlinger, forudsættes således alene iværksat i det omfang disse er helt nødvendige for at forebygge eller inddæmme udbredelse af en samfundskritisk sygdom.*

### **HVORNÅR ER MAN EN DEL AF EN FORSAMLING?**

Det fremgår af de specielle bemærkninger til lovudkastets § 20, at regler om forsamlingsforbud efter bestemmelsen som udgangspunkt vil kunne ”omfatte enhver situation, hvor flere personer opholder sig på samme sted”. Forbuddet kan blandt andet omfatte større eller mindre forsamlinger, arrangementer og begivenheder med videre. Som eksempler nævnes en gruppe af personer, der har et fælles formål, at deltage i koncerter, idrætsbegivenheder, fester, generalforsamlinger og møder i selskaber eller foreninger. Dog fremgår det også, at bestemmelsen kan anvendes til at forbyde ”tilfældig sammenstimlen på en gade eller lignende”. Det vil sige uanset, om personerne befinder sig på stedet med samme formål.

Efter instituttets opfattelse er det tilstrækkeligt klart beskrevet, hvornår en person er omfattet af et forsamlingsforbud i den situation, hvor de samlede personer har et fælles formål. Det er dog fortsat instituttets opfattelse, at det ikke er tilstrækkeligt klart beskrevet – og dermed forudsigteligt – hvornår en person er omfattet i de situationer, hvor personer ikke har et fælles formål.



Det fremgår således ikke af bemærkningerne til § 20:

- om person kan være omfattet, hvis denne eksempelvis holder et vist antal meters afstand fra andre forsamlede personer,
- hvor stor et areal ”samme sted” cirka dækker over, eller
- om en person skal have kendskab til, at denne er i nærheden af andre personer, der befinder sig på samme sted.

Bestemmelsen har dermed et meget bredt anvendelsesområde, og overlader derfor også et meget vidt skøn til politiet i deres vurdering af, hvornår en person overtræder et forsamlingsforbud. Sådanne uklarheder gør det også svært for den enkelte borger at forudse, hvornår man er omfattet af et forbud. Der er derfor risiko for, at borgere lader være med at gøre brug af deres bevægelses- og forsamlingsrettigheder (en såkaldt ”chilling effect”).

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Departementet for Sundhed præciserer, hvornår personer befinder sig på samme sted, herunder hvor stort et areal dette er tiltænkt at dække over; om en person skal have kendskab til, at denne er i nærheden af andre personer, der befinder sig på samme sted; og om en person er omfattet, hvis denne holder et vist antal meters afstand fra andre grupper af personer.

*Dette er blevet præciseret i bemærkningerne til bestemmelsen.*

### **AKKUMULEREDE BEGRÆNSNINGER I BEVÆGELSESFRIHEDEN**

Lovudkastet indeholder mulighed for at indføre en lang række indgreb i personers muligheder for at bevæge sig frit rundt, besøge visse steder og tage ophold. For eksempel kan der udstedes isolationspåbud efter lovudkastets § 11, forbud mod brug af offentlige transportmidler efter § 15, opholdsforbud efter § 21, afspærringspåbud efter § 23, afspærring af bygder og byer efter § 24 og forbud om adgang til eller brugen af visse institutioner, lokaler og transportmidler efter §§ 25-29.

Selvom det enkelte indgreb isoleret set kan være af begrænset intensitet og proportionalt, skal alle de iværksatte indgreb dog ses i en sammenhæng for at kunne foretage en vurdering af, hvor store – og dermed hvor intensive – begrænsninger, der reelt set er foretaget i den enkelte persons bevægelsesfrihed.

Det kunne eksempelvis være i den situation, hvor der gives afspærringspåbud for en hel by eller bygd, og hvor man samtidig iværksætter et forbud mod at anvende transportmidler, så personer, der bor i byen eller bygden, har dårlige muligheder for at kunne transportere sig selv væk.

Det kunne også være i den situation, hvor man har givet afspærringspåbud for en bydel, der er omkranset af andre bydele med lignende påbud, som medfører, at personer i den førstnævnte bydel reelt ikke kan forlade den, da de i så fald ville skaffe sig adgang til et område, hvor der ikke er tilladt adgang.

Lovudkastet indeholder ikke et krav om, at der skal foretages en sådan samlet vurdering eller hensyntagen forud for ibrugtagning af regler, der indeholder en begrænsning i bevægelsesfriheden.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Departementet for Sundhed indsætter et krav om, at der forud for anvendelsen af regler, der begrænser bevægelsesfriheden, skal foretages en undersøgelse af og tages hensyn til, hvilke andre regler, der indeholder et indgreb i samme rettighed, der allerede gælder.

*Det følger af de generelle betingelser fastsat henholdsvis i § 7 i kapitel 3 og § 18 i kapitel 4. Efter anbefalingen er det i bemærkningerne til bestemmelserne specifikt anført, at der i vurderingen af, om foranstaltningen står i rimeligt forhold til det, der begrundes foranstaltningen bør indgå andre restriktioner mv., fastsat efter andre bestemmelser i Inatsisartutloven.*

### **AFSPÆRRINGSPÅBUD**

Det fremgår af lovudkastets § 23, at Naalakkersuisut efter rådføring med Epidemikommissionen kan påbyde, at der for en periode på indtil 7 dage, skal ske afspærring af et område, hvor en samfundskritisk sygdom optræder, eller hvor der er risiko for, at en sådan sygdom optræder eller bringes ind, således at samkvem med omgivelserne forhindres i fornødent omfang. Et påbud har den virkning, at adgang til og ophold i området ikke er tilladt, og kan også omfatte personer, der har bopæl eller ophold i det berørte område.

Det fremgår af lovudkastets § 24, at der kan ske en tilsvarende afspærring af en hel bygd eller by eller flere bygder eller byer i et område, hvor en samfundskritisk sygdom optræder, eller hvor der er risiko for, at en sådan optræder.

Et afspærringspåbud efter § 23 kan ifølge de specielle bemærkninger til bestemmelsen kun finde anvendelse på et afgrænset geografisk område, som for eksempel en bygning, boligkarré eller bydel. Det er dog ikke i bemærkningerne fastsat eller beskrevet, hvorvidt der er en øvre grænse for, hvad et ”bestemt område” samlet set kan udgøre.

Derudover er det ikke beskrevet og eksemplificeret i bemærkningerne, hvornår henholdsvis et geografisk afgrænset afspærringspåbud efter § 23 og et udvidet og mere omfattende afspærringspåbud efter § 24 skal anvendes.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Departementet for Sundhed i lovbemærkningerne fastsætter eller beskriver en øvre grænse for, hvor stort et område der kan afspærres efter § 23.

*Præciseres i bemærkningerne til § 23 i Inatsisartutloven.*

Derudover er det ikke beskrevet og eksemplificeret i bemærkningerne, hvornår henholdsvis et geografisk afgrænset afspærringspåbud efter § 23 og et udvidet og mere omfattende afspærringspåbud efter § 24 skal anvendes. Dette især henset til det mindstemiddelsprincip, som skal overholdes efter lovudkastets § 18.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Departementet for Sundhed i lovbemærkningerne beskriver og eksemplificerer, hvornår henholdsvis §§ 23 og 24 bør anvendes.

*§ 23 vedrører afspærring af områder, der er en mindre enhed af en by eller bygd.*

*§ 24 adskiller sig fra § 23 ved, at afspærring af bygder og byer alene kan iværksættes ved forekomst eller risiko for forekomst af en samfundskritisk sygdom.*

*Bestemmelserne §§ 23 og 24 er efterfølgende skrevet sammen. I bestemmelsen om afspærring af område er der henvist til § 19, stk. 2, således at afspærring også kan ske, hvor en alment farlig sygdom optræder, hvis der er en formodning om, at sygdommen uden foranstaltning kunne udvikle sig til en samfundskritisk sygdom.*

Endvidere er det efter instituttets opfattelse fortsat ikke tilstrækkeligt, at der kan gives et afspærringspåbud, hvis der alene er en "risiko for", at en sygdom optræder eller bringes ind. Det skyldes, at et afspærringspåbud kan have karakter af en frihedsberøvelse og derfor er meget intensivt over for de berørte personer. Der bør således være skærpede krav til, hvornår et afspærringspåbud kan gives. Disse krav bør særligt skærpes ved anvendelse af § 24, hvorefter der gives mulighed for at indføre et afspærringspåbud i en større geografisk skala og derfor også over for flere personer.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Departementet for Sundhed indsætter et krav om, at der skal være nærliggende risiko for, at en samfundskritisk sygdom optræder eller bringes ind, før der kan gives et afspærringspåbud efter §§ 23 eller 24, samt at afspærringspåbud efter § 24 kun kan anvendes efter indstilling fra Epidemikommissionen.

*Der indsættes som anbefalet "nærliggende risiko".*

Derudover fremgår det ikke af lovbemærkningerne, hvor udbredt en sygdom skal være, for at man kan afspærre et område, bygd eller bydel ud over, at en sådan afspærring skal være nødvendig med videre efter lovudkastets § 18, stk. 1. Dermed er der meget vide rammer for at kunne gøre brug af §§ 23 og 24. Det er således særdeles uklart, hvornår afspærring kan anvendes, hvilket ikke bør være tilfældet for så indgribende en bemyndigelse.

Det bør således fremgå klart af bemærkningerne, hvornår bestemmelserne eksempelvis kan anvendes over for personer med bopæl i området. Det samme bør fremgå i forhold til personer, der har et bydende nødvendigt ærinde i området – eksempelvis fordi de har delebørn eller er nærmeste pårørende til et døende familiemedlem, som befinder sig der.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Departementet for Sundhed i lovbemærkningerne nærmere præciserer og eksemplificerer, hvornår regler fastsat efter §§ 23 og 24 kan anvendes, herunder i særdeleshed, hvornår bestemmelsen kan anvendes over for personer, som har bopæl i eller har et andet bydende nødvendigt ærinde i området.

*Dette præciseres som anbefalet i bemærkningerne til § 23.*

#### **4. RESTRIKTIONER FOR BEBOERE PÅ BOTILBUD M.V.**

Det fremgår af lovudkastets § 25, at Naalakkersuisut efter rådføring med Epidemikommissionen, for en bestemt periode kan fastsætte regler for hele eller dele af landet om restriktioner for eller forbud mod, herunder om undtagelser hertil, besøgendes adgang til sygehuse og behandlingssteder, private og offentlige plejehjem, plejeboliger, aflastningspladser, anbringelsessteder, botilbud og lignende.

Disse restriktioner kan ifølge de specielle bemærkninger til bestemmelsen blandt andet kunne omhandle restriktioner for antallet af besøgende, herunder at der kun er adgang for et bestemt antal personer ad gangen på de pågældende institutioner, eller at kun nære pårørende har adgang til besøg. Derudover vil der med et påbud kunne fastsættes betingelser for besøg, herunder krav om anvendelse af mundbind eller andre hygiejnetiltag, eller krav om at besøg skal foregå i et bestemt tidsrum eller ske på en bestemt måde, eksempelvis at der holdes behørig afstand til andre besøgende.

Denne bemyndigelse til at fastsætte restriktioner og forbud giver mulighed for indgreb i grundlæggende menneskerettigheder såsom retten til et selvstændigt liv samt retten til privat- og familieliv, herunder respekt for hjemmet. Instituttet bemærker, at beboere på botilbud ofte har svære og varige funktionsnedsættelser. Det samme er gældende for ældre mennesker i ældre- eller plejeboliger, samt borgere i andre behandlings-, pleje- og omsorgsinstitutioner. En stor del af målgruppen for de pågældende restriktioner vil derfor være omfattet af rettighederne i FN's Handicapkonvention, herunder retten til et selvstændigt liv efter artikel 19 og retten til beskyttelse mod ulovlige indgreb i privat- og familieliv efter artikel 22.

Besøgsrestriktioner- og forbud kan være meget indgribende og kan i nogle situationer reelt afskære en beboer fra kontakt med sine allernærmeste. Det fremgår endvidere ikke af lovudkastet, hvorvidt der kan fastsættes restriktioner i forhold til den del af en boform, som beboeren selvstændigt råder over, og som udgør dennes egen bolig og hjem. Hertil kommer, at beboerne kan opleve sådanne indgreb alene på grund af den boform, de er tilknyttet, uagtet deres risikoprofil for den givne sygdom, og da kravet om nødvendighed og proportionalitet ikke vurderes konkret over for den enkelte person.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Departementet for Sundhed i lovudkastet fastsætter, at restriktioner for og forbud mod besøgendes adgang alene kan finde anvendelse på fællesarealer og ikke på arealer, der udgør beboerens egen bolig.

*Det forudsættes, at der i forbindelse med fastsættelsen af restriktioner eller forbud samtidigt - i det omfang det er sundhedsmæssigt forsvarligt - fastsættes undtagelser hertil for at sikre mulighed for besøg fra nære pårørende.*

## **5. KLAGEADGANG**

Det fremgår af lovudkastets § 54, at en myndighed skal give vejledning om adgang til domstolsprøvelse, hvis der er tale om foranstaltninger efter loven, der har karakter af frihedsberøvelse og i tilfælde af afslag på anmodning om ophævelse af sådanne foranstaltninger.

Domstolsprøvelse er en væsentlig retsgaranti for den enkelte, når det skal vurderes, om en myndigheds påbud overholder kravene til, at den administrative frihedsberøvelse skal være nødvendig, så kortvarig som mulig, og stå i rimeligt forhold til formålet med foranstaltningen.

Efter det foreslåede i lovudkastet er det op til den enkelte frihedsberøvede borger selv at anmode en myndighed om, at sagen skal indbringes for Retten i Grønland.

Af hensyn til at styrke den enkeltes retssikkerhed over for myndighederne bør påbud, som udgør administrativ frihedsberøvelse, i alle tilfælde automatisk indbringes for domstolene. Denne retsgaranti bør både sikres for det oprindelige påbud og for enhver eventuel forlængelse.

Instituttet bemærker i den forbindelse, at Departementet for Sundhed særligt bør tage hensyn til sårbare og udsatte personer og til, at deres retssikkerhed sikres.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Departementet for Sundhed indfører en forpligtelse til, at alle indgreb, der har karakter af frihedsberøvelse, automatisk indbringes for Retten i Grønland.

*Der er i § 54 indsat en bestemmelse, hvorefter de af Landslægeembedets udstedte påbud, der har karakter af frihedsberøvelse, indbringes for Retten i Grønland, uanset om den som påbuddet er rettet imod har udtrykt ønske herom.*

Det fremgår ikke af loven en forpligtelse til vejledning om adgang til domstolsprøvelse i tilfælde af iværksættelse af restriktioner for eller forbud mod besøgendes adgang til sygehuse og behandlingssteder, private og offentlige plejehjem, plejeboliger, aflastningspladser, anbringelsessteder, botilbud og lignende. Det fremgår heller ikke, at der findes en administrativ klageadgang, som en berørt beboer eller dennes repræsentant kan henvende sig til, så der kan foretages en konkret prøvelse af den enkelte beboers situation, herunder konsekvenserne for den enkelte, og om de fastsatte restriktioner er for indgribende.

Henset til hvor intensive indgreb i den enkeltes privatliv og selvbestemmelse, der er tale om, finder instituttet det afgørende, at der som minimum er mulighed for, at den enkelte beboer på sygehuse og behandlingssteder, private og offentlige plejehjem, plejeboliger, aflastningspladser, anbringelsessteder, botilbud og lignende - eller dennes pårørende – kan klage over og få prøvet sin egen sag, herunder om der er taget behørigt hensyn til de omstændigheder, som den pågældende befinder sig i.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Departementet for Sundhed indfører en klageadgang for personer, der er omfattet af restriktioner eller forbud efter § 25.

*Man har valgt ikke at give klageadgang til den nævnte bestemmelse. Den pågældende myndighed har pligt til at vejlede om adgang til domstolsprøvelse efter reglerne i retsplejelov for Grønland.*